

KazakhExport

**«KazakhExport» экспорттық сақтандыру
компаниясы» АҚ**

2023 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған он екі айға
арналған қаржылық есептілік

Мазмұны

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі	
Пайда немесе шығын және басқа жиынтық кіріс туралы есеп	4
Қаржылық жағдай туралы есеп	5
Ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп	6-7
Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы есеп	8-9
Қаржылық ақпаратқа ескертпелер	10-75

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

«KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» акционерлік қоғамының Акционері мен Директорлар Кеңесіне

Пікір

Біздің пікірімізше, көрсетілген қаржылық есептілік «KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» акционерлік қоғамы (бұдан әрі – «Компания») 2023 жылғы 31 желтоқсандағы қаржылық жағдайын, сондай-ақ оның қаржылық нәтижелері мен белгіленген күнде аяқталған бір жылдағы ақша қаражатының қозғалысын ХҚЕС бухгалтерлік есеп стандарттарына сәйкес барлық елеулі қатынастарында шынайы көрсетеді.

Аудит мәні

Біз Компанияның қаржылық есептілігінің аудитін орындадық. Қаржылық есептілік келесіні қамтиды:

- 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы пайда немесе залал және өзге жиынтық кіріс туралы есеп;
- 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдың қаржылық жағдайы туралы есеп;
- айтылған жылдағы ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есеп;
- айтылған жылдағы меншікті капиталдағы өзгерістер туралы есеп және
- есеп саясатының негізгі ережелері және өзге де түсініктеме ақпараттан құралған қаржылық есептілікке ескертпелер.

Пікір білдірудің негізі

Біз аудитті халықаралық аудит стандарттарына (ХАС) сай жүргіздік. Біздің жауапкершілігіміз осы стандарттарға сәйкес әрі қарай осы біздің есептің «Аудитордың қаржылық есептіліктің аудитіне жауапкершілігі» бөлімінде көрсетілген.

Біз алған аудиторлық дәлелдер өз пікірімізді білдіру үшін жеткілікті және лайықты деп есептейміз.

Тәуелсіздік

Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық этика стандарттары кеңесі (ХБЭСК кодексі) шығарған Кәсіби бухгалтерлердің халықаралық этика кодексіне (Халықаралық тәуелсіздік стандарттарына сәйкес қоса алғанда) және Қазақстан Республикасындағы біздің қаржылық есептілік аудитімізге қолданылатын этикалық талаптарына сәйкес Компаниядан тәуелсіз болып табыламыз. Біз қаржылық есептілік аудитімізде қолданылатын ХБЭСК кодексінің басқада этикалық міндеттерімізді және Қазақстан Республикасының этикалық талаптарына сәйкес этикалық міндеттерімізді орындадық.

Басшылықтың және корпоративтік басқару үшін жауапты адамдардың қаржылық есептілікке жауапкершілігі

Басшылық осы қаржылық есептілікті ХҚЕС бухгалтерлік стандарттарына сәйкес шынайы құруға және қамтамасыз етуге міндетті. Сонымен қатар, басшылық салғырт әрекеттер және қателіктер салдарынан бос қаржылық есептілікті дайындауға керек ішкі бақылау жүйесіне жауапты.

«ПрайсуотерхаусКуперс» ЖШС

Әл-Фараби даңғылы 34, ғимарат А, 4 қабат, Алматы, Қазақстан, A25D5F6

T: +7 (727) 330 32 00, Ф: +7 (727) 244 68 68, www.pwc.kz

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі (жалғасы)

2 - бет

Қаржы есебін дайындау барысында, басшылық Компанияның өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетін бағалау, қызметтің үздіксіздігіне қатысты тиісті ақпаратты жария ету, қаржылық есептілік - жұмысты үздіксіз жалғастыру қабілеті негізіндегі қағидатты қолданумен дайындау, басшылық Компанияны тарату, оның қызметін тоқтату, қызметті тарату немесе тоқтатудан басқа балама жоқ кездерден басқа жауапты.

Корпоративтік басқару үшін жауапты тұлғалар Компанияның қаржылық есептілігін дайындау үрдісін қадағалауға жауапты болып табылады.

Өзге ақпарат

Басшылық өзге ақпарат үшін жауапты. Өзге ақпарат аудиторлық есеп шығару күнінен кейін бізге беріледі деп күтілетін жылдық есепті (бірақ қаржылық есептілігін және осы есептілік бойынша біздің аудиторлық пікірімізді қоспағанда) қамтиды.

Біздің қаржылық есептілік туралы пікіріміз басқа ақпаратты қамтымайды, және біз осындай ақпаратқа қатысты кез-келген нысанда сенімділік білдіре алмаймыз.

Қаржылық есептілігін аудитін жүргізуімізге байланысты, біздің жауапкершілігімізге жоғарыда аталған өзге ақпаратпен танысу, сонымен қатар бізге берілген өзге ақпарат, қаржылық есептіліктегі және аудит кезінде қол жеткізген деректер арасында елеулі сәйкессіздіктердің жоқ екенін қараудан тұрады.

Егерде жылдық есепті қарастырған уақытында, біз оның елеулі бұрмаланулары бар деген тұжырымға келсек, біз осы оқиғаны корпоративтік басқаруға жауапты қызметкерге хабарлаймыз.

Аудитордың қаржылық есептіліктің аудитін өткізу жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз қаржылық есептілік салғырт әрекеттер немесе аудиторлық есеп шығару барысында қателіктер салдарынан бой көтеретін небір елеулі жалғандықтың жоқ екендігін растайтын орынды сенімділік алу болып табылады. Орынды сенімділік, сенімділіктің жоғары дәрежесі болып табылады, бірақ ХАС сай жүргізілген аудит әрқашан елеулі бұрмалануды анықтайтынына кепілдік бермейді. Бұрмаланулар салғырт әрекеттер мен қателіктер салдарынан болуы мүмкін, егер олар жеке немесе жиынтығында пайдаланушылардың қаржылық есептілігінің негізінде қабылданатын экономикалық шешімдеріне әсер етеді деп орынды түрде күтілсе маңызды деп есептеледі.

ХАС сәйкес жүргізілген аудит аясында, біз кәсіби тұжырымдама қолданамыз және бүкіл аудит барысында кәсіби скептицизмді сақтаймыз. Сонымен қатар, біз келесі әрекеттерді орындаймыз:

- қаржылық есептіліктегі салғырт әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланулардың тәуекелін анықтаймыз және бағалаймыз; осы тәуекелдерге қатысты аудиторлық рәсімдерді әзірлейміз және бағалаймыз; біздің аудиторлық пікірімізді білдіруге жеткілікті және тиісті болып табылатын аудиторлық дәлелдер аламыз. Салғырт әрекеттер салдарынан болатын елеулі бұрмаланулардың тәуекелі, қателер салдарынан болатын елеулі бұрмалануларға қарағанда жоғары, себебі салғырт әрекеттер келісім, жалғандық, әдейі қалдырып кету немесе ақпараттарды жалған көрсету немесе ішкі бақылау жүйесін айналып өту әрекеттерінен тұруы мүмкін;
- Компанияның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікір білдіру мақсатында емес, жағдайларға сай келетін аудиторлық рәсімдерді әзірлеу үшін, аудит тұрғысынан мәні бар, ішкі бақылау жүйесі жайлы түсінік аламыз;
- қолданыстағы есеп саясатының орындылығы мен есептік бағалаулардың негізділігін және басшылық дайындаған байланысты ақпаратты ашып көрсетулердің негізділігін бағалаймыз;
- басшылықтыңпен үздіксіздік принципін қолдану заңдылығын қорытындылаймыз, ал жиналған аудиторлық дәлелдер негізінде – айтарлықтай күмәнді оқиғаларға немесе жағдайларға

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі (жалғасы)

3 - бет

байланысты Компанияның өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетіне қатысты елеулі пайда болу мүмкіндігін тұжырымдаймыз. Егер біз айтарлықтай белгісіздік бар деген қорытындыға келетін болсақ, біз қаржылық есептілігінде тиісті ақпаратты ашып, біздің есепте назар аударуымыз керек, немесе осындай ақпаратты ашу жеткіліксіз болса, біздің пікіріміз өзгертіледі. Біздің нәтижелер аудиторлық есептің шығару күніне дейін алынған аудиторлық дәлелдемелерге негізделген. Алайда, болашақ оқиғалар немесе жағдайлар Компанияның үздіксіз жұмыс жалғастыру қабілетін жоғалтуына әкелуі мүмкін;

- қаржылық есептіліктің тұтастай алғандағы ұсынылуын, оның құрылымы мен мазмұнын, ақпаратты ашуы, және қаржылық есептіліктің негізіндегі операциялар мен оқиғалардың әділ ұсынылуын бағалаймы

Біз, корпоративтік басқару үшін жауапты адамдармен ақпарат ауыса отырып, олардың назарына жоспарланған аудит ауқымы мен мерзімдерін жеткіземіз. Сонымен қатар, аудит нәтижелері бойынша табылған өрескел қателіктер және де ішкі бақылау жүйесіндегі елеулі кемшіліктер жайлы өзара ақпараттық өрекеттестік жасаймыз.

«ПрайсуотерхаусКуперс» ЖШС атынан

PricewaterhouseCoopers LLP

Бекітілді:

Азамат Конратбаев
Басқарушы директор
ПрайсуотерхаусКуперс ЖШС
(Қазақстан Республикасы Қаржы
Министрлігінің бас Мемлекеттік
лицензиясы, 1999 жылы 21 қазан

Қол қойылды:

Айгүл Ахметова
Аудит қызметінің серіктесі
Аудиторлық есебінің тапсырма жетекшісі
Орындаушы - аудитор
(2012 жылғы 27 тамыздағы №0000083
Аудиторлық Біліктілік Куәлігі)

1 наурыз 2024 жыл

Алматы, Қазақстан

АО «Экспортная страховая компания «KazakhExport»
Отчет о прибыли или убытке и прочем совокупном доходе за год, закончившийся 31 декабря 2023 года

	Примечание	31 декабря 2023 г. тыс. тенге	Пересмотрено 31 декабря 2022 г. тыс. тенге
Выручка по страхованию	10	6,791,448	4,554,729
Расходы по страховым услугам	10	(8,732,651)	(9,549,127)
Чистые расходы по удерживаемым договорам перестрахования		(816,410)	(645,796)
Итого результат от страховой деятельности		(2,757,613)	(5,640,194)
Финансовые расходы по выпущенным договорам страхования		(3,651,204)	(1,144,494)
Финансовые доходы по удерживаемым договорам перестрахования		125,783	108,956
Итого финансовые расходы от страховой деятельности		(3,525,421)	(1,035,538)
Процентные доходы, рассчитанные с использованием метода эффективной процентной ставки	11	17,086,377	12,663,591
Прочие процентные доходы	11	76,160	72,585
Чистый доход от изменения справедливой стоимости инвестиционных ценных бумаг, оцениваемых по справедливой стоимости, изменения которой отражаются в составе прибыли или убытка за период		37,767	40,995
Реализованный убыток от изменения справедливой стоимости инвестиционных ценных бумаг, оцениваемых по справедливой стоимости, через прочий совокупный доход		-	(29,314)
Чистый (убыток)/прибыль от операций с иностранной валютой		(2,270,455)	2,324,209
Общие административные расходы	12	(2,172,994)	(2,121,231)
Прибыль от восстановления/убыток от обесценения финансовых активов		54,085	(14,434)
Прочий операционный расход, нетто		(13,588)	(109,133)
Прибыль до вычета подоходного налога		6,514,318	6,151,536
Расход по подоходному налогу	13	(1,560,434)	(1,352,160)
Прибыль за период		4,953,884	4,799,376
Прочий совокупный доход, за вычетом подоходного налога			
Резерв изменений справедливой стоимости:			
- Чистое изменение справедливой стоимости		554,576	(2,092,723)
- Чистое изменение справедливой стоимости, перенесенное в состав прибыли или убытка		-	24,168
Прочий совокупный доход/(убыток) за период, за вычетом подоходного налога		554,576	(2,068,555)
Общий совокупный доход за период		5,508,460	2,730,821

Данная финансовая информация, представленная на страницах с 5 по 77, была утверждена руководством Компании 1 марта 2024 года, и подписана от его имени:

Калигазин А.Е.
Председатель Правления

Сарткожинова Ж.К.
Главный бухгалтер

		2023 ж.	Қайта қаралды
	Ескертпе	31 желтоқсан	2022 ж.
		мың теңге	31 желтоқсан
		мың теңге	мың теңге
Сақтандыру бойынша кіріс	10	6,791,448	4,554,729
Сақтандыру қызметтері бойынша шығыстар	10	(8,732,651)	(9,549,127)
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша таза шығыстар		(816,410)	(645,796)
Сақтандыру қызметінің нәтижесі		(2,757,613)	(5,640,194)
Шығарылған сақтандыру шарттары бойынша қаржылық шығыстар		(3,651,204)	(1,144,494)
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша қаржылық кірістер		125,783	108,956
Сақтандыру қызмет бойынша жалпы қаржылық шығыстар		(3,525,421)	(1,035,538)
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер	11	17,086,377	12,663,591
Өзге пайыздық кірістер	11	76,160	72,585
Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздардың әділ құнының өзгеруінен түсетін таза кіріс		37,767	40,995
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздардың әділ құнының өзгеруінен жұмсалған залал		-	(29,314)
Шетел валютасымен операциялардан таза (шығын)/пайда		(2,270,455)	2,324,209
Жалпы әкімшілік шығыстар	12	(2,172,994)	(2,121,231)
Қаржы активтерінің құнсыздануынан түскен пайда/(залал)		54,085	(14,434)
Басқа операциялық шығын, нетто		(13,588)	(109,133)
Табыс салығын шегергенге дейінгі пайда		6,514,318	6,151,536
Табыс салығы бойынша шығыс	13	(1,560,434)	(1,352,160)
Кезеңдегі пайда		4,953,884	4,799,376
Табыс салығын шегергендегі басқа да жиынтық табыс			
Әділ құн өзгерістерінің резерві:			
- Әділ құнның таза өзгеруі		554,576	(2,092,723)
- Пайда немесе шығын құрамына ауыстырылған әділ құнның таза өзгеруі		-	24,168
Табыс салығын шегергендегі кезеңдегі өзге де жиынтық табыс/(залал)		554,576	(2,068,555)
Кезеңдегі жалпы жиынтық табыс		5,508,460	2,730,821

4-тен 75-ке дейінгі беттерде ұсынылған бұл қаржылық есептілікті Компания басшылығы 2024 жылғы 1 наурызда мақұлдады және оның атынан қол қойды:

_____/Қол Қойды/_____
 Калигазин А. Е.
 Басқарма төрағасы

_____/Қол қойды/_____
 Сарткожинова Ж.К.
 Бас бухгалтер

Мөр: Қазақстан Республикасы Астана қаласы «KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы акционерлік қоғамы

Перевод с русского языка на казахский язык выполнен
Центр языковых переводов ТОО «ЛТС» переводчиком
Зейниловой Найлей Бауржановной
Контакты: +77016588647

«17» сентября 2024 года, настоящий перевод удостоверен мной, Кожаметовой Лялей Хамитовной, нотариусом нотариального округа г.Астана, действующая на основании лицензии № 0000464, выданной 03 мая 1999 года, Министерством Юстиции Республики Казахстан.

Подпись переводившего с русского языка на казахский язык сделана известным мне переводчиком Зейниловой Найлей Бауржановной перевод составлен в моем присутствии. Личность переводчика установлена, дееспособность проверена.

«17» тамыз 2024 жыл, бұл аударманы мен, Астана қаласы нотариаттық округінің нотариусы Кожаметова Ляля Хамитовна, Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің 1999 жылғы 03 мамырда берген № 0000464 лицензиясы негізінде жұмыс істеймін.

Орыс тілдерінен қазақ тіліне аударманы белгілі аудармашы Зейнилова Найля Бауржановна жасады. Аудармашының жеке басы анықталып, оның әрекет қабілеттілігі тексерілді.

Зарегистрировано в реестре за / Тізілімде № болып тіркелген **1143**
Взыскано: / Жиналған: 4061 тенге.

Нотариус:

ET4206010240917141330E480141

Нотариаттық іс-әрекеттің бірегей нөмірі / Уникальный номер нотариального действия

Қазақстан Республикасының Ішкі Істер Министрі

Даньный документ

Пронумерован

Листах

	Ескерт пе.	2023 ж. 31 желтоқсан мың теңге	Қайта қаралды 2022 ж. 31 желтоқсан мың теңге	Қайта қаралды 2022 ж. 1 қаңтар мың теңге
АКТИВТЕР				
Ақша қаражаты және олардың баламалары	14	100,770,705	71,878,037	14,657,355
Банктердегі депозиттер	15	20,961,199	22,324,599	59,859,106
Инвестициялық бағалы қағаздар:				
- басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын	16	23,299,824	25,201,794	35,166,389
- амортизацияланған құны бойынша бағаланатын	16	6,044,231	18,210,256	22,803,125
- пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатын		-	808,847	775,185
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер		910,985	1,066,963	1,020,259
Шығарылған сақтандыру шарттары бойынша активтер	17	202,822	119,817	125,201
Негізгі құралдар		105,708	113,379	116,968
Ағымдағы салық активі		-	349,716	837,619
Кейінге қалдырылған салық активтері		54,744	82,192	522,049
Басқа активтер		1,036,534	931,195	452,243
Барлық активтер		153,386,752	141,086,795	136,335,499
МІНДЕТТЕМЕЛЕР				
Шығарылған сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	17	34,413,396	26,560,623	23,354,755
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер		65,573	117,670	258,060
Ағымдағы салық міндеттемелері		162,156	-	-
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері		797,413	149,849	
Басқа міндеттемелер		421,723	650,120	436,579
Барлық міндеттемелер		35,860,261	27,478,262	24,049,394
МЕНШІКТІ КАПИТАЛЫ				
Акционерлік капитал	18	105,100,000	105,100,000	105,100,000
Қосымша төленген капитал		732,819	732,819	732,819
Тұрақтандыру резерві		114,222	136,042	240,259
Күтпеген тәуекелдер резерві	18	1,085,964	11,097,425	14,941,834
Әділ күнөзгерістерінің резерві		(2,572,868)	(3,127,444)	(1,058,889)
Бөлінбеген пайда/(жинақталған шығын)		13,066,354	(330,309)	(7,669,918)
Барлық меншікті капитал		117,526,491	113,608,533	112,286,105
Барлық міндеттемелер мен меншікті капитал		153,386,752	141,086,795	136,335,499

	2023 ж. мың теңге	2022 ж. мың теңге
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН ҚАРАЖАТТАРДЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Табыс салығын шегергенге дейінгі пайда	6,514,318	6,151,536
<i>Түзетулер:</i>		
Тозу және амортизация	111,311	76,023
Қаржы активтерінің құнсыздануынан түскен кіріс/(залал)	(54,085)	14,434
Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздардың әділ құнының өзгеруінен түсетін таза кіріс	(37,767)	(40,995)
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздардың әділ құнының өзгеруінен іске асырылмаған кіріс	-	97,836
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер	(17,086,377)	(12,663,591)
Өзге пайыздық кірістер	(76,160)	(72,585)
Іске асырылмаған бағамдық айырмашылық	2,270,455	(2,324,209)
Операциялық активтер мен міндеттемелердің өзгергенге дейінгі операциялық қызметтен түскен ақша ағындары	(8,358,305)	(8,761,551)
Операциялық активтердің азаюы/(ұлғаюы)		
Банктердегі депозиттер	(113,367)	36,989,617
Шығарылған сақтандыру шарттары бойынша активтер	155,978	(46,704)
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	(83,005)	5,384
Басқа активтер	(140,745)	(429,258)
Операциялық міндеттемелердің ұлғаюы/(азаюы)		
Шығарылған сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	7,852,773	3,205,869
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	(52,097)	(140,390)
Басқа міндеттемелер	(110,554)	212,652
Операциялық қызметтен алынған пайыздық кіріске және табыс салығын төлеуге дейінгі таза ақша қаражаты	(849,322)	31,035,619
Төленген табыс салығы	(300,000)	-
Алынған пайыздық кіріс	16,434,254	11,269,535
Операциялық қызметтен түскен ақша ағындары	15,284,932	42,305,154

«KazakhExport» экспорттық-сақтандыру компаниясы» АҚ
 2023 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылдағы ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есеп

	2023 ж.	2022 ж.
	мың теңге	мың теңге
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН ҚАРАЖАТТАРДЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Инвестициялық бағалы қағаздарды сатудан және өтеуден түсетін түсімдер	16,356,871	36,360,201
Борыштық бағалы қағаздарды сатып алу	(459,864)	(22,019,513)
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатып алу	(68,980)	(131,436)
Инвестициялық қызметтен түскен ақша ағындары	15,828,027	14,209,252
ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТТАРЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Төленген дивидендтер	(1,590,502)	(1,408,393)
Қаржылық қызметтен түскен ақша ағындары	(1,590,502)	(1,408,393)
Ақша және оның баламаларының таза ұлғаюы	29,522,457	55,106,013
Валюта бағамдарының өзгеруінің ақша қаражаттары мен олардың баламаларына әсері	(629,789)	2,114,669
Кезең басындағы жағдай бойынша ақша қаражаттары және олардың баламалары	71,878,037	14,657,355
Жыл соңындағы жағдай бойынша ақша қаражаты және олардың баламалары (14-ескертпе)	100,770,705	71,878,037

«KazakhExport» экспорттық-сақтандыру компаниясы» АҚ
2023 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылдағы меншікті капиталдағы өзгерістер туралы есеп

мың теңге	Акционерлік капитал	Қосымша төленген капитал	Тұрақтандыру резерві	Күтпеген тәуекелдер резерві	Әділ құн өзгерістерінің резерві	Жинақталған пайда/ (шығын)	Барлық меншікті капитал
2023 жылғы 1 қаңтардағы қалдық (17 ХҚЕС қайта есептелді)	105,100,000	732,819	136,042	11,097,425	(3,127,444)	(330,309)	113,608,533
Жалпы жиынтық табыс							
Жыл ішіндегі пайда	-	-	-	-	-	4,953,884	4,953,884
Өзге де жиынтық шығын	-	-	-	-	-	-	-
Әділ құнның таза өзгеруі	-	-	-	-	554,576	-	554,576
Барлық басқа жиынтық табыс	-	-	-	-	554,576	-	554,576
Бір жылдағы жалпы жиынтық табыс	-	-	-	-	554,576	4,953,884	5,508,460
Меншік иелерімен тікелей меншікті капитал құрамында көрсетілген операциялар							
Дивидендтер (18-ескертпе)	-	-	-	-	-	(1,590,502)	(1,590,502)
Күтпеген тәуекелдер резервінен аудару (18-ескертпе)	-	-	-	(10,011,461)	-	10,011,461	-
Тұрақтандыру резервінен аударым	-	-	(21,820)	-	-	21,820	-
Меншік иелерімен жасалған барлық операциялар	-	-	(21,820)	(10,011,461)	-	8,442,779	(1,590,502)
2023 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	105,100,000	732,819	114,222	1,085,964	(2,572,868)	13,066,354	117,526,491

Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы есеп осы қаржылық есептілікке оның ажырамас бөлігі болып табылатын ескертпелермен бірге қаралуға тиіс.

мың теңге	Акционерлік капитал	Қосымша төленген капитал	Тұрақтандыру резерві	Күтпеген тәуекелдер резерві	Әділ құн өзгерістерінің резерві	Жинақталған шығын	Барлық меншікті капитал
2021 жылғы 31 желтоқсанға қалдық	105,100,000	732,819	240,259	14,941,834	(1,058,889)	(5,742,081)	114,213,942
ХҚЕС 17 көшудің әсері	-	-	-	-	-	(1,927,837)	(1,927,837)
2022 жылғы 1 қаңтардағы қалдық (қайта есептелген)	105,100,000	732,819	240,259	14,941,834	(1,058,889)	(7,669,918)	112,286,105
Жалпы жиынтық табыс							-
Жыл ішіндегі пайда	-	-	-	-	-	4,799,376	4,799,376
Өзге де жиынтық кіріс							-
Әділ құнның таза өзгеруі	-	-	-	-	(2,068,555)	-	(2,068,555)
Барлық басқа жиынтық шығындар	-	-	-	-	(2,068,555)	-	(2,068,555)
Бір жылдағы жалпы жиынтық табыс	-	-	-	-	(2,068,555)	4,799,376	2,730,821
Меншік иелерімен тікелей меншікті капитал құрамында көрсетілген операциялар							
Дивидендтер (18-ескертпе)	-	-	-	-	-	(1,408,393)	(1,408,393)
Күтпеген тәуекелдер резервінен аудару (18-ескертпе)	-	-	-	(3,844,409)	-	3,844,409	-
Тұрақтандыру резервінен аударым	-	-	(104,217)	-	-	104,217	-
Меншік иелерімен жасалған барлық операциялар	-	-	(104,217)	(3,844,409)	-	2,540,233	(1,408,393)
2022 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	105,100,000	732,819	136,042	11,097,425	(3,127,444)	(330,309)	113,608,533

1. Есеп беретін кәсіпорын

(а) Ұйымдық құрылымы және қызметі

«KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» АҚ (бұдан әрі - «Компания») - Қазақстан заңнамасына сәйкес 2003 жылы Қазақстан Республикасында құрылған акционерлік қоғам.

Компанияның Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі (бұдан әрі - «ҚНРДА») берген 2022 жылғы 24 қарашадағы № 2.1.13 сақтандыру және қайта сақтандыру жөніндегі қызметті жүзеге асыруға лицензиясы бар. Бұл лицензия Компанияға келесі қызметтерді жүзеге асыруға мүмкіндік береді:

1. сақтандырудың ерікті нысанындағы сақтандыру қызметі:

- 1) кепілдіктер мен кепілгерліктерді сақтандыру;
- 2) басқа қаржылық шығындардан сақтандыру;
- 3) «Сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 6-бабы 3-тармағының 13), 14), 15) және 16) тармақшаларында көрсетілген кластарды қоспағанда, қаржы ұйымдарының шығындарын сақтандыру;
- 4) қарыздарды сақтандыру;
- 5) Қазақстан Республикасының «Сақтандыру қызметі туралы» 6-бабының 3-тармағының 9), 10), 11), 11-1) және 11-2) тармақшаларында көрсетілген кластардан басқа азаматтық-құқықтық жауапкершілікті сақтандыру; сонымен қатар

2. қайта сақтандыру жөніндегі қызмет.

Компанияның стратегиялық даму бағыттарына экспортты қолдау құралдарын жетілдіру, экспорттаушылар санын ұлғайту үшін жағдай жасау және операциялық тиімділікті арттыру кіреді.

Компанияның заңды және нақты мекенжайы: Қазақстан Республикасы, Z05T2H3, Астана қ., Мәңгілік Ел даңғылы, 55А.

(б) Акционер

2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бұдан әрі «Бас кәсіпорын» деп аталатын «Бәйтерек» ұлттық басқарушы холдингі» АҚ шығарылған акциялардың 100% иеленеді. Компанияның түпкілікті акционері - Қазақстан Республикасының Үкіметі. 2013 жылғы 29 мамырдағы №299-ІІ акциялар пакетін беру туралы шартқа сәйкес Компанияның акциялар пакеті «Бәйтерек» ұлттық басқарушы холдингі» АҚ сенімгерлік басқаруға берілді. «Бәйтерек» ұлттық басқарушы холдингі» АҚ «Даму институттарын, қаржы ұйымдарын басқару жүйесін оңтайландыру және ұлттық экономиканы дамыту жөніндегі кейбір шаралар туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2013 жылғы 22 мамырдағы №571 Жарлығымен құрылды.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания қызметкерлерінің саны 98 қызметкерді құрады (2022 жылғы 31 желтоқсан: 100 қызметкер).

(в) Қазақстан Республикасында шаруашылық қызметті жүзеге асыру шарттары

2022 жылдың 24 ақпанында Ресей Украинада арнайы әскери операцияны бастады. Шапқыншылыққа жауап ретінде АҚШ, Еуропалық Одақ және басқа да бірқатар мемлекеттер Ресейге қарсы кең ауқымды санкциялар енгізді, соның ішінде Ресей банктеріне Swift жүйесін пайдалануға тыйым салынды. Ресей Қазақстанның ірі сауда серіктесі болып табылады. Қазақстан сондай-ақ мұнай экспортының 80% - на дейін тасымалданатын Каспий құбыр консорциумына (КҚК) айтарлықтай дәрежеде тәуелді.

Украинадағы арнайы әскери операция және Ресейге қарсы санкциялар шикізат бағасына әсер етіп, теңге бағамының құбылмалылығын арттырды. Инфляция деңгейі 2023 жылғы ақпанда 21.3% шыңына жеткеннен кейін 2023 жылғы желтоқсанда 9.8% құрады. 2023 жылы экономиканың өсуі 4.8% құрады және сарапшылардың болжауынша, алдағы үш жылда ұлттық экономиканың өсу қарқыны жылына орта есеппен 4%-дан аз болады. Осы есептің күніндегі жағдай бойынша Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ресми айырбастау бағамы 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 1 АҚШ доллары үшін 454.56 теңгемен салыстырғанда 1 АҚШ доллары үшін 450.61 теңгені құрады (2022 жылғы 31 желтоқсан: 1 АҚШ доллары үшін 462.65 теңге).

Тұтастай алғанда, Қазақстан Республикасының экономикасында дамып келе жатқан нарықтарға тән кейбір өзіндік ерекшеліктер көрініс таппай отырған жоқ. Бұған қоса, Қазақстан Республикасындағы Компанияның индустриясы елдегі саяси, заңнамалық, қаржылық және реттеушілік өзгерістердің ықпалында қалып отыр. Теңгенің айырбас бағамы мен шикізат тауарларының бағасына қатысты белгісіздік сақталады.

Экономикалық орта Компанияның қызметі мен қаржылық жағдайына айтарлықтай әсер етеді. Басшылық Компанияның тұрақты қызметін қамтамасыз ету үшін барлық қажетті шараларды қабылдайды. Алайда қалыптасқан экономикалық жағдайдың болашақ салдарын болжау қиын, және басшылықтың ағымдағы күтулері мен бағалаулары нақты нәтижелерден өзгеше болуы мүмкін. Қазақстан Республикасындағы болашақ экономикалық тұрақтылықтың перспективалары көбінесе Үкімет қабылдайтын экономикалық шаралардың тиімділігіне, сондай-ақ Компанияның бақылауынан тыс құқықтық және саяси өзгерістерге байланысты.

2. Есепке алу негіздері

(а) Қолданылатын стандарттарға сәйкестік туралы мәлімдеме

Бұл қаржылық есептілік халықаралық қаржылық есептілік стандарттары жөніндегі кеңес шығарған ХҚЕС («ХҚЕС») бухгалтерлік есеп стандарттарына сәйкес дайындалды.

Бұл қаржылық есептілік пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша және өзгежиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдарын бастапқы тануға түзете отырып, тарихи құн бойынша есепке алу қағидалары негізінде жасалды. Компания сондай-ақ сақтандыру шарттарын, шығарылған және ұсталатын қайта сақтандыру шарттарын бастапқы тану тәртібін регламенттейтін сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарын жіктеу және сегменттеу әдістемесіне сәйкес бастапқы тануды жүзеге асырады.

Осы қаржылық есептілікті дайындауда қолданылған есеп саясатының қағидаттары төменде келтірілген. Бұл қағидаттар, егер басқаша көрсетілмесе, есептілікте ұсынылған барлық кезеңдерге қатысты дәйекті түрде қолданылды. 3-ескертпені қараңыз.

Тұтастай алғанда, Компания ақпаратты ашуға Компанияда жоқ бухгалтерлік баланстың немесе пайда немесе шығын туралы есептің баптарына қатысты есеп саясатының ережелерін қамтымайды.

Бұл қаржылық есептілік Компанияның акционері, реттеушісі және клиенттері болып табылатын негізгі пайдаланушыларға бағытталған. Бұл қаржылық есептілікте негізгі пайдаланушылардың іскерлік және экономикалық қызмет туралы жеткілікті білімі бар және ақпаратты тиісті түрде тексереді және талдайды. Кейде тіпті білімді және мұқият пайдаланушылар берілген қаржылық есептілікте көрінетін күрделі экономикалық құбылыстар туралы ақпаратты түсіну үшін кеңесшінің көмегіне мұқтаж болуы мүмкін.

Бұл қаржылық есептіліктің мақсаты – басшылық негізгі пайдаланушылар үшін маңызды деп санайтын ақпаратты ғана ашу. Басшылық маңызды емес ақпаратты маңызды емес ақпаратпен жабу арқылы осы қаржылық есептіліктің түсінігін төмендетпеуге тырысады. Тиісінше, есеп саясатының маңызды ақпараты ғана, тиісті жағдайларда, жария етілген тиісті ескертпелерде ашылады.

(б) Бағалау мен пайымдауды қолдану

Осы қаржылық есептілікті дайындау кезінде басшылық есеп саясатын қолдануға және қаржылық есептілікте ұсынылған активтер мен міндеттемелердің, кірістер мен шығыстардың

мөлшеріне әсер ететін кәсіби пайымдауларды, болжамдар мен есептік бағалауларды пайдаланды. Нақты нәтижелер көрсетілген бағалаулардан өзгеше болуы мүмкін.

Болжамдар мен олардың негізінде жасалған есептік бағалаулар оларды өзгерту қажеттілігі тұрғысынан үнемі талданады. Осы бағалаулар қайта қаралған есепті кезеңдегі және аталған өзгерістерден зардап шеккен барлық кейінгі кезеңдердегі есептік бағалаулардағы өзгерістер.

Компанияның есеп саясатын қолдану кезінде басшылық қалыптастырған ең маңызды пайымдаулар және есептік бағалауға қатысты белгісіздіктің негізгі көздері осы ескертпеде ашылғандарды қоспағанда, соңғы жылдық қаржылық есептілікте сипатталғандарға ұқсас.

(в) Функционалдық валюта және қаржылық есептілік деректерін ұсыну валютасы

Компанияның функционалдық валютасы - бұл Компания өз қызметін жүзеге асыратын негізгі экономикалық ортаның валютасы. Компанияның функционалдық валютасы және Компанияның есептілігін ұсыну валютасы - Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы - Қазақстан теңгесі («теңге»).

3. Елеулі есеп саясаты

Төменде сипатталған есеп саясатының ережелері осы қаржылық есептілікте ұсынылған барлық есепті кезеңдерде қолданылды.

(а) Сақтандыру және қайта сақтандыру

Төмендегі стандарттар мен интерпретациялық түзетулер Компания үшін 2023 жылдың 1 қаңтарынан бастап қолданыла бастады:

- 2023 жылғы 1 қаңтарда Компания 17 «Сақтандыру шарттары» ХҚЕС (IFRS) қолданды. Төмендегі бөлімдер есеп саясатына енгізілген өзгерістерді толығырақ түсіндіреді.

(і) Анықтамасы және жіктелуі

Сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттарының жіктемесін Компания жүргізеді:

- 1) Компанияның есебінде бастапқы тану кезінде;
- 2) оны жетілдірген жағдайда;
- 3) «Сақтандыру шарттары» ХҚЕС (IFRS) 17 көшу кезінде.

Полис ұстаушы Компаниясынан шарт бойынша Компания үшін шығынға әкеп соғуы мүмкін елеулі сақтандыру тәуекелін берген жағдайда Компания шартты есепке алу мақсатында сақтандыру шарты ретінде жіктейді. .

Сақтандыру жағдайы Компанияның коммерциялық мазмұны жоқ нұсқаларды қоспағанда (яғни, мәміленің экономикалық жағына айтарлықтай әсер етпейтіндер), оқиғалардың дамуының кез келген жеке сценарийі кезінде елеулі болып табылатын қосымша сомаларды төлеу қажеттілігіне әкеп соғуы мүмкін болған жағдайда ғана шарт елеулі сақтандыру тәуекелін берген болып есептеледі. Егер сақтандыру жағдайы коммерциялық мазмұны бар кез келген жағдайда қомақты қосымша сомаларды төлеу қажеттілігіне әкеп соғуы мүмкін болса, алдыңғы ұсыныстағы шарт сақтандыру жағдайы өте екіталай болса да немесе шартты ақша ағындарының күтілетін (яғни ықтималдықпен өлшенген) дисконтталған құны сақтандыру шарты бойынша қалған ақша ағындарының күтілетін дисконтталған құнының аз бөлігін құраса да орындалуы мүмкін.

Компания сақтандыру жағдайы орын алмаған сценарийде, келтірілген құн негізінде шарт бойынша ақша қаражатының кетуі есебіне төлеуге жататын қосымша соманың құнын қарастырады.

Төленуге жататын қосымша сома сақтандыру жағдайы келген кезде төленуге тиіс ең жоғары сома мен сақтандыру жағдайы орын алмаған кездегі төленуге тиіс ең жоғары сома арасындағы айырмаға тең.

Егер қосымша соманың төлеуге келтірілген құнының сценарий бойынша шарттық ақша қаражатының ағынының келтірілген құнына қатынасы, егер сақтандыру жағдайы орын алмаса 5% немесе одан аз болса, сақтандыру тәуекелі нарықтық практикаға сәйкес елеусіз болып саналады. Егер осы коэффициент 5% - дан асатын болса, шарт елеулі сақтандыру тәуекелін берген болып есептеледі.

Жіктеуді жүргізу қорытындылары бойынша Компания сақтандыру шарттарының заңды нысанында жасалған сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттарын мыналарға бөледі:

- 1) «Сақтандыру шарттары» ХҚЕС (IFRS) 17 талаптарына сәйкес сақтандыру ретінде жіктелген сақтандыру шарттары;
- 2) «Сақтандыру шарттары» ХҚЕС (IFRS) 17 талаптарына сәйкес сақтандыру ретінде жіктелген ұсталатын қайта сақтандыру шарттары.
- 3) 17 «Сақтандыру шарттары» ХҚЕС (IFRS) талаптарына сәйкес сақтандыру ретінде жіктелген шығарылған қайта сақтандыру шарттары.

Компания шығарған барлық шарттар ХҚЕС (IFRS) 17 қолдану аясына жатады.

Компанияда инвестициялық компонентпен шарттар немесе инвестицияларды қайтару бойынша қызметтер жоқ.

(ii) Сақтандыру шарттарын біріктіру деңгейі

Компания сақтандыру шарттары мен шығарылған қайта сақтандыру шарттарының портфельдерін сақтандыру ережелері мен сақтандыру түрлерінің комбинациясы бөлігіндегі тәуекелдер ұқсастығының белгілері негізінде, сондай-ақ андеррайтинг, әкімшілендіру, шығындарды реттеу тұрғысынан сақтандыру шарттары мен шығарылған қайта сақтандыру шарттарын басқару тәсілдерін ескере отырып айқындайды.

Бизнестің ерекшелігіне байланысты Компания әр шарттың шығындарын жеке негізде андеррайтинг, әкімшілендіру және реттеу жүргізеді. Осыған байланысты Компания портфель бір сақтандыру шартынан немесе ұсталатын (шығарылған) қайта сақтандыру шартынан тұратынын, ал есепке алу бірлігі шарт болып табылатынын анықтады. Себебі, жұп серіктестердің көптеген ерекшеліктері бар: жеткізушінің елі, сақтандырылушының қызмет түрі, айналым қаражатына немесе стартапқа несие беру, сақтандырылушылардың әртүрлі қаржылық көрсеткіштері, әртүрлі кепіл объектілері, әртүрлі несие тарихы.

Жалпы бағалау моделі (GMM) бойынша бағаланатын негізінде ақша ағындары құрылады және жеке сақтандыру шарты деңгейіндегі шарттардың кірістілігі талданатын нақтылау деңгейін анықтады..

Сақтандыру шарты, егер оны орындау бойынша ақша ағындары, шартты сатып алудан бұрын танылған кез келген ақша ағындары және бастапқы тану күніне шарт бойынша туындайтын кез келген ақша ағындары тұтастай алғанда таза шығынды білдірсе, бастапқы тану күніне ауыртпалықты болып табылады. Ауыртпалықты сақтандыру шарттарынан болған залал пайда мен залал құрамында дереу танылады.

Сыйлықақыны бөлу тәсілімен (РАА) бағаланатын шарттар үшін Компания егжей-тегжейлі деңгейді анықтады, оның негізінде сыйлықақы жеке сақтандыру шарты деңгейінде бөлінеді. Осы шарттар үшін олар бастапқы танылған кезде Компания ауыртпалық белгілерінің болуын көрсететін фактілер мен жағдайларды талдайды, сонымен қатар тиісті фактілер мен жағдайлардың өзгеру ықтималдығын талдай отырып, бастапқы тану кезінде ауыртпалық тудырмайтын шарттардың кейіннен ауыртпалыққа айналу ықтималдығының жоқтығын анықтайды.

Есепті күнге ауыртпалықты сақтандыру шарттары қарыздарды сақтандыру класы бойынша ғана қатысады.

(iii) Бастапқы тану

ХҚЕС (IFRS) 17 талаптарына сәйкес сақтандыру шартын қарастырмас бұрын, Компания басқа стандарттарды қолдану саласына жататын құрамдас бөліктерді, егер олар жеке шарттар болса, сәйкестендіру үшін шарттарға талдау жүргізеді.

17 ХҚЕС (IFRS) компоненттердің оларды бөлек ескеру қажет болатын үш санатын бөліп көрсетеді:

- бөліп алынуы қажет кірістірілген туынды құралдарға қатысты ақша ағындары;
- инвестициялық құрамдас бөлікке жататын ақша ағындары; және
- полис ұстаушыға сақтандыру шарты бойынша қызмет болып табылмайтын айрықша тауарларды немесе қызметтерді беруге уәде беру.

Компания шарттың барлық басқа компоненттеріне 17 ХҚЕС (IFRS) қолданады. Компанияда сақтандыру шарттарын одан әрі бөлуді немесе біріктіруді талап ететін шарттар жоқ.

17 ХҚЕС (IFRS) талаптарына сәйкес сақтандыру шартын есепке алу және бағалау әдісін таңдау үшін Компания шарттардың шекараларын бағалауды жүргізеді. Шарттың шекаралары бір жылдан асатын шарттар үшін Компания келісімшарттарды орындау бойынша ақша ағындарының айтарлықтай өзгергіштігінің болуын талдау және GMM қолданудан РАА қолдану нәтижесінің айтарлықтай айырмашылықтарын талдау арқылы сыйлақыларды бөлу әдісінің қолданылуына тест жүргізеді.

Шарттарды орындау бойынша ақша ағындарының айтарлықтай өзгергіштігі және GMM қолданудан РАА қолдану нәтижесінің айтарлықтай айырмашылықтары болмаған жағдайда, Компания РАА әдісін қолданады. шарттар бойынша жүргізілген тест қорытындылары бойынша Компания қарыздарды сақтандырудан өзге РАА әдісін қолданады. Тексеру ең маңызды сценарийлер бойынша жүргізілді. Сақтандыру Компаниясы таңдалған есепке алу бірліктерін тестілеу және бизнес қажеттіліктеріне сәйкес модельді түзету үшін қажетті келесі кірістерді анықтады: шарттың қолданылу мерзімі; сақтандыру шарты бойынша сыйақы сомасы; сақтандыру шарты бойынша аквизициялық шығыстар сомасы; қаржылық емес тәуекелдерге тәуекелдік түзету; сақтандыру шарты бойынша залал коэффициенті; шығыстар пайызы (шығындарды реттеу, әкімшілендіру және басқалар).

Шығарылған сақтандыру шарты бастапқыда (i) сақтандыру қорғаудың басталу күнінен, (ii) полис ұстаушыдан бірінші төлемді төлеу мерзімі келетін күндер немесе (iii) ауыртпалықты шарт үшін - шарт ауыртапалықты шартқа айналатын күннен бастап танылады.

(iv) Сақтандыру шарттарын, шығарылған және ұсталатын қайта сақтандыру шарттарын бағалау тәсілі.

1. Қарыздарды сақтандыру шарттары.

а) Қалған сақтандыру бойынша міндеттемелер

Компания GMM әдісін пайдалана отырып, қарыздарды сақтандыру шарттарын және қарыздарды сақтандыру шарттарын қайта сақтандыру шарттарын бағалайды, қарыздарды сақтандырудан басқа шарттар және олар бойынша шығарылған қайта сақтандыру шарттары РАА әдісімен бағаланады. GMM сәйкес сақтандыру шарты бастапқыда келісімшарттарды (оған болашақ ақша ағындары, ақшаның уақытша құнына түзету және болашақ ақша ағындарына байланысты қаржылық тәуекелдер, сондай-ақ қаржылық емес тәуекелге түзету кіреді) орындау бойынша ақша ағындарының сомасы және қарастырылған қызметтер үшін маржа ретінде бағаланады (CSM; сақтандыру шарттары бойынша қызмет көрсету кезінде танылатын табылмаған пайда).

Әрбір келесі есепті кезеңнің соңында сақтандыру шартының баланстық құны қайта бағаланады және соманы білдіреді:

- болашақ қызметтерге қатысты орындауға ақша ағынын және осы күнге шарт бойынша көзделген қызметтер үшін маржаны біріктіретін қалған сақтандыру өтемі бойынша активтер немесе міндеттемелер; және
- осы күнге шартқа жатқызылған өткен қызметтерге қатысты орындалуға ақша ағыны ретінде бағаланатын келтірілген залалдар бойынша активтер немесе міндеттемелер.

Компания әр шарт бойынша ақша ағындарын келесі күтілетін болжамдар негізінде бағалайды: GMM моделі әрбір сақтанушы үшін PD/LGD ескереді, оның қаржылық көрсеткіштерін ескере отырып, олар несиелік тәуекелдерді көрсетеді. Саяси тәуекел 1-ге тең деп айқындалған, өйткені қарыздарды сақтандыру Қазақстан Республикасының резиденттері болып табылатын сақтанушылар бойынша жүргізіледі.

Дефолт ықтималдығы (PD) контрагенттің несиелік ұпайына байланысты анықталады. Компанияның дефолт статистикасының жеткіліксіздігіне байланысты несиелік рейтингті анықтау үшін халықаралық рейтингтік агенттіктердің рейтингтік әдістері қолданылады. Рейтингтік әдістер рейтингтік комитеттер рейтингтерді тағайындау үшін қолданатын аналитикалық негізді сипаттайды. Олар белгілі бір саладағы несиелік тәуекелді бағалау үшін ең маңызды болып табылатын негізгі сапалық және сандық сипаттамаларды сипаттайды.

Rating\Year	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Aaa	0.00%	0.02%	0.02%	0.02%	0.02%	0.02%	0.02%	0.02%	0.02%	0.02%
Aa1	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.02%	0.07%	0.08%	0.08%	0.11%	0.18%
Aa2	0.00%	0.01%	0.12%	0.24%	0.32%	0.41%	0.50%	0.61%	0.74%	0.86%
Aa3	0.04%	0.12%	0.16%	0.24%	0.37%	0.52%	0.73%	0.89%	1.01%	1.11%
A1	0.09%	0.19%	0.33%	0.50%	0.71%	0.93%	1.12%	1.31%	1.47%	1.64%
A2	0.06%	0.17%	0.34%	0.49%	0.70%	1.01%	1.32%	1.64%	2.01%	2.45%
A3	0.06%	0.17%	0.35%	0.53%	0.79%	0.98%	1.24%	1.53%	1.87%	2.21%
Baa1	0.10%	0.26%	0.43%	0.61%	0.75%	0.97%	1.18%	1.46%	1.81%	2.22%
Baa2	0.18%	0.41%	0.67%	0.90%	1.10%	1.31%	1.52%	1.75%	2.06%	2.35%
Baa3	0.29%	0.67%	1.13%	1.66%	2.22%	2.68%	3.13%	3.76%	4.37%	5.02%
Ba1	0.42%	1.32%	2.28%	3.18%	4.29%	5.38%	6.38%	7.25%	8.06%	8.94%
Ba2	0.73%	1.88%	3.24%	4.57%	6.03%	7.29%	8.47%	9.76%	11.24%	12.87%
Ba3	0.93%	2.53%	4.38%	6.48%	8.18%	9.78%	11.62%	13.70%	15.75%	17.86%
B1	1.22%	3.72%	6.50%	9.38%	11.99%	14.42%	16.94%	19.29%	21.30%	23.11%
B2	2.73%	7.08%	11.67%	16.05%	19.67%	22.91%	25.65%	28.02%	30.72%	33.38%
B3	3.53%	8.69%	14.32%	19.24%	23.44%	27.06%	30.10%	33.12%	36.04%	38.39%
Caa1	4.16%	9.75%	15.30%	20.37%	25.12%	29.24%	32.61%	35.52%	38.58%	41.32%
Caa2	6.65%	13.15%	19.16%	24.68%	29.65%	34.11%	38.04%	41.91%	45.10%	47.51%
Caa3	17.44%	29.58%	38.07%	43.83%	48.67%	53.33%	57.25%	60.75%	62.96%	64.62%
Ca	34.46%	47.45%	56.56%	63.31%	66.43%	67.50%	69.66%	71.19%	72.33%	72.83%
C	34.46%	47.45%	56.56%	63.31%	66.43%	67.50%	69.66%	71.19%	72.33%	72.83%
IG	0.11%	0.27%	0.46%	0.66%	0.89%	1.11%	1.35%	1.62%	1.91%	2.22%
SG	4.10%	8.29%	12.26%	15.78%	18.80%	21.39%	23.67%	25.77%	27.80%	29.66%
All	1.77%	3.52%	5.13%	6.50%	7.64%	8.60%	9.42%	10.19%	10.94%	11.63%

* Ресейлік эмитенттерді қоса алғанда

- Дефолт жағдайында шығын (LGD). Кепілдендірілген қарыздар бойынша LGD ҚРҰБ №269 қағидаларында берілген кепілді қамтамасыз ету жөніндегі ақпаратқа және өтімділік коэффициенттеріне сәйкес есептеледі. Кепілсіз қарыздар бойынша LGD 100% - ға тең. Себебі, кепіл болмаған жағдайда, Компания дефолт сақтанушыдан өндіріп алу мүмкіндігіне ие болмайды. Егер банкроттықтан кейін бөлінетін мүлік бар болса, онда сақтандыру бойынша бөлу кезегі бірінші кезекте болмайды. Неғұрлым консервативті тәсіл үшін осындай шешім қабылданды.

Кепіл түрі	Өтімділік коэффициенті
Жылжымайтын мүлік (тұрғын үй, коммерциялық, жер учаскелері)	0.7
Көлік құралдары	0.5
Жабдық, ТМҚ	0.4
ЕДБ, квазимемлекеттік сектор субъектілерінің немесе ҚР егеменді рейтингінен төмен емес рейтингі бар заңды тұлғалардың кепілдіктері	1
Басқа заңды тұлғалардың немесе жеке тұлғалардың кепілдіктері	0
Болашақта түсетін мүлік/ақша	0
Өтімділігі жоғары бағалы қағаздар	0.95

Ақша, салым/депозит	1
* Дереккөз: ҚРҰБ ПП №269 (17-тармақ)	

- Тәуекелге ұшырайтын сома (EAD) есепті күнге туындаған залалдар бойынша міндеттеме шеңберінде қалыптастырылған кезекті төлемдер бойынша мәлімделген, бірақ реттелмеген залал сомасына азайтылған есепті күнге негізгі борыштың қалдығын білдіреді.

Сақтандыру шартының бірлігіне шарттарды тартуға және сүйемелдеуге арналған шығыстар жүйелі және ұтымды негізде бөлінеді. Компанияда сақтандыру шарттары бойынша тікелей аквизициялық ақша ағындары жоқ. Жанама аквизициялық ақша ағындарын Компания шарттарды сүйемелдеу шығындары деп таниды.

Компанияның есепті кезеңдегі (жылдағы) барлық шығыстары, еңбекақы төлеу қорын (жалақыны және тиісті салық аударымдарын, сыйақыларды) қоспағанда, шоттың атауы мен шығындар сомасын көрсете отырып, шығындар баптары бойынша таратылуы қажет. Айқындау мақсатында шығыстардың сол немесе өзге баптары 17 ХҚЕС қолдану саласына жатады, алынған шығыстардың баптары одан әрі жіктелуге жатады. Жүргізілген жіктеу нәтижелері бойынша Компанияның шығыстары мыналарға бөлінеді:

- жатқызылатын шығыстар (жүйелі және негізделген бөлуді (бұдан әрі-ЖНБ) ескере отырып) және тікелей жатқызылатын шығыстар (ЖНБ есепке алмағанда);
- аквизициялық және аквизициялық емес шығындар.

ЖНБ-ға мұқтаж болмашы шығыстарды бөлуге жұмсалатын уақытты оңтайландыру мақсатында Компания маңыздылықтың 2 шегін белгілеген:

- 1) есепті кезеңде шеккен барлық шығыстар сомасының 1 – 0.5% шегі;
- 2) есепті кезеңде шеккен барлық шығыстар сомасының 2- 10%.

Егер ЖНБ-ға қажет шығыстар бабының мәні 1-шекті мәннен төмен болса, онда Компания бұл шығысты шығыстардың аллокациясына қоспайды және оны бірден шығысқа жатқызады. Егер сомасы 1-ші шектен төмен барлық шығыстар 2-ші шектен жоғары болса, онда 2-ші шектен асатын шығыстар жүйелі түрде бөлініп, аллокацияға қатысады.

- Компания дефолт ықтималдығын, шартты бұзуды және шарттарды сүйемелдеу шығындарын индекстеуді ескере отырып, дисконтталған ақша ағындарын бағалайды.

Әрбір құрылымдық бөлімшенің басшысы өз бөлімшесінің қызметкерлері арасында жүргізілген сауалнама нәтижелері бойынша қызметкерлерді әрбір процеске тартудың жиынтық пайызын шығару үшін сақтандыру шарттарына жататын компания процестеріне тарту матрицасын толтырады. Әрбір құрылымдық бөлімшенің Компанияның жеке процестеріне қатысу пайызы белгілі бір сақтандыру өніміне немесе Компания қызметкеріне сілтеме жасамай, есепті жылдағы уақытты пайыздық мәнде білдіреді. Әрбір құрылымдық бөлімше үшін тарту пайызының жиынтық сомасы 100% құрайды. Әрбір құрылымдық бөлімшеге жататын аквизициялық шығыстардың сомасы (ЖНБ ескеріле отырып) Компанияның 1 қызметкеріне осы құрылымдық бөлімше қызметкерлерінің санына көбейтілген аквизициялық шығыстардың сомасы (ЖНБ ескеріле отырып) және осы құрылымдық бөлімше қызметкерлерінің айлық жалақысының есептеу кезеңіндегі айлар санына көбейтілген сомасы ретінде айқындалады.

б) Пайда болған шығындар бойынша міндеттемелер

Қарызды сақтандыру шарттары бойынша дефолт белгілері болған кезде (PD=100%) Компания қалған өтем бойынша міндеттемені тануды тоқтатады және дефолт (LGD) және залалдарды реттеуге арналған шығыстар жағдайында күтілетін залалдар сомасына орын алған, бірақ мәлімделмеген залалдардың қосымша резервтерін (МЗҚР) қалыптастырады. Бұл ретте шарт бойынша қарызды сақтандыру шартын «қалпына келтіру» (дефолттан шығу) кезінде залал туралы өтінішті кері қайтарып алу салдарынан туындаған залалдар бойынша міндеттемені тану тоқтатылады және қалған өтем бойынша міндеттеме қайтадан қалыптастырылады.

Негізгі борыш қалдығының толық сомасына залал мәлімделген кезде Компания қалған өтем бойынша міндеттемені тануды тоқтатады және негізгі борыш қалдығының сомасына туындаған залалдар бойынша қосымша міндеттеме қалыптастырады. Компанияның мәлімделген реттелмеген шығындар резервін қалыптастыруға қатысты әдістемесі ХҚЕС (IFRS) 4-пен салыстырғанда өзгеріссіз қалады. LIC залалды өтеуге және кепілмен қамтамасыз етуді іске асыруға байланысты кіріс ақша ағындарын есепке алмағанда мерзімі өткен төлем сомасына не негізгі борыш қалдығының сомасына қалыптастырылатындықтан, Компания тәуекелдік түзетуді қалыптастырмайды және тиісінше тәуекелдік түзетуге келтірілген залалдар бойынша міндеттемені ұлғайтпайды.

Компания шығындарды реттеу кезеңінде бір жылға дейінгі дисконттау әсерінің маңыздылығын ескере отырып, пайда болған шығындар бойынша міндеттемені бағалау кезінде ақшаның уақытша құнын есепке алмайды. Дисконттау әсерінің маңыздылығын анықтау үшін шығындарды реттеу кезеңіне талдау жүргізілді, ол бір жылдан аз кезеңді құрады.

2. Сақтандыру шарттары қарыздарды сақтандыру шарттарынан өзгеше.

а) Қалған сақтандыру бойынша міндеттемелер

Компания осы төлемдерді шығыстар және осы күнге тануды тоқтату нәтижесінде туындайтын кез келген сомалар ретінде тануға шешім қабылдаған жағдайлардан басқа: (i) аквизициялық ақша ағындарына қатысты кез келген актив; және (ii) шарттардың осы тобына байланысты ақша ағындарына қатысты бұрын танылған кез келген басқа актив немесе міндеттемеден басқа РАА әдісімен қалған сақтандыру бойынша міндеттемелер алынған сыйақылар бойынша бастапқы тану кезінде осы күнге аквизициялық ақша ағындарын шегергенде бағаланады. Компанияда сақтандыру шарттары бойынша тікелей аквизициялық ақша ағындары жоқ.

Сақтандыру сомасы азаятын шарттар бойынша Компания кірісті бағалау кезінде тәуекелді уақыт бойынша бөлу моделін ескереді.

б) Пайда болған шығындар бойынша міндеттемелер

Компанияның LIC-ке қатысты әдістемесі ХҚЕС 4-пен (IFRS) салыстырғанда өзгеріссіз қалады. МЗҚР залалды өтеуге және кепілмен қамтамасыз етуді іске асыруға байланысты кіріс ақша ағындарын есепке алмағанда мерзімі өткен төлем сомасына не негізгі борыш қалдығының сомасына қалыптастырылатындықтан, Компания тәуекелдік түзетуді қалыптастырмайды және тиісінше тәуекелдік түзетуге келтірілген залалдар бойынша міндеттемені ұлғайтпайды.

Компания шығындарды реттеу кезеңін бір жылға дейін ескере отырып, пайда болған шығындар бойынша міндеттемені бағалау кезінде ақшаның уақытша құнын есепке алмайды.

4. Қарызды сақтандыру шарттары бойынша шығарылған қайта сақтандыру шарттары және қарыздарды сақтандыру шарттарынан басқалары

а) Қалған сақтандыру бойынша міндеттемелер

Компания қайта сақтандыру шарттары бойынша РАА әдісімен қалған сақтандыру өтемі бойынша міндеттемелерді қайта сақтандыру шартымен жабылатын базалық сақтандыру шарттары бойынша РАА қолдану сынағын өткізу нәтижесінде GMM қолданудан РАА қолдану нәтижесінің елеулі айырмашылықтары жоқ болатын бір жылдан астам мерзімдегі қарызды сақтандыру шарттарынан өзге шарттар бойынша бағалайды.

РАА әдісімен қалған сақтандыру өтемі бойынша міндеттемелер, Компания осы төлемдерді шығыстар және осы күнге тануды тоқтату нәтижесінде туындайтын кез келген сомалар ретінде тануға шешім қабылдаған жағдайлардан басқа, ақылы қайта сақтандыру сыйақылары бойынша күнге аквизициялық ақша ағындарын (цеденттік комиссияларды) шегергендегі бастапқы тану кезінде бағаланады: (i) аквизициялық ақша ағындарына қатысты кез келген актив; және (ii) осы шартқа байланысты ақша ағындарына қатысты бұрын танылған кез келген басқа актив немесе міндеттеме. Компания қарыздарды қайта сақтандырудың ұсталатын

шарттары бойынша қалған сақтандыру өтемі бойынша міндеттемелерді қайта сақтандырушының кредиттік тәуекел сомасына азайтады.

Қарызды сақтандыру шарттарын қайта сақтандыру шарттары бойынша Компания GMM әдісін қолданады. GMM сәйкес сақтандыру шарты бастапқыда қайта сақтандырушы үлесінің келісімшарттарды (оған болашақ ақша ағындары, ақшаның уақытша құнын түзету және болашақ ақша ағындарымен байланысты қаржылық тәуекелдер және қаржылық емес тәуекелді түзету кіреді) орындау бойынша ақша ағындарының сомасына және көзделген қызметтер үшін маржаға көбейтіндісі ретінде бағаланады (CSM; сақтандыру шарттары бойынша қызмет көрсету кезінде танылатын табылмаған пайда).

Қайта сақтандыру шарттары бойынша өтеу үлесі қайта сақтандырушының кредиттік тәуекеліне түзетіледі:

Өтеу үлесі = $Re\% * (1 - [PDre * (1 - [RRre])$ мұндағы: $Re\%$ – шарт бойынша қайта сақтандыру пайызы, $PDre$ - сақтандыру шартының қалған мерзіміне байланысты қайта сақтандырушының дефолт ықтималдығы, $RRre$ - қайта сақтандыру шарты бойынша өтеу мөлшерлемесі.

Контрагенттің несиелік тәуекелін талдау үшін Компания несиелік агенттіктер ұсынған несиелік рейтингті пайдаланады.

Әрі қарай, осы рейтингтерге сүйене отырып, Компания жинақталған PD деңгейін және әрбір қайта сақтандырушы үшін қалпына келтіру мөлшерлемесін жеке алады, өйткені Компанияда қайта сақтандырушылар аз.

Әрбір келесі есепті кезеңнің соңында қайта сақтандыру шартының баланстық құны қайта бағаланады және соманы білдіреді:

- болашақ қызметтерге қатысты орындауға ақша ағынын және осы күнге шарт бойынша көзделген қызметтер үшін маржаны біріктіретін қалған сақтандыру өтемі бойынша активтер немесе міндеттемелер; және
- осы күнге шартқа жатқызылған өткен қызметтерге қатысты орындалуға ақша ағыны ретінде бағаланатын келтірілген залалдар бойынша активтер немесе міндеттемелер.

б) Пайда болған шығындар бойынша міндеттемелер

Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша МҚРҚ-ға қатысты Компанияның әдіснамасы 4 ХҚЕС-пен (IFRS) салыстырғанда өзгеріссіз қалады. МЗҚР мерзімі өткен төлемдегі қайта сақтандырушының үлесінің сомасына не сақтанушыдан шығынды өтеуге және кепілді қамтамасыз етуді іске асыруға байланысты кіріс ақша ағындарын есепке алмағанда негізгі борыштың қалдығы сомасындағы қайта сақтандырушының үлесіне қалыптастырылатындықтан, Компания тәуекелдік түзетуді қалыптастырмайды және тиісінше тәуекелдік түзетуге туындаған залалдар бойынша міндеттемені ұлғайтпайды.

Компания шығындарды реттеу кезеңін бір жылға дейін ескере отырып, пайда болған шығындар бойынша міндеттемені бағалау кезінде ақшаның уақытша құнын есепке алмайды.

Компания шарттың түріне байланысты бағалаудың әртүрлі тәсілдерін қолданады, атап айтқанда:

	Жіктеу	Бағалау тәсілі
Шығарылған сақтандыру шарттары және шығарылған қайта сақтандыру шарттары		
Қарыздарды сақтандыру	«Сақтандыру шарттары» ХҚЕС (IFRS) 17 талаптарына сәйкес сақтандыру ретінде жіктелген сақтандыру шарттары;	Бағалаудың жалпы моделі
Басқа қаржылық шығындардан сақтандыру Қаржы ұйымдарының шығындарын сақтандыру Басқа да ерікті сақтандыру	«Сақтандыру шарттары» ХҚЕС (IFRS) 17 талаптарына сәйкес сақтандыру ретінде жіктелген сақтандыру шарттары;	Сыйақыларды бөлу әдісі
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары		
Қарызды сақтандырудан басқа сақтандыру кластары	Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары	Сыйақыларды бөлу әдісі
Қарыздарды сақтандыру	Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары	Бағалаудың жалпы моделі

(v) Қаржылық кірістер және сақтандыру бойынша шығыстар

Қаржылық кірістер немесе сақтандыру бойынша шығыстар мыналардың нәтижесінде пайда болатын сақтандыру шарттары тобының баланстық құнының өзгеруін білдіреді:

- ақшаның уақытша құнының әсері және ақшаның уақытша құнының өзгеруі; және
- қаржылық тәуекелдің әсері және қаржылық тәуекелдің өзгеруі;

Компания сақтандыру қызметтерін көрсету нәтижесіне қатысты сомаға және сақтандыру бойынша қаржылық табыстарға немесе шығыстарға қатысты сомаға қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетудің өзгеру шамасын бөлшектейді.

Компания қаржылық кірістерді немесе сақтандыру (қайта сақтандыру) бойынша шығыстарды есепті кезеңдегі пайда немесе шығын құрамына қосады.

Шетел валютасындағы ақша ағындарының пайда болуына әкелетін сақтандыру шарттарына 21 «Валюталық бағамдар өзгерістерінің әсері» ХҚЕС (IAS) қолданған кезде Компания шартта көзделген қызметтер үшін маржаны қоса алғанда, осы шарттарды монетарлық бап ретінде ескереді.

Есепті кезеңнің соңында шартта көзделген қызметтер үшін маржаны қоса алғанда, сақтандыру шарттарының баланстық құны жабу бағамы бойынша функционалдық валютаға қайта есептеледі. Компания «сақтандыру шарттары бойынша қаржылық шығыстар» құрамындағы туындаған бағамдық айырмашылықтарды ұсынуды таңдады.

4. Елеулі пайымдаулар

Басшылық елеулі пайымдауларды қолданатын салалар:

1. Компания контрагенттің қол жетімді қаржылық есептілігі болмаған кезде және контрагенттің дефолт белгілерін анықтаған кезде сапалық көрсеткіштерді, сондай-ақ

сандық көрсеткіштерді айқындау кезінде пайымдауларды қолданады. Бұл көрсеткіштер контрагенттің несиелік рейтингін және сәйкесінше міндеттемелерді бағалаудың негізгі факторы болып табылатын PD көрсеткіштерін анықтайды.

2. Компания GMM орнына РАА әдісін қолданатын келісімшарттың шекарасы бір жылдан асатын сақтандыру келісімшарттары үшін Компания осы тәсілдің қолданылуына тест жүргізуі керек. Мысалы, бағалау айтарлықтай ерекшеленетін шекті анықтау кезінде пайымдаулар қажет болуы мүмкін. Компания GMM әдісімен міндеттемемен салыстырғанда салыстырмалы шамада 10% мән шегін анықтады.
3. Күтілетін залалдылықтың аралас коэффициентіне қатысты пайымдаулар РАА әдісімен бағаланатын шарттар үшін ауыртпалық белгілерінің бар екендігін куәландыратын фактілер мен мән-жайларды талдауда және бастапқы тану кезінде ауыртпалық болып табылмайтын шарттардың кейіннен ауыртпалыққа айналу ықтималдығының жоқтығын бағалауда қолданылады.
4. Болашақ ақша ағындарын есептік бағалау кезінде Компания шарттарды орындауға байланысты шығындар баптарын, сондай-ақ тұрақты және ауыспалы үстеме шығыстардың шарттарды орындауға тікелей байланысты дәрежесін анықтау үшін шығыстарға талдау жүргізеді. Пайымдаулар қызметкерлерді сақтандыру шарттарын орындауға байланысты бизнес-процестерге тарту дәрежесін айқындау, сондай-ақ сақтандыру шарттары бойынша осы шығыстарды жүйелі және ұтымды бөлу әдістерін айқындау кезінде қолданылады.
5. 17 ХҚЕС-ке көшу үшін қолданылатын әдістерді анықтау кезінде Компания барлық қолданыстағы сақтандыру шарттары бойынша көшу күніне ақылға қонымды және расталған ақпараттың көп бөлігі ретроспективті тәсілге барынша жақын өзгертілген ретроспективті тәсілді қолдану үшін қолжетімді екенін анықтады. Тиісінше, Компания әрбір сақтандыру шартын және акционерлік ақша ағындарына қатысты әрбір активті әрдайым 17 ХҚЕС қолданғандай мойындап, бағалады және 17 ХҚЕС әрқашан қолданылса, болмайтын кез келген бар қалдықтарды тануды тоқтатты және алынған меншікті капиталдағы кез келген таза айырмашылықты көрсетті.
6. Компания ауысу күніндегі сақтандыру шарттарына өзгертілген ретроспективті тәсілді қолданды. CSM бастапқы тану кезінде тану сәтіндегі болжамдар негізінде және өтпелі күнге дейін орындау бойынша нақты ақша ағындарын ескере отырып есептеледі.

5. Есептік бағалау және болжамдар

Төменде есептелген бағалаулар мен болжамдардың мысалдары келтірілген:

1. Дисконттау мөлшерлемесі

«Жоғарыдан төменге» тәсілі ХҚЕС (IFRS) 17 қолдану саласына қатысты барлық басқа шарттардың базалық баптары бойынша кірістілікке байланысты өзгермейтін ақша ағындарын дисконттау мөлшерлемелерін анықтау үшін пайдаланылды. Бұл тәсілде дисконттау мөлшерлемесі активтердің эталондық портфелі мен ақша ағындары бойынша тиісті міндеттемелер арасындағы айырмашылыққа түзетілген эталондық портфельдің әділ құнына салынған кірістілік ретінде айқындалады. Эталондық портфель Компанияның есепті күнгі портфелі негізінде жасалды және нарықта қолжетімді мемлекеттік және корпоративтік облигациялардың жиынтығын қамтиды.

«Жоғарыдан төмен» әдісіндегі дисконттау мөлшерлемелерінің қисығы мына формула бойынша анықталады:

$\text{Discount rate} = \text{Entity's portfolio rate} - \text{Credit risk}$

мұндағы, Discount rate-дисконттау мөлшерлемелерінің алынған қисығы; Entity's portfolio rate – есепті күндегі базалық портфельдің кірістілігінің нарықтық қисығы; Credit risk – ECL және UCL сомасын білдіретін кредиттік тәуекел қисығы.

Өтімділікті түзету портфель бойынша табыстылық мөлшерлемесін төмендету есебінен ескеріледі.

Базалық портфельдің нарықтық табыстылық қисығын есептеу.

- Базалық портфель ұлттық валютада номинацияланған, есепті күнге Сақтандыру компаниясының инвестициялық портфелінің құрамына кіретін мемлекеттік және корпоративтік облигациялардан қалыптастырылады. Базалық портфельге тек облигацияларды енгізу олардың бағаларының болжамдылығына және олар бойынша тұрақты купондық төлемдердің сақтандыру шарттары бойынша ақша ағындарының сипаттамаларына ұқсастығына байланысты, бұл ХҚЕС 17 талаптарына сәйкес келеді.
- Шетел валютасында шығарылған сақтандыру шарттары бойынша ақша ағындарын дисконттау мақсаттары үшін Еуропалық сақтандыру және кәсіптік зейнетақы басқармасы (EIOPA) есепті күнге әр валюта бойынша бөлек белгілеген құбылмалылыққа түзетілген тәуекелсіз табыстылық мөлшерлемесі (Risk-free rate with volatility adjustment) пайдаланылады, мұнда тәуекелсіз кірістілік мөлшерлемесі «төменнен жоғарыға» тәсіліу білдіреді.
- Базалық портфель құрамына кіретін облигациялардың табыстылығы «Қазақстан қор биржасы» АҚ (KASE) ресми сайтында «Нарықтық баға» бөлімінде жарияланатын бағалау күніне бағалы қағаздың нарықтық табыстылығы немесе индикативтік табыстылығы (нарықтық табыстылық болмаған кезде) негізінде айқындалады.
- Базалық портфельдің жиынтық нарықтық табыстылық қисығын құру Нельсон-Зигель моделі мен Excel-дің «Шешімдерді іздеу» функциясы арқылы жүзеге асырылады.

2. Несиелік тәуекелді есептеу

- Несиелік тәуекелге екі негізгі компонент кіреді: күтілетін несиелік шығындар (ECL) және күтілмейтін несиелік шығындар (UCL).
- Күтілетін несиелік шығындар формула бойынша есептеледі:
$$ECL = PD * LGD * EAD$$

мұндағы, PD-тиісті кезеңдегі эмитенттің дефолтының кумулятивті емес ықтималдығы;
LGD-эмитент дефолт болған жағдайда шығындар;
EAD-эмитент дефолтқа ұшыраған жағдайда тәуекел сомасы.
- Корпоративтік және мемлекеттік секторлар бойынша бөлек эмитенттердің кредиттік рейтингтері бөлінісінде 10 жыл ішінде дефолттың жиынтық мөлшерлемелері (CPD rates) Moody ' s рейтинг агенттігінің ресми сайтында жарияланады және жыл сайын ақпан айында жаңартылады.

Болашақ ақша ағындарын бағалауға қолданылатын дисконттау мөлшерлемелері:

- ақшаның уақытша құнын, ақша ағындарының сипаттамаларын және сақтандыру шарттарының өтімділік сипаттамаларын көрсетеді;
- сипаттамалары сақтандыру шарттары бойынша ақша ағындарының сипаттамаларына сәйкес келетін, мысалы, мерзімдері, валютасы және өтімділігі тұрғысынан ақша ағындары бар қаржы құралдарына байқалатын ағымдағы нарықтық бағаларға (бар болса) сәйкес келеді;
- мұндай бақыланатын нарықтық бағаларға әсер ететін, бірақ сақтандыру шарттары бойынша болашақ ақша ағындарына әсер етпейтін факторлардың әсерін жоққа шығарады.

Әрбір жылға арналған базалық портфель бойынша күтілетін кредиттік залалдар (ECL) тиісті жылға арналған кредиттік рейтингтер бөлінісінде эмитенттер бойынша ECL орташа өлшенген мәні және тиісті кредиттік рейтингі бар базалық портфель құрылымындағы облигациялар үлесі ретінде есептеледі. Базалық портфель құрылымындағы облигациялардың үлесі құралдың жалпы баланстық құны бойынша анықталады. Әр жылға күтілетін кредиттік шығындар (ECL) корпоративтік және мемлекеттік сектор эмитенттері бойынша жеке есептелген ECL сомасы ретінде есептеледі.

Ресурстарды оңтайландыру және ECL және UCL мәндерінің әмбебап нәтижелерін алу мақсатында Сақтандыру компаниясы EAD бірлікке тең екенін ескере отырып есептеулер жүргізеді. Сақтандыру компаниясы сонымен қатар облигацияның баланстық құны өтелген сайын төмендемейтінін жеңілдетуді қабылдады, бұл өз кезегінде консервативті тәсіл болып табылады. Бұл жеңілдіктер есептеулерді бағалаудың дәлдігіне нұқсан келтірместен жеңілдетуге мүмкіндік береді.

Маңыздылықты анықтау үшін UCL есептелді, төмендегі кестеде көрсетілген және кестеден көрініп тұрғандай, ECL мен UCL арасындағы айырмашылық айтарлықтай емес.

	1	2	3	4	5	6
Entity's portfolio 2023	15,65%	14,58%	13,64%	12,96%	12,49%	12,15%
ECL	0,01%	0,14%	0,11%	0,11%	0,12%	0,15%
UCL	0,13%	0,14%	0,13%	0,08%	0,08%	0,08%
Credit risk(ECL% + UCL%)	0,14%	0,28%	0,24%	0,19%	0,20%	0,23%
Discount Rate Top Down	15,51%	14,30%	13,40%	12,77%	12,29%	11,92%
IFRS 17 discount rate by UCL formula	15,51%	14,30%	13,40%	12,77%	12,29%	11,92%

Күтілетін несиелік шығындар мен күтпеген несиелік шығындар арасындағы айырмашылық базалық портфельдің табыстылығына қатысты маңызды емес және 10 базистік тармақтан аспайтындығына байланысты, дисконттау мөлшерлемесін есептеу кезінде Компания UCL=ECL деген болжамды қолданды. Бұл болжам бағалаудың дәлдігіне нұқсан келтірместен есептеулерді жеңілдетеді, өйткені дисконттау мөлшерлемесіне қорытынды әсер шамалы, оның ішінде жиынтық әсер.

Кірістілік қисығы күтілетін және күтпеген (күтпеген) несиелік тәуекелді жою үшін түзетілді.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Entity's portfolio 2023	15.65%	14.58%	13.64%	12.96%	12.49%	12.15%				
ECL	0.01%	0.14%	0.11%	0.11%	0.12%	0.15%				
UCL=ECL	0.01%	0.14%	0.11%	0.11%	0.12%	0.15%				
Credit risk(ECL% + UCL%)	0.01%	0.29%	0.22%	0.22%	0.25%	0.30%				
Discount Rate Top Down	15.63%	14.30%	13.42%	12.74%	12.24%	11.86%	11.71%	11.56%	11.41%	11.27%
IFRS 17 discount rate by UCL=ECL	15.63%	14.30%	13.42%	12.74%	12.24%	11.86%	11.71%	11.56%	11.41%	11.27%

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Spot rate	15.63%	14.30%	13.42%	12.74%	12.24%	11.86%	11.71%	11.56%	11.41%	11.27%
Forward rate	15.63%	12.98%	11.70%	10.70%	10.27%	9.96%	10.83%	10.53%	10.24%	9.95%

Жалпы модельде есептеу үшін форвардтық мөлшерлеме қолданылады. Нельсон-Зигель есептеулерімен алынған мөлшерлемелер спот екеніне байланысты, яғни мөлшерлемелер жыл сайын бір мөлшерде анықталады (мысалы 14,3% мөлшерлемелері екі жыл да жылдық мөлшерлеме 14,3% болғанын көрсетеді). Оны форвардтық кезеңге ауыстыра отырып, біз алдыңғы кезеңдердің мөлшерлемелерін ескереміз (бұл жағдайда бірінші жылы мөлшерлеме 15,63%, ал екінші жылы 12,98%, бұл екі жылдағы 14,3% сәйкес келеді).

$$F_{cn} = ((1+C_{cn})^n / (1+F_{c1}) * (1+F_{c2}) * \dots * (1+F_{cn-1})) - 1$$

қайда, F_c - форвардтық мөлшерлеме,

C_s – споттық мөлшерлеме,

n – кезең.

Бір күнтізбелік жыл ішінде шығарылған шарттар үшін бастапқы тану сәтінде бағалау кезінде оңайлату мақсатында тиісті күнтізбелік жылдың басындағы жағдай бойынша дисконттау мөлшерлемелерінің қисықтары қолданылды.

3. Қаржылық емес тәуекелдің тәуекелдік түзетілімі

Қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзетуді есептеу үшін келісімшарттың мерзімін, контрагенттің несиелік ұпайын және LGD деңгейін ескере отырып, дефолт ықтималдығы мен дефолт шығынын стохастикалық модельдеу әдісі қолданылды. Тәуекелді түзету сенімгерлік интервал дәрежесімен 75% - ға тең анықталады. Қалған камту бойынша міндеттемелер бойынша тәуекелді түзетуді есептеуді Сақтандыру компаниясы тек қарыздарды сақтандыру

шарттары үшін есептейді, өйткені бизнестің осы желісі бойынша ғана GMM бағалау әдісі қолданылады.

Компания шарттардың қолданылу мерзіміне, Moody ' s Сыртқы несиелік ұпайына, EAD түріне байланысты таңдалған LGD интервалдарына (тұрақты немесе сызықтық төмендеу) сәйкес есептелген тәуекелдік түзетулер матрицасын әзірледі. Сақтандыру компаниясы Moody ' s-тің әрбір несиелік ұпайы үшін және шарттардың әр түрлі мерзімдері үшін (1 жылдан 10 жылға дейін) келесі күтілетін көрсеткіштер негізінде ақша ағындарын бағалайды:

- 10 жылға арналған жинақталған PD алынған рейтингке сәйкес есептеледі. Корпоративтік және мемлекеттік секторлар бойынша бөлек эмитенттердің кредиттік рейтингтері бөлінісінде 10 жыл ішінде дефолттың жиынтық мөлшерлемелері (CPD rates) Moody ' s рейтинг агенттігінің ресми сайтында жарияланады және жыл сайын ақпан айында жаңартылады.
- Дефолт жағдайында шығын (LGD). LGD Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің (ҚР ҰБ) қарыздың жалпы баланстық құнының сомасына өтімділік коэффициенттерін ескере отырып, кепілмен қамтамасыз ету негізінде есептеледі. ҚРҰБ өтімділік коэффициенттерінің тізімі «Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына және Қазақстан Республикасының бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік туралы заңнамасының талаптарына сәйкес провизиялар (резервтер) құру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2017 жылғы 22 желтоқсандағы № 269 қаулысында көрсетілген.

Тәуекелдік түзетуді есептеу мақсатында Сақтандыру компаниясы мынадай болжамдарды рандомдайды: PD, LGD және шығыстар инфляциясы:

- 1) PD рандомдау үшін Сақтандыру компаниясы қалыпты кері үлестіруді қолданады, мұнда
 - қалыпты үлестірімге сәйкес келетін ықтималдық ретінде 0-ден 1-ге дейінгі кездейсоқ сан қолданылады,
 - орташа арифметикалық үлестіру ретінде әдепкі шекті ықтималдықтың шартты шамасы қолданылады (conditional marginal PD),
 - таратудың стандартты ауытқуын табу үшін 1983-2021 жылдар аралығындағы Moody ' s тарихи деректері қолданылады
- 2) LGD рандомдау үшін Сақтандыру компаниясы қалыпты кері үлестіруді қолданады, мұнда
 - ықтималдық ретінде PD рандомизациясы үшін қолданылатын бірдей кездейсоқ сан (0-ден 1-ге дейін) қолданылады,
 - орташа арифметикалық үлестіру ретінде тиісті LGD қолданылады,
 - үлестірімнің стандартты ауытқуын табу үшін мына формула қолданылады:

$$\sigma_{LGD}^2 = \frac{LGD * (1 - LGD)}{4}$$

- 3) Шығындар инфляциясын рандомдау үшін Сақтандыру компаниясы қалыпты кері бөлуді қолданады, мұнда
 - қалыпты үлестірімге сәйкес келетін ықтималдық ретінде 0-ден 1-ге дейінгі PD және LGD-ден бөлек кездейсоқ сан қолданылады,
 - орташа арифметикалық үлестіру ретінде күтілетін шығындар инфляциясы қолданылады,
 - бөлудің стандартты ауытқуы ретінде шығындар инфляциясының стандартты ауытқуы қолданылады.

Содан кейін, белгілі бір LGD деңгейі үшін тәуекелді түзетуді есептеу үшін (0%, 5%, 15%, ..., 95%, 100%) ақша ағындарының 1000 итерациясы жасалады және 75 перцентиль мен орташа мән есептеледі.

Нәтижесінде тәуекелдік түзету (%- бен) ретінде есептеледі (75 перцентильдің орташа мәнге қатынасы – 1).

Осылайша, Moody 's несиелік ұпайларының әрқайсысы үшін, келісімшарттардың белгілі бір мерзімі үшін (1 жылдан 10 жылға дейін) және LGD деңгейлері үшін тәуекелді түзету матрицалары алынды (0%, 5%, 15%, ... ,95%, 100%) .

(i) Шығыс қайта сақтандыру бойынша активтер

Компания тәуекелдерді әртараптандыру арқылы өзінің таза ықтимал шығынын шектеу мақсатында әдеттегі қызмет барысында сақтандыру және кіріс қайта сақтандыру бойынша тәуекелдердің бір бөлігін шығыс қайта сақтандыруға береді. Шығыс қайта сақтандыру бойынша шарттар жасасу нәтижесінде туындайтын активтер, міндеттемелер, кірістер мен шығыстар тиісті сақтандыру шарттары бойынша тиісті активтерден, міндеттемелерден, кірістер мен шығыстардан бөлек ескеріледі, өйткені қайта сақтандыру жөніндегі келісімдер Компанияны сақтанушылар алдындағы тікелей міндеттемелерінен босатпайды.

Елеулі сақтандыру тәуекелін беруге әкелетін шарттар бойынша құқықтар ғана қайта сақтандыру бойынша активтер ретінде есепке алынады. Айтарлықтай сақтандыру тәуекелі берілмейтін шарттар бойынша құқықтар қаржы құралдары ретінде есепке алынады.

Қайта сақтандыру бойынша берілген сақтандыру сыйақылары тиісті сақтандыру шарттары бойынша сыйақыларды тану негіздеріне сәйкес келетін негізде шығыстар ретінде танылады. Жалпы сақтандыру бойынша қайта сақтандыру бойынша сыйақылар қайта сақтандырылатын тәуекелдердің күтілетін сипаты негізінде қайта сақтандыруды жабудың қолданылу кезеңі ішіндегі шығыстарға жатқызылады. Қайта сақтандыру бойынша берілген сыйақылардың жұмсалмаған бөлігі қайта сақтандыру бойынша активтерге енгізіледі.

Қайта сақтандыру бойынша активтер ретінде танылған сомалар тиісті сақтандыру шарттарына қатысты қолда бар резервтерді бағалау негізінде бағаланады. Қайта сақтандыру активтері қайта сақтандырушы компаниялардан төленген талаптарға қатысты алынатын өтемақыларды қамтиды. Олар ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша туындаған залалдар бойынша активтер ретінде жіктеледі және қайта сақтандырушының кредиттік тәуекеліне түзетулер енгізе отырып, осы қайта сақтандыру шарттарымен жабылатын сақтандыру шарттары бойынша туындаған залалдар бойынша міндеттемелердің үлесі ретінде айқындалады.

Шарттың қолданылу мерзімі аяқталғаннан кейін қайта сақтандырушыға төленетін таза сома Компания осындай шарттар бойынша өз құқықтарына қатысты таныған қайта сақтандыру активтерінен аз болуы мүмкін.

(ii) Сақтандыру шарттары бойынша комиссиялық шығыстар

Сақтандыру шарттары бойынша комиссиялық шығыстарға сақтандыру агенттері мен брокерлерге төленген комиссиялық сыйақы сияқты тікелей шығындар және ұсыныстарды қарауға және сақтандыру полистерін шығаруға байланысты әкімшілік шығындар сияқты жанама шығындар кіреді.

Комиссиялық шығыстар бүкіл портфель бойынша жұмсалған шығындарға жатады. Сондай-ақ, ағындарда әрбір шарт бойынша шығыстар жеке ескеріледі.

6. Жаңа немесе қайта қаралған стандарттар мен түсіндірулерге көшу

Бірқатар жаңа стандарттар мен стандарттарға түзетулер мерзімінен бұрын қолдану мүмкіндігімен 2023 жылдың 1 қаңтарынан кейін басталатын жылдық кезеңдерге қатысты күшіне енді. Алайда, Компания осы қаржылық есептілікті дайындау кезінде жаңа және өзгертілген стандарттарға мерзімінен бұрын көшуді жүзеге асырмады.

Төменде келтірілген қайта қаралған стандарттар мен түзетулер Компания үшін 2023 жылдың 1 қаңтарынан бастап міндетті болды:

- ХҚЕС (IFRS) 17 «Сақтандыру шарттары» (2017 жылғы 18 мамырда шығарылған және 2023 жылғы 1 қаңтардан немесе одан кейінгі жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).
- ХҚЕС (IFRS) 17 түзетулері және ХҚЕС (IFRS) 4 түзетулері (2022 жылғы 25 маусымда шығарылды және 2023 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді);
- 17 – ХҚЕС (IFRS) қолданудағы сақтандырушылар үшін өтпелі опция-17-ХҚЕС (IFRS) түзетулері (2021 жылғы 9 желтоқсанда шығарылған және 2023 жылғы 1 қаңтардан басталатын немесе осы күннен кейінгі жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).

Жаңа стандартқа көшу Компанияға айтарлықтай әсер етті. Осы қаржылық есептілікке ескертпелерде ХҚЕС-ке (IFRS) 17 көшудің әсері ұсынылған.

- ХҚЕС (IAS) 1-ге және ХҚЕС бойынша 2-практикалық басшылыққа түзетулер: Есеп саясаты туралы ақпаратты жария ету (2021 жылғы 12 ақпанда шығарылған және 2023 жылғы 1 қаңтардан бастап немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдерге қатысты қолданылады). Түзетулер негізінен есеп саясаты туралы елеулі ақпарат бермейтін маңызды емес есеп саясатын алып тастау арқылы осы қаржылық есептілікті ұсынуудағы өзгерістерге әкелді.
- 8 «Бухгалтерлік бағалауды анықтау» ХҚЕС (IAS) түзетуі (2023 жылдың 12 ақпанында шығарылды және 2023 жылдың 1 қаңтарынан басталатын немесе одан кейінгі жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).
- Бір мәміледен туындайтын активтер мен міндеттемелерге қатысты кейінге қалдырылған салықтар – ХҚЕС (IAS) 12 түзетуі (2021 жылдың 7 мамырында шығарылған және 2023 жылдың 1 қаңтарынан басталатын немесе одан кейінгі жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).
- Халықаралық салық реформасы-Екінші компоненттің модельдік ережелері – ХҚЕС (IAS) 12 «Табыс салығы» түзетулері (2023 жылғы 23 мамырда шығарылды).

Егер жоғарыда өзгеше көрсетілмесе, жоғарыда аталған түзетулерді қолдану Компанияның қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер еткен жоқ.

7. Жаңа есеп ережелері

2024 жылдың 1 қаңтарында немесе одан кейін басталатын және Компания әлі мерзімінен бұрын қабылдамаған жылдық кезеңдер үшін міндетті болып табылатын бірқатар жаңа стандарттар мен түсініктемелер жарияланды:

- ХҚЕС (IFRS) 16 «Жалға алу: кері жалдаумен сату кезіндегі міндеттемелер» (2022 жылдың 22 қыркүйегінде шығарылды және 2024 жылдың 1 қаңтарынан басталатын немесе одан кейінгі жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).
- Міндеттемелерді қысқа мерзімді немесе ұзақ мерзімді деп жіктеу- 1 БЕХС-ге түзетулер (бастапқыда 2020 жылдың 23 қаңтарында шығарылған және кейіннен 2020 жылдың 15 шілдесінде және 2022 жылдың 31 қазанында өзгертілген, сайып келгенде, 2024 жылдың 1 қаңтарынан басталатын немесе одан кейінгі жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).
- ХҚЕС (IAS) 7 «Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есеп» және ХҚЕС (IFRS) 7 «Қаржы құралдары: ақпаратты ашу: жеткізушілерді қаржыландыру механизмдері» түзетулері (2023 жылғы 25 мамырда шығарылды).

Егер жоғарыда басқаша көрсетілмесе, жаңа стандарттар мен интерпретациялар Компанияның қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер етеді деп күтілмейді.

8. Сақтандыру тәуекелдерін басқару

Бұл бөлімде сақтандыру тәуекелдері және Компанияның тәуекелдерді басқару тәсілі туралы жалпы ақпарат берілген.

(а) Тәуекелдерді басқару мақсаттары және сақтандыру тәуекелін азайту саясаты

Компанияның сақтандыру тәуекелін басқару – бұл қызметтің маңызды аспектісі.

Компания жүзеге асыратын сақтандыру және қайта сақтандыру қызметі тікелей тәуекелге ұшыраған адамдар немесе ұйымдар тарапынан шығын тәуекелін қабылдауды көздейді. Мұндай тәуекелдер сақтандыру жағдайының басталуы нәтижесінде туындауы мүмкін мүлікке, міндеттемелерге, жазатайым оқиғаларға, жүк тасымалына, қаржылық немесе басқа тәуекелдерге жатады. Осылайша, Компания келісімшарт бойынша талаптардың мерзімі мен ауырлығына қатысты белгісіздік қаупіне ұшырайды.

Компания өзінің сақтандыру тәуекелін сақтандыру сомасын шектеу, жаңа өнімдерді қамтитын немесе белгіленген лимиттерден асатын операцияларды мақұлдау іс-шаралары, баға нұсқаулықтары, қайта сақтандыруды орталықтандырылған басқару және туындаған мәселелерді бақылау арқылы басқарады.

Ықтималдық теориясы сақтандыру шарттары бойынша бағаларды анықтау және резервтерді есептеу үшін қолданылады. Негізгі тәуекел – шағымдардың жиілігі мен мөлшері күткеннен де маңызды болады. Сақтандыру жағдайлары өзінің сипаты, кезеңділігі және нақты саны және кез келген жылдағы жағдайлардың шамасы бойынша статистикалық әдістерді пайдалана отырып бағаланған жағдайлардан өзгеше болуы мүмкін.

Төменде шығындардың дамуына талдау жасалады. Төмендегі кестеден көрініп тұрғандай, 2023 және 2022 жылдардағы мәлімделген жағдайлар бойынша міндеттемелер бар. 2022 жылы үш контрагент бойынша, ал 2023 жылы алты контрагент бойынша үлкен сомалар төленді.

Шығындар үшбұрышын құру шығындар туралы мәлімделген жылға және есеп айырысу жылына сәйкес төлемдер журналы негізінде жүзеге асырылады. Сондай-ақ, шығын туралы өтініштің күніне сәйкес есепті күнге туындаған сақтандыру шығындары бойынша міндеттемелер ескерілді. 2016-2021 жылдар аралығында шығындар кестеге сәйкес толығымен шешілді.

2023 жылғы шығындардың дамуын талдау (жалпы) - барлығы									
мың тг	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022 ж.	2023	Барлығы
Кумулятивті шығынды бағалау									
Шығын жылының соңына	1,079,291	635,838	-	213,587	5,367	2,234,325	8,079,416	17,403,115	17,403,115
- бір жылдан кейін	1,785,232	637,381	46	1,408,742	241,795	2,240,895	13,589,576	-	13,589,576
- екі жылдан кейін	1,802,153	658,024	46	1,408,742	241,795	2,240,895	-	-	2,240,895
- үш жылдан кейін	1,803,183	697,637	46	1,408,742	241,795	-	-	-	241,795
- төрт жылдан кейін	1,803,183	697,637	46	1,408,742	-	-	-	-	1,408,742
- бес жылдан кейін	1,803,183	697,637	46	-	-	-	-	-	46
- алты жылдан кейін	1,803,183	697,637	-	-	-	-	-	-	697,637
- жеті жылдан кейін	1,803,183	-	-	-	-	-	-	-	1,803,183
2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жиынтық шығынды бағалау	1,803,183	697,637	46	1,408,742	241,795	2,240,895	13,589,576	17,403,115	-
2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кумулятивті төлемдер	1,803,183	697,637	46	1,408,742	241,795	2,240,895	12,782,494	292,962	-
Барлығы 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша төленбеген шығындар бойынша міндеттемелер	-	-	-	-	-	-	807,082	17,110,153	17,917,235

(i) Сақтандыру қызметі бойынша стратегия

Компанияның сақтандыру қызметі бойынша стратегиясы теңгерімді портфельді қамтамасыз ету мақсатында әртараптандыру болып табылады. Бірнеше жылдар бойы стратегия әртүрлі тәуекелдердің үлкен портфелін сақтауға негізделген және түпкілікті нәтиже мәндерінің таралуын азайтуға ықпал етеді.

Сақтандыру қызметінің стратегиясы сақтандыруға жататын қызмет түрлерін, қызмет сақтандыруға жататын аумақты және Компания сақтандыруға дайын қызмет салаларын айқындайтын бизнес-жоспарда көрсетілген.

Сақтандыру өнімдерінің тарифтері мен бағаларын есептеу ағымдағы нарықтық жағдайларды көрсетеді және қаржылық тәуекелдерді едәуір төмендетуге бағытталған болашақ нәтижелерді түзету үшін қажетті ең ықтимал болжамдарды қамтиды.

Сақтандыру өкілеттіктерін қатаң сақтауды басшылық үнемі қадағалап отырады. Компанияның Директорлар кеңесі арнайы рұқсатты қажет ететін мәмілелерді қарайды және бекітеді.

(ii) Қайта сақтандыру стратегиясы

Компания шығындар қаупін басқару және қаржылық тұрақтылықты қамтамасыз ету мақсатында сақтандыру тәуекелдерінің бір бөлігін қайта сақтандырады. Компания компанияның таза тәуекелін төмендету және төлем қабілеттілігінің нақты шегінен аспау мақсатында факультативтік қайта сақтандыруды және облигациялық қайта сақтандыруды сатып алады.

Берілген қайта сақтандыруда күтілетін ақша ағындарын есептеуге енгізілген қайта сақтандырушының несиелік тәуекелі бар. Компания қайта сақтандырушылардың қаржылық жағдайларына үнемі мониторинг жүргізеді және қайта сақтандыру шарттарын мерзімді түрде қайта қарайды. Компания ай сайынғы негізде қайта сақтандырушылардың қаржылық және кредиттік рейтингіне мониторинг жүргізеді, сондай-ақ тоқсан сайынғы және жыл сайынғы негізде қайта сақтандырушылардың қаржылық тұрақтылығына талдау жүргізіледі.

Компания жеке жағдайдан туындайтын шығындар қаупін бақылау мақсатында шығындарды шектейтін кез-келген қайта сақтандыру келісімдерін пайдаланбайды.

(б) Сақтандыру шарттарының талаптары және қамтылатын тәуекелдердің сипаты

Төменде сақтандыру шарттарына байланысты туындайтын ақша қаражаттарының болашақ қозғалыстарының сомасына, мерзімдеріне және белгісіздігіне айтарлықтай әсер ететін сақтандыру шарттарының талаптары көрсетілген. Сонымен қатар, төмендегі сипаттама компанияның негізгі өнімдері туралы және компанияның тиісті тәуекелдерді басқару тәсілдері туралы түсінік береді.

8.1.1. Сақтандыру шарттары – басқа қаржылық шығындардан сақтандыру

Өнімнің ерекшеліктері

Басқа қаржылық шығындардан сақтандыру - шетелдік контрагент-импортердің келісімшартты орындауына қатысты экспорттаушы ұйымның мүліктік мүддесін қорғайды.

Өтелетін тәуекелдер

Саяси сипаттағы Сақтандыру оқиғалары:

- транзит елінің мемлекеттік органының не қазақстандық тауарды, жұмысты, көрсетілетін қызметті жеткізетін елдің әрекеті не шетелдік контрагент елінің экспроприациялау, тәркілеу, тауарға, жұмыстарға, көрсетілетін қызметтерге меншік құқығын шектеу жөніндегі әрекеті, экспорттаушыға меншік құқығында тиесілі орындалған жұмыстың нәтижесі;

- қазақстандық тауарды, жұмысты, көрсетілетін қызметті жеткізу межелі елдің мемлекеттік органының осы тауарды жеткізуді, жұмысты орындауды, қызмет көрсетуді шектейтін немесе тыйым салатын күтпеген әрекеті;
- сақтандырылған келісімшарт бойынша міндеттемелерді орындауға кедергі келтіретін Қазақстан Республикасынан тыс жерлердегі соғыс, азаматтық толқу, жаппай сипаттағы тәртіпсіздік;
- еркін айырбасталатын валютаға айырбастауды және/немесе төлем аударымын жүзеге асыруды шектейтін немесе тыйым салатын шетелдік контрагент елінің мемлекеттік органының күтпеген әрекеті.

Коммерциялық сипаттағы Сақтандыру оқиғалары:

- шетелдік контрагенттің банкроттығы;
- шетелдік контрагенттің Келісімшартқа сәйкес қаржылық міндеттемелерін орындамауы.

Тәуекелдерді басқару

Тәуекелдерді бағалау әрқашан экспорттаушы сақтандырғысы келетін мәміленің ерекшелігіне негізделеді. Компаниядағы тәуекелдерді бағалау екі компоненттен тұрады: саяси немесе елдік тәуекелдерді бағалау және коммерциялық тәуекелдерді бағалау. Жобаларды бағалау елдік (саяси) тәуекелді және контрагенттің шетелдегі сенімділігіне байланысты тәуекелді бағалау негізінде жүзеге асырылады.

Коммерциялық тәуекелдерді бағалау

Компания сатып алушының сенімділігін анықтау үшін әр мәмілені бөлек бағалайды. Коммерциялық тәуекелдерді бағалау кезінде Компания сатып алушы елді, саланы, нарықтық позицияны және қаржылық жағдайды бағалауға негізделеді.

Сақтандыру тәуекелін бағалау

Компания экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымы (ЭЫДҰ) жариялайтын тәуекелдер бойынша елдер тізіміне және елдердің жіктелуіне сәйкес елдік тәуекелдерді бағалайды. Бұл тізім сонымен қатар ЭЫДҰ-ға мүше елдердің экспорттық несиелерін сақтандыру агенттіктеріне елдердің санаттары бойынша сақтандыру мерзіміне байланысты сыйақы мөлшерлемелерін ұсынады.

(ii) Сақтандыру шарттары – Қарыздарды сақтандыру

Өнімнің ерекшеліктері

Қарыздарды сақтандыру экспорттаушы ұйымның (қарыз алушының) заңнамада және кредиттік шартта белгіленген тәртіппен кредиттік шарт бойынша міндеттемелерді орындамауға (тиісінше орындамауға) байланысты болған залалдарды өтеу міндетімен байланысты кредиттік ұйымның мүлктік мүддесін қорғайды.

Өтелетін тәуекелдер

Саяси сипаттағы Сақтандыру оқиғалары:

- Кредиттік шарт бойынша міндеттемелерді орындауға кедергі келтіретін Қазақстан Республикасында және одан тыс жерлерде соғыс, азаматтық толқу, жаппай сипаттағы тәртіпсіздік;
- еркін айырбасталатын валютаға айырбастауды және/немесе төлемді аударуды шектейтін немесе тыйым салатын мемлекеттік органның күтпеген әрекеті.

Коммерциялық сипаттағы сақтандыру оқиғалары:

- Сақтанушының кредиттік шарттың талаптарына сәйкес ақшалай міндеттемелерді орындамауы (тиісінше орындамауы);
- Сақтанушының банкроттығы.

Тәуекелдерді басқару

Тәуекелдерді анықтау қарыз алушыны барабар бағалауға, оның қаржылық жағдайына, саяси, елдік және коммерциялық тәуекелдерді бағалауға негізделеді. Жобаларды бағалау қарыз алушының төлем қабілеттілігіне және оған әсер етуі мүмкін факторларға байланысты несиелік тәуекелін талдау негізінде жүзеге асырылады.

iii) Сақтандыру шарттары – Қаржы ұйымдарының шығындарын сақтандыру

Өнімнің ерекшеліктері

Қаржы ұйымдарының залалдарын сақтандыру Экспорттаушы ұйымның (қарыз алушының) заңнамада және кредиттік шартта белгіленген тәртіппен кредиттік шарт, банк кепілдігі, аккредитив, Валюталық шарт шеңберінде мерзімді валюталық мәміле бойынша міндеттемелерді орындамауына (тиісінше орындамауына) байланысты болған залалдарды өтеу міндетіне байланысты кредиттік ұйымның мүлдіктік мүддесін қорғайды.

Өтелетін тәуекелдер

Саяси сипаттағы Сақтандыру оқиғалары:

- еркін айырбасталатын валютаға айырбастауды және/немесе төлемді аударуды жүзеге асыруды шектейтін немесе оған тыйым салатын, нәтижесінде Экспорттаушының Экспорттаушыға Қаржылық қызметтер көрсету туралы Шарт бойынша Сақтанушы алдындағы қаржылық міндеттемелерін орындауы мүмкін болмайтын мемлекеттік органның күтпеген әрекеті;

Коммерциялық сипаттағы Сақтандыру оқиғалары:

- Экспорттаушының Кредиттік шарт бойынша негізгі борышты өтеу бойынша өзіне қабылдаған міндеттемелерін орындамауы (тиісінше орындамауы);
- Экспорттаушының кепілдік беру туралы Шарт шеңберінде экспорттаушының міндеттемелері бойынша қаржы ұйымы шығарған Банк кепілдігі бойынша өзінің қаржылық міндеттемелерін орындамауы (тиісінше орындамауы);
- Экспорттаушының аккредитив беру туралы Шарт шеңберінде Экспорттаушының міндеттемелері бойынша эмитент Банк шығарған аккредитив бойынша өзінің қаржылық міндеттемелерін орындамауы (тиісінше орындамауы);
- Экспорттаушының Валюталық шарт шеңберінде Мерзімді валюталық мәміле бойынша өз міндеттемелерін орындамауы (тиісінше орындамауы);
- Сақтанушының банкроттығы.

Тәуекелдерді басқару

Тәуекелдерді анықтау қарыз алушыны барабар бағалауға, оның қаржылық жағдайына, саяси, елдік және коммерциялық тәуекелдерді бағалауға негізделеді. Жобаларды бағалау қарыз алушының төлем қабілеттілігіне және оған әсер етуі мүмкін факторларға байланысты несиелік тәуекелін талдау негізінде жүзеге асырылады.

Тәуекелдерді басқару

Сол сияқты, тәуекелдерді бағалау әрқашан экспорттаушы сақтандырғысы келетін мәміленің ерекшелігіне негізделеді. Компаниядағы тәуекелдерді бағалау екі компоненттен тұрады: саяси және елдік тәуекелдерді бағалау және коммерциялық тәуекелдерді бағалау. Жобаларды бағалау елдік (саяси) тәуекелді және контрагенттің шетелдегі сенімділігіне байланысты тәуекелді бағалау негізінде жүзеге асырылады.

(в) Сақтандыру тәуекелдерінің шоғырлануы

Компания кездесетін сақтандыру тәуекелінің негізгі аспектісі – белгілі бір жағдай немесе бірқатар жағдайлар Компанияның міндеттемелеріне айтарлықтай әсер етуі мүмкін сақтандыру тәуекелінің шоғырлану дәрежесі. Мұндай шоғырланулар бір сақтандыру шартына немесе байланысты сақтандыру шарттарының аз санына байланысты туындауы мүмкін және елеулі

міндеттемелер туындауы мүмкін мән-жайларға жатады. Сақтандыру тәуекелін шоғырландырудың маңызды аспектісі-бұл белгілі бір сыныптар немесе келісімшарттар сериясы шеңберінде тәуекелдердің жинақталуы нәтижесінде пайда болуы мүмкін.

Тәуекел концентрациясы зақымданудың ауырлығы жоғары оқиғалардан да, табиғи апаттар сияқты төмен жиіліктегі оқиғалардан да және андеррайтеринг белгілі бір географиялық орналасу немесе демографиялық тенденция сияқты белгілі бір топпен шектелген жағдайларда да туындауы мүмкін.

Компанияның осы тәуекелдерін басқарудың негізгі әдістері екі жақты. Біріншіден, тәуекел тиісті андеррайтинг арқылы басқарылады. Егер күтілетін пайда қабылданған тәуекелдерге сәйкес келмесе, андеррайтерлерге тәуекелдерді сақтандыруға рұқсат етілмейді.

Екіншіден, тәуекел қайта сақтандыруды пайдалану арқылы басқарылады. Компания міндеттемелер мен мүлікті сақтандыру қызметінің әртүрлі санаттары үшін қайта сақтандыру бойынша қамтуды сатып алады. Компания қайта сақтандыру бағдарламасына байланысты шығындар мен пайданы тұрақты негізде бағалайды.

(г) Жалпы жиынтық тәуекелге ұшырау

Компания тәуекелдің шоғырлануына қатысты қабылдауға дайын жалпы жиынтық тәуекелді белгілейді. Ол тәуекелді бағалау кезінде де, ай сайынғы негізде де компанияның негізгі жиынтық тәуекелдерін көрсететін есептерді зерттеу арқылы осы әсерге мониторинг жүргізеді. Компания қайта сақтандыру бағдарламаларының тиімділігін және Компания әсер ететін таза әсерді өлшеу мақсатында жиынтық тәуекелдерге мониторинг жүргізу үшін бірнеше модельдеу құралдарын пайдаланады.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияда 139 қолданыстағы сақтандыру шарты болды (2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: 129 сақтандыру шарты). 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша негізгі белгіленген шоғырлану төмендегідей ұсынылған:

2023 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған он екі айда

	Сақтандырудың жалпы сомасы мың. теңге	Қайта сақтандыру сомасы мың. теңге	Меншікті ұстап қалу (қайта сақтандырудан кейін) мың теңге
Сақтандыру түрі			
Ерікті сақтандыру			
Қарыздарды сақтандыру	337,031,576	(22,775,000)	314,256,576
Басқа қаржылық шығындардан сақтандыру	53,279,222	(22,913,515)	30,365,707
Басқа да ерікті сақтандыру	14,189,162	(3,285,151)	10,904,011
Барлығы	404,499,960	(48,973,666)	355,526,294

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша негізгі белгіленген шоғырлану төмендегідей ұсынылған:

2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған он екі айда

	Сақтандырудың жалпы сомасы мың. теңге	Қайта сақтандыру сомасы мың. теңге	Меншікті ұстап қалу (қайта сақтандырудан кейін) мың теңге
Сақтандыру түрі			
Ерікті сақтандыру			
Қарыздарды сақтандыру	291,947,910	(23,162,600)	268,785,310
Басқа қаржылық шығындардан сақтандыру	69,333,053	(18,623,614)	50,709,439
Басқа да ерікті сақтандыру	22,561,165	(7,814,809)	14,746,356
Азаматтық-құқықтық жауапкершілік	9,878,688	-	9,878,688
Барлығы	393,720,816	(49,601,023)	344,119,793

Өтпелі ережелер

Компания 17 ХҚЕС-ке көшу күніне сақтандыру шарттарына өзгертілген ретроспективті тәсілді қолданды. Бастапқы тану кезіндегі CSM келесі жеңілдетулерді қолдана отырып, ауысу болжамдары негізінде есептеледі:

- Өтпелі күнге дейінгі дефолт ықтималдығы 2016 жылдан 2021 жылға дейінгі тиісті деректерден елеусіз ауытқуларға байланысты 2022 жылдың соңындағы жағдай бойынша халықаралық рейтингтік агенттіктердің деректер базасында айқындалды.
- Өтпелі күнге дейін күтілетін шығыстар 2022 жылдан 2023 жылға дейінгі күтілетін инфляцияға тең 2016 жылдан 2021 жылға дейінгі кезеңдегі нақты инфляцияны ескере отырып, жүйелі және ұтымды әдіспен бөлінген 2021 жылғы шығыстар негізінде бағаланды.
- 2017 жылдың 31 желтоқсанына дейінгі дисконттау мөлшерлемелерінің қисықтары 2018 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша дисконттау мөлшерлемелерінің тең қисықтарымен анықталды.
- Өтпелі күнге дейін күтілетін тоқтату деңгейі 2016-2021 жылдар аралығындағы кезеңдегі нақты тоқтату деңгейіне тең болып қабылданды.

9. Түзетулер

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы есепте және 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған он екі айдағы кірістер мен шығыстар туралы тиісті есепте ХҚЕС 17-ні қолдануға байланысты өзгерістер енгізілді.

	ХҚЕС (IFRS) 4 бойынша қалдық 2022ж. 1 қаңтар	ХҚЕС 17 көшудің әсері 2022ж. 1 қаңтар	ХҚЕС (IFRS) 17 бойынша қалдық 2022ж. 1 қаңтар
Қаржылық жағдай туралы есеп			
Активтер			
Сақтандыру шарттары бойынша резервтердегі қайта сақтандырушылардың үлесі	1,316,305	(1,316,305)	-
Сақтандыру шарттары бойынша резервтердегі қайта сақтандырушылардың үлесі	1,459	-	1,459
Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша дебиторлық берешек	3,361,224	(3,361,224)	-
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	-	1,009,444	1,009,444
Шығарылған сақтандыру шарттары бойынша активтер	-	123,742	123,742
Кейінге қалдырылған салық активтері	40,090	481,959	522,049
Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша дебиторлық берешек (құнсыздануға арналған резервтерді шегергенде)	10,815	-	10,815
Міндеттемелер			
Алынбаған сыйақы резерві	(9,014,946)	9,014,946	-
Болған, бірақ мәлімделмеген залалдар резерві	(14,250,915)	14,250,915	-
Мәлімделген, бірақ реттелмеген залалдар резерві	(279,625)	-	(279,625)
Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша кредиторлық берешек	(1,179,042)	1,179,042	-
Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша кредиторлық берешек	(19,875)	-	(19,875)
Шығарылған сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	-	(23,052,295)	(23,052,295)
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	-	(258,060)	(258,060)
Сақтандыру (қайта сақтандыру) қызметі бойынша делдалдармен есеп айырысу	(2,959)	-	(2,959)
Меншікті капиталы			
Бөлінбеген шығын	(5,742,081)	(1,927,837)	(7,669,918)

«KazakhExport» экспорттық-сақтандыру компаниясы» АҚ
2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылға арналған қаржылық есептілікке ескертпелер

	ХҚЕС (IFRS) 4 бойынша	ХҚЕС 17	ХҚЕС (IFRS)
	қалдық	көшудің әсері	қалдық
	2022 ж.	2022 ж.	2022 ж.
	31 желтоқсан	31 желтоқсан	31 желтоқсан
Қаржылық жағдай туралы есеп			
Активтер			
Сақтандыру шарттары бойынша резервтердегі қайта сақтандырушылардың үлесі	1,061,334	(1,061,334)	-
Сақтандыру шарттары бойынша резервтердегі қайта сақтандырушылардың үлесі	37,703	-	37,703
Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша дебиторлық берешек	6,718,586	(6,718,586)	-
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	-	858,820	858,820
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	-	170,440	170,440
Шығарылған сақтандыру шарттары бойынша активтер	-	119,817	119,817
Кейінге қалдырылған салық активтері	82,192	-	82,192
Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша дебиторлық берешек (құнсыздануға арналған резервтерді шегергенде)	2,128,650	(2,128,650)	-
Міндеттемелер			
Алынбаған сыйақы резерві	(12,380,904)	12,380,904	-
Болған, бірақ мәлімделмеген залалдар резерві	(17,712,169)	17,712,169	-
Мәлімделген, бірақ реттелмеген залалдар резерві	(5,209,320)	-	(5,209,320)
Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша кредиторлық берешек	(722,482)	722,482	-
Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша кредиторлық берешек	(154,138)	-	(154,138)
Шығарылған сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	-	(20,804,455)	(20,804,455)
Шығарылған сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	-	(392,710)	(392,710)
Қайта сақтандыру бойынша міндеттемелер	-	(106,585)	(106,585)
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	-	(149,849)	(149,849)
Қайта сақтандыру бойынша міндеттемелер	-	(3,069)	(3,069)
Сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша дебиторлық берешек (құнсыздануға арналған резервтерді шегергенде)	(8,016)	-	(8,016)
Меншікті капиталы			
Бөлінбеген шығын	(929,703)	599,394	(330,309)
	ХҚЕС (IFRS)	ХҚЕС (IFRS)	ХҚЕС (IFRS)
	4 бойынша	Қайта	17 бойынша
	қалдық	есептеу	қалдық
	31 желтоқсан	31 желтоқсан	31 желтоқсан
	2022 ж.	2022 ж.	2022 ж.
	аяқталған	аяқталған	аяқталған
	жыл	жыл	жыл
	бойынша	бойынша	бойынша
Пайда мен залал туралы есеп			
Сақтандыру шарттары бойынша қабылданған сақтандыру сыйақылары	7,960,835	(7,960,835)	-
Қайта сақтандыру шарттары бойынша қабылданған сақтандыру сыйақылары	(349,836)	349,836	-
Қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйақылары	-	-	-
Алынбаған сыйақы резервін өзгерту	(3,365,958)	3,365,958	-
Алынбаған сыйақылар бойынша қайта сақтандыру активтерін өзгерту	(254,971)	254,971	-
Сақтандыру шарттары бойынша сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру бойынша шығыстар	(8,085,986)	8,085,986	-
Болған, бірақ мәлімделмеген залалдар резервінің өзгеруі	(8,390,949)	8,390,949	-
Сақтандыру қызметінен түскен кірістер	-	4,554,729	4,554,729
Сақтандыру қызметтері бойынша шығыстар	-	(9,431,632)	(9,431,632)
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша таза кірістер/(шығыстар)	-	(645,796)	(645,796)
Шығарылған сақтандыру шарттары бойынша қаржылық шығыстар	-	(1,144,494)	(1,144,494)
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша қаржылық кірістер	-	108,956	108,956
Жалпы және әкімшілік шығыстар	(2,633,892)	512,661	(2,121,231)
Салықтарды төлегеннен кейінгі жалпы таза пайда (залал)	2,272,145	2,086,295	4,358,440

Ретроспективті және өзгертілген тәсілдер бойынша CSM бөлу:

Төмендегі кестеде екінші бағанда 2021 жылғы 31 желтоқсанға көшу күніне арналған шарттар бойынша ақпарат көрсетілген, өйткені бұл күн ауысу күні ретінде қабылданған, бұл 2015 жылдан 2021 жылға дейінгі шарттар. Бірінші бағанда 2022 жылдан 2023 жылға дейінгі шарттар бойынша ақпарат көрсетілген. Осылайша, CSM Компанияның көрсеткіштеріне әсер ететін барлық шарттар туралы ақпарат көрсетіледі, өйткені әрбір шарт топ болып табылады.

<i>Сақтандыру шарттары берілді</i>	2023 жылғы 31 желтоқсан		
	Ұйым ретроспективті тәсілді қолданған шарттар мен жаңа шарттар	Ұйым өзгертілген ретроспективті тәсілді қолданған ауысу күнінде болған сақтандыру шарттары	Барлығы
Сақтандыру кірісі	3,141,564	2,796,300	5,937,864
<u>2023 жылғы 1 қаңтарға арналған CSM</u>	1,394,481	773,840	2,168,321
Ағымдағы қызметтерге қатысты өзгерістер	-	-	-
Көрсетілген қызметтер үшін пайда немесе залал ретінде танылған CSM	(665,972)	(930,660)	(1,596,632)
Болашақ қызметтерге қатысты өзгерістер	-	-	-
CSM түзететін бағалаулардағы өзгерістер	(460,175)	210,297	(249,878)
Бастапқыда кезең ішінде танылған шарттар	487,851	-	487,851
	(638,296)	(720,363)	(1,358,659)
Жасалған сақтандыру шарттары бойынша қаржылық шығыстар	136,263	60,507	196,770
Жиынтық табыстың (В) құрамында танылған сомалардың жиынтығы	(502,033)	(659,857)	(1,161,890)
<u>CSM 31 желтоқсан 2023</u>	892,448	113,984	1,006,432

2021 жылдың аяғында қолданылатын шарттар бойынша CSM анықтау үшін Компания өзгертілген ретроспективті әдісті қолданды, 2022 жылы жасалған шарттар бойынша ретроспективті әдіс қолданылды.

10. Сақтандыру қызметтері бойынша кіріс пен шығыстар

2023 және 2022 жылдардағы өнімдер бөлінісінде сақтандырудан түскен кірістерді, сақтандыру қызметтеріне арналған шығыстарды және қайта сақтандыру шарттары бойынша таза кірістерді/шығыстарды талдау төмендегі кестелерде келтірілген. Тәуекелдік түзетудің үлкен өзгерісі бір қарызды сақтандыру шарты бойынша тәуекелдік түзетудің өзгеруіне байланысты (3.2 млрд.теңге). Компанияда аквизициялық ақшалай шығыстар жоқ.

Көрсеткіштер	Қарыздарды сақтандыру	Басқа қаржылық шығындардан сақтандыру	Қаржы ұйымдарының шығындарын сақтандыру	Басқа да ерікті сақтандыру	Барлығы 2023 жыл
Сақтандыру бойынша кіріс					
Сақтандыру өтемінің қалған бөлігі бойынша міндеттемелердің өзгеруіне байланысты сомалар:					
- Күтілетін шығындар және басқа да байланысты шығындар	(2,333,732)	-	-	-	(2,333,732)
- Қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзетуді өзгерту	6,674,964	-	-	-	6,674,964
- Шартта көзделген қызметтер үшін маржаны босату	1,596,632	-	-	-	1,596,632
- Алынған сыйақылардан тәжірибе негізінде түзетулер	-	-	-	-	-
- Аквизициялық ақша ағындарын қалпына келтіру	-	-	-	-	-
Бөлінген сыйақылар	-	469,686	338,624	45,274	853,584
Сақтандыру бойынша түсімдердің жиыны (күтілетін залалдардың, өзгерістердің сомасы, түзету тәуекелі, маржаны босату)	5,937,864	469,686	338,624	45,274	6,791,448
Сақтандыру қызметтері бойынша шығыстар:					
Пайда болған шығындар және басқа да байланысты шығындар	(11,807,840)	(136,270)	(61,221)	(57,458)	(12,062,789)
Аквизициялық ақша ағындарының амортизациясы					-
Ауыртпалықты шарттар бойынша залалдар / залалдарды қалпына келтіру	3,968,769				3,968,769
Пайда болған шығындар бойынша міндеттемелердің өзгеруі	(1,135,048)	292,495	126,509	77,413	(638,631)
Сақтандыру қызметтері бойынша шығыстардың жиыны (туындаған залалдар сомасы, ауыртпалық бойынша қалпына келтіру, туындаған шығындар бойынша өзгеріс)	(8,974,119)	156,225	65,288	19,955	(8,732,651)
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша таза кіріс/(шығыс):					
Шарттарды орындау бойынша ақша ағындарының өзгеруіне байланысты сомалар:					
- Күтілетін пайда болған шығындарды және өзге де байланысты шығыстарды өтеу	(130,485)	-	-	-	(130,485)
- Қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзетуді өзгерту	(170,667)	-	-	-	(170,667)
- Шартта көзделген қызметтер үшін маржаны босату	(19,240)	-	-	-	(19,240)
- Төленген сыйақылардан тәжірибеге негізделген түзетулер	-	-	-	-	-
Қайта сақтандыру сыйлықақысын бөлу	-	(169,778)	(108,399)	-	(278,177)
Туындаған залалдар мен өзге де байланысты шығыстарды өтеу	-	-	-	-	-
Ауыртпалықты шарттар бойынша залалдарды өтеу/залалдарды қалпына келтіру	(210,781)	-	-	-	(210,781)
Пайда болған залалдар бойынша міндеттемелерді өтеудің өзгеруі	-	(7,060)	-	-	(7,060)
Қайта сақтандырушының міндеттемелерді орындамау тәуекелін өзгертудің әсері					
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша таза кіріс/(шығыс) жиыны	(531,173)	(176,838)	(108,399)	-	(816,410)
Сақтандыру қызметінің нәтижесі	(3,567,428)	449,073	295,513	65,229	(2,757,613)

Көрсеткіштер	Қарыздарды сақтандыру	Басқа қаржылық шығындардан сақтандыру	Қаржы ұйымдарының шығындарын сақтандыру	Басқа да ерікті сақтандыру	2022 жылғы барлығы
Сақтандыру бойынша кіріс					
Сақтандыру өтемінің қалған бөлігі бойынша міндеттемелердің өзгеруіне байланысты сомалар:					
- Күтілетін шығындар және басқа да байланысты шығындар	(177,579)				(177,579)
- Қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзетуді өзгерту	2,640,119				2,640,119
- Шартта көзделген қызметтер үшін маржаны босату	1,334,918				1,334,918
- Алынған сыйақылардан тәжірибе негізінде түзетулер					-
- Аквизиялық ақша ағындарын қалпына келтіру					-
Бөлінген сыйақылар		354,861	301,967	100,443	757,271
Сақтандыру бойынша түсімдердің жиыны	3,797,458	354,861	301,967	100,443	4,554,729
Сақтандыру қызметтері бойынша шығыстар:					
Пайда болған шығындар және басқа да байланысты шығындар	(8,598,648)	101,188	37,675	14,383	(8,445,402)
Аквизиялық ақша ағындарының амортизациясы					-
Ауыртпалықты шарттар бойынша залалдар / залалдарды қалпына келтіру	(4,023,773)				(4,023,773)
Пайда болған шығындар бойынша міндеттемелердің өзгеруі	3,142,351	(184,413)	(108)	(37,782)	2,920,048
Сақтандыру қызметтері бойынша шығыстардың жиыны	(9,480,070)	(83,225)	37,567	(23,399)	(9,549,127)
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша таза кіріс/(шығыс):					
Шарттарды орындау бойынша ақша ағындарының өзгеруіне байланысты сомалар:					
- Күтілетін пайда болған шығындарды және өзге де байланысты шығыстарды өтеу	(78,918)	-	-	-	(78,918)
- Қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзетуді өзгерту	(165,225)	-	-	-	(165,225)
- Шартта көзделген қызметтер үшін маржаны босату	(4,020)	-	-	-	(4,020)
- Төленген сыйақылардан тәжірибеге негізделген түзетулер	-	-	-	-	-
Қайта сақтандыру сыйлықақысын бөлу	-	(111,102)	(66,414)	-	(177,516)
Туындаған залалдар мен өзге де байланысты шығыстарды өтеу	-	-	-	-	-
Ауыртпалықты шарттар бойынша залалдарды өтеу/залалдарды қалпына келтіру	(390,229)	-	-	-	(390,229)
Пайда болған залалдар бойынша міндеттемелерді өтеудің өзгеруі	-	170,112	-	-	170,112
Қайта сақтандырушының міндеттемелерді орындамау тәуекелін өзгертудің әсері					
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша таза кіріс/(шығыс) жиыны	(638,392)	59,010	(66,414)	-	(645,796)
Сақтандыру қызметінің нәтижесі	(6,321,004)	330,646	273,120	77,044	(5,640,194)

2023 жылғы 31 желтоқсанда және 2022 жылғы 31 желтоқсанда пайда немесе залал ретінде қалған дисконтталмаған CSM-ді күтілетін тануды талдау келесі кестеде келтірілген:

	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Дисконтталмаған CSM танылғанға дейінгі күтілетін жылдар саны	<u>Шығарылған сақтандыру шарттары</u>		<u>Шығарылған қайта сақтандыру шарттары</u>	
1	579,252	1,579,656	1,756	-
2	254,819	579,252	-	-
3	95,733	254,819	-	-
4	40,626	95,733	-	-
5	20,586	40,626	-	-
6	10,881	20,586	-	-
7>10	-	10,881	-	-
Барлығы	1,001,897	2,581,553	1,756	-

2023 жылғы 31 желтоқсанда және 2022 жылғы 31 желтоқсанда пайда немесе залал ретінде қалған дисконтталған CSM-ді күтілетін тануды талдау келесі кестеде келтірілген:

	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Дисконтталған CSM танылғанға дейінгі күтілетін жылдар саны	<u>Шығарылған сақтандыру шарттары</u>		<u>Шығарылған қайта сақтандыру шарттары</u>	
1	538,679	1,460,653	1,633	-
2	207,592	465,421	-	-
3	69,566	182,334	-	-
4	26,578	61,742	-	-
5	-	-	-	-
6	-	-	-	-
7>10	-	-	-	-
Барлығы	842,415	2,170,150	1,633	-

11. Пайыздық кірістер

	2023 ж. мың теңге	2022 ж. мың теңге
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер		
Бастапқы өтеу мерзімі үш айдан аз сатып алу және кері сату шарттары («кері репо»)	12,154,331	6,266,477
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	2,566,425	2,717,191
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	1,266,071	1,770,604
Банктердегі депозиттер және ақша қаражаттары және олардың баламалары	1,099,550	1,909,319
	17,086,377	12,663,591
Өзге пайыздық кірістер		
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	76,160	72,585
	76,160	72,585

Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатындардан басқа барлық борыштық құралдар бойынша пайыздық кірістер мен шығыстар тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептеу әдісі бойынша көрсетіледі. Мұндай есептеу пайыздық кірістер мен шығыстарға шарттың тараптары төлеген және алған және тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігін құрайтын барлық комиссиялар мен төлемдерді, мәміле бойынша шығындарды, сондай-ақ барлық басқа сыйлықақыларды немесе жеңілдіктерді қамтиды. Номиналды пайыздық мөлшерлеменен есептелген пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық құралдар бойынша пайыздық кіріс.

12. Жалпы әкімшілік шығыстар

	2023 ж. мың теңге	2022 ж. мың теңге
Жалақы және сыйлықақылар	965,251	862,293
Консультациялық және кәсіби қызметтер	213,998	411,354
Жалдау шығындары	185,175	181,669
Әлеуметтік салық және әлеуметтік аударымдары	82,925	115,915
Іссапар шығындары	98,353	86,440
Тозу және амортизация	93,084	63,909
Жарнама және маркетинг	76,400	60,787
Директорлар кеңесін ұстауға арналған шығыстар	42,420	55,485
Көлік шығындары	46,243	44,244
Оқу шығындары	30,249	27,912
Мүшелік жарналар	27,437	25,932
Байланыс қызметтері	21,617	23,857
Қызметкерлерді сақтандыру	17,414	17,568
Банк қызметтері	7,941	4,931
Шаруашылық шығындар	2,092	1,210
Өзгесі	262,395	137,725
	2,172,994	2,121,231

Компанияға

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылға 61,600,000 теңге көлемінде қаржылық есептілік аудиті қызметтері көрсетілді, олар «Консультациялық және кәсіптік қызметтер» бабына әкімшілік шығыстардың құрамына кірді.

13. Табыс салығы бойынша шығыс

	2023 ж. мың теңге	2022 ж. мың теңге
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыс	(885,422)	(762,454)
Барлық ағымдағы табыс салығы	(885,422)	(762,454)
Уақытша айырмашылықтардың туындауы және қалпына келуі және бағалау резервінің өзгеруі салдарынан кейінге қалдырылған салық міндеттемелерінің шамасының өзгеруі	(675,012)	(589,706)
Барлығы табыс салығы бойынша шығыстар	(1,560,434)	(1,352,160)

2023 жылы ағымдағы және кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша мөлшерлеме 20% құрайды (2022 жыл: 20%).

Пайдаға салынатын салық бойынша шығыстар есепті кезеңдегі салық салынғанға дейінгі пайда (залал) көрсеткішін басшылықтың бүкіл қаржы жылындағы пайдаға салынатын салықтың орташа өлшенген жылдық мөлшерлемесін ең жақсы бағалауына тең мөлшерлемеге көбейту жолымен айқындалған сомада танылады.

Осылайша, қаржылық ақпараттағы тиімді салық мөлшерлемесі басшылықтың жылдық қаржылық есептілік үшін тиімді салық мөлшерлемесін бағалауынан өзгеше болуы мүмкін.

Табыс салығының тиімді мөлшерлемесін есептеу:

	2023 ж. мың теңге	%	2022 ж. мың теңге	%
Салық салынғанға дейінгі пайда	6,514,318	100	6,151,536	100
Табыс салығы бойынша қолданыстағы мөлшерлемеге сәйкес есептелген табыс салығы	(1,302,864)	(20)	(1,230,307)	(20)
Инвестициялық бағалы қағаздардан салық салынбайтын табыс	786,987	12	909,653	15
Регрессиялық талап бойынша таза шегерілмейтін шығын	(1,049,714)	(16)	(1,043,039)	(17)
Басқа салық салынбайтын кірістер / шығыстар	5,157	-	11,533	-
	(1,560,434)	(24)	(1,352,160)	(22)

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері

Қаржылық есептілікте көрсетілген активтер мен міндеттемелердің құны мен салық салынатын базаны есептеу мақсаттары үшін пайдаланылатын сомалар арасында туындайтын уақытша айырмашылықтар 2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелердің пайда болуына әкеледі.

Сақтандыру міндеттемелерін есептеу 17-ХҚЕС-ке сәйкес жүргізілетінін, ал салық есебі өзгеріссіз қалатынын және «Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының салық салынатын кірісін есептеу үшін көрсеткіштер бойынша есептілікті ұсыну нысаны мен мерзімін бекіту туралы» ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2023 жылғы 24 сәуірдегі № 26 қаулысының ережелеріне сәйкес жүргізілетінін ескере отырып, уақытша айырмашылық туындайды.

Пайдаға салынатын салық бойынша салық салынатын базаның мөлшерін азайтатын уақытша айырмаларды пайдалану мерзімі Қазақстан Республикасының қолданыстағы салық заңнамасымен шектелмейді.

2023 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі уақыт айырмашылықтарының шамасының өзгеруі келесідей ұсынылуы мүмкін:

	2023 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	Кезеңдегі пайда немесе шығын құрамында көрсетілген	2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық
мың теңге			
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер	(6,112)	5,157	(956)
Демалыс резерві және бонустар	41,105	8,435	49,540
Өкімшілік-шаруашылық қызмет бойынша провизиялар	47,199	(41,039)	6,160
ХҚЕС 17 әсері	(149,849)	(647,564)	(797,413)
Кейінге қалдырылған салық міндеттемесінің барлығы	(67,657)	(675,012)	(742,669)

2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар ішіндегі уақыт айырмашылықтарының шамасының өзгеруі келесідей ұсынылуы мүмкін:

	2022 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	Кезеңдегі пайда немесе шығын құрамында көрсетілген	2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық
мың теңге			
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер	(403)	(5,709)	(6,112)
Демалыс резерві және бонустар	40,493	612	41,105
Өкімшілік-шаруашылық қызмет бойынша провизиялар	-	47,199	47,199
ХҚЕС 17 әсері	481,959	(631,808)	(149,849)
Кейінге қалдырылған салық міндеттемесінің барлығы	522,049	(589,706)	(67,657)

14. Ақша қаражаты және олардың баламалары

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есепте көрсетілген ақша қаражаттары мен олардың баламалары:

	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Ағымдағы шоттардағы және банктердегі талап етілгенге дейінгі депозиттердегі ақшалай қаражат		
- ВВВ+ - ден - ВВВ-ға дейінгі кредиттік рейтингпен	-	5,133,556
- ВВ-дан ВВ+дейінгі кредиттік рейтингімен	1,044,864	517,631
- В-ден В+дейінгі кредиттік рейтингпен	-	30
- рейтингі жоқ	-	4,112,522
«Кері РЕПО» шарттары		
- АА+ кредиттік рейтингпен	2,618,580	
- ВВВ + және - ВВВ кредиттік рейтингпен	92,382,671	56,183,086
- ВВ-дан ВВ+дейінгі кредиттік рейтингпен	3,574,194	
- В-ден В+дейінгі кредиттік рейтингімен	1,150,396	5,931,265
	100,770,705	71,878,090
Шығындарға арналған бағалау резерві	-	(53)
Барлық ақша қаражаттары мен олардың баламалары	100,770,705	71,878,037

«Кері РЕПО» шарттары

	2023 жылғы 31 желтоқсан Әділ құн мың теңге	2023 жылғы 31 желтоқсан Баланстық құны мың теңге
Қазақстандық мемлекеттік бағалы қағаздар	53,076,074	53,310,766
АҚШ мемлекеттік қазынашылық облигациялары	2,626,636	2,618,580
Корпоративтік бағалы қағаздар	43,526,746	43,796,495
	99,229,456	99,725,841

Ақша қаражаты және ақша қаражатының баламалары. Ақша қаражаты және ақша қаражаттарының баламалары — қолма-қол ақшаның белгілі бір сомасына оңай айырбасталатын және құнының шамалы өзгеруіне ұшырайтын баптар. Қолма-қол ақша мен ақша қаражаттарының баламалары бастапқы өтеу мерзімі үш айдан аз кері РЕПО шарттарын қамтиды. Ұсыну сәтінде үш айдан астам мерзімге пайдалануға қатысты шектеулер бар қаражат қаржы жағдайы туралы есепте де, ақша қаражатының қозғалысы туралы есепте де ақша қаражаты мен ақша қаражатының баламаларының құрамынан шығарылады. Ақша қаражаттары мен ақша қаражаттарының баламалары амортизацияланған құн бойынша көрсетіледі, өйткені (i) олар шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін ұсталады және бұл ақша ағындары тек негізгі қарыз бен пайыз есебінен төлемдер болып табылады және (ii) олар пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатын санатқа жатқызылмайды.

Кредиттік рейтингтер «Standard&Poor's» кредиттік агенттігінің стандарттарына немесе осыған ұқсас халықаралық агенттіктің аналогтарына сәйкес ұсынылады.

Рейтингі жоқ қаржы құралдары бойынша күтілетін кредиттік залалдарға арналған резервтерді есептеу мақсатында Компания Бас компанияның кредиттік рейтингін қолданады.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша барлық ақша қаражаттары мен олардың баламалары кредиттік тәуекел деңгейінің 1-сатысына жатқызылды.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның 3 эмитентте қалдықтары болды («кері Репо» шарттары бойынша), олардың үлесіне меншікті капиталдың 10% - дан астамы тиесілі.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы эмитенттер бойынша қалдықтардың көлемі 87,108,386 мың теңгені құрайды.

15. Банктердегі депозиттер

	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
- BBB+ - ден - BBB-ға дейінгі кредиттік рейтингпен	-	7,482,753
- BB-дан BB+дейінгі кредиттік рейтингімен	21,043,266	4,741,002
- B-ден B+дейінгі кредиттік рейтингпен	-	10,254,357
	21,043,266	22,478,112
Шығындарға арналған бағалау резерві	(82,067)	(153,513)
Банктердегі депозиттердің жиыны	20,961,199	22,324,599

Кредиттік рейтинг «Standard&Poor's» кредиттік агенттігінің стандарттарына немесе осыған ұқсас халықаралық агенттіктің аналогтарына сәйкес ұсынылған.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша банктердегі депозиттер кредиттік тәуекел деңгейінің 1-сатысына жатқызылды.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша банктердегі шоттар мен депозиттер бойынша жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемелері жылына 0,3% - дан 8,5% - ға дейін құрайды (2022 жылғы 31 желтоқсан: 0.25% - дан 11% - ға дейін).

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияда меншікті капиталдың 10% - дан астамын құрайтын банктерде қалдықтар болған жоқ.

Шығынға бағалау резервінің қозғалысы

	1-кезең	
	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
мың теңге		
Кезеңнің басындағы	153,513	160,610
Шығындар бойынша бағалау резервінің таза өзгеруі	(71,446)	(7,097)
Кезеңнің соңында	82,067	153,513

16. Инвестициялық бағалы қағаздар

	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2022 ж. мың теңге
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын	23,299,824	25,201,794
Амортизацияланған құн бойынша бағаланады	6,044,231	18,210,256
Пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланады	-	808,847
	29,344,055	44,220,897

	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын		
Қазақстан Республикасының мемлекеттік облигациялары		
«BBB+» - «BBB-»кредиттік рейтингімен	12,669,549	13,797,096
Шет мемлекеттердің мемлекеттік облигациялары		
«AA+»кредиттік рейтингімен	281,450	270,505
Барлық мемлекеттік облигациялар	12,950,999	14,067,601
Халықаралық қаржы ұйымдарының бағалы қағаздары		
«AAA» кредиттік рейтингімен	8,887,266	9,761,115
«BBB+» - «BBB-» кредиттік рейтингімен	1,461,559	1,373,078
Халықаралық қаржы ұйымдарының бағалы қағаздарының жиыны	10,348,825	11,134,193
	23,299,824	25,201,794
Пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланады		
Қазақстандық банктердің облигациялары		
«B+» - «B-» кредиттік рейтингімен	-	808,847
Қазақстандық банктердің облигацияларының жиыны	-	808,847
Амортизацияланған құн бойынша бағаланады		
Қазақстан Республикасының мемлекеттік облигациялары		
«BBB+» - «BBB-» кредиттік рейтингімен		12,576,155
Барлық мемлекеттік облигациялар		12,576,155
Қазақстандық компаниялардың корпоративтік облигациялары		
- рейтингі жоқ	4,564,644	4,615,597
Қазақстандық компаниялардың корпоративтік облигацияларының жиыны	4,564,644	4,615,597
Халықаралық қаржы ұйымдарының бағалы қағаздары		
«AAA» кредиттік рейтингімен	1,018,504	1,018,504

«BBB+» - «BBB-» кредиттік рейтингімен
**Халықаралық қаржы ұйымдарының бағалы
қағаздарының жиыны**

461,083	
1,479,587	1,018,504
6,044,231	18,210,256

Жеткізу осы нарық үшін заңнамада немесе іскерлік айналым әдеттерінде белгіленген мерзімдерде жүргізілуі тиіс қаржы активтерін сатып алу және сату («стандартты шарттарда» сатып алу және сату) мәміле жасалған күні, яғни Компания қаржы активін сатып алуға немесе сатуға міндеттенетін күні көрсетіледі.

Бизнес-модельді бағалау.

Компания қаржылық құралдар портфелі деңгейінде актив ұсталатын бизнес-модельдің мақсатына бағалау жүргізеді, өйткені бұл бизнесті басқару тәсілін және ақпараттың басшылыққа қалай ұсынылатындығын жақсы көрсетеді.

Компания келесі ақпаратты талдайды:

- Портфельді басқару үшін белгіленген саясаттар мен мақсаттар, сондай-ақ аталған саясатты іс жүзінде іске асыру. Атап айтқанда, басқару стратегиясы шартта көзделген пайыздық табыс алуға, пайыздық мөлшерлемелердің белгілі бір құрылымын қолдауға, қаржы активтерін өтеу мерзімдерінің осы активтерді қаржыландыру үшін пайдаланылатын қаржылық міндеттемелерді өтеу мерзімдеріне сәйкестігін қамтамасыз етуге немесе активтерді сату арқылы ақша қаражатының ағындарын іске асыруға бағдарланған ба.
- Портфельдің тиімділігі қалай бағаланады және бұл ақпарат Компания басшылығының назарына қалай жеткізіледі.
- Бизнес-модельдің нәтижелілігіне әсер ететін тәуекелдер (және осы бизнес-модель шеңберінде ұсталатын қаржы активтері) және осы тәуекелдерді басқару қалай жүзеге асырылады.
- Портфельді басқаруға жауапты менеджерлердің сыйақысы қалай жүзеге асырылады (мысалы, бұл сыйақы көрсетілген активтердің әділ құнына немесе активтер бойынша шартта көзделген ақша ағындарына байланысты ма).
- Өткен кезеңдердегі сатылымның жиілігі, көлемі және уақыты, мұндай сатылымның себептері, сондай-ақ сатудың болашақ деңгейіне қатысты күтулер. Алайда, сату деңгейлері туралы ақпарат оқшауланбайды, бірақ Компанияның қаржылық активтерді басқару мақсатына қалай қол жеткізетінін және ақша ағындарының қалай жүзеге асырылатындығын біртұтас талдау шеңберінде қарастырылады.

Сауда үшін ұсталатын немесе басқарылуы жүзеге асырылатын және нәтижелілігі әділ құн негізінде бағаланатын қаржы активтері пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланады, пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланады, өйткені олар шартта көзделген ақша қаражатының ағындарын алу мақсатында да, шартта көзделген ақша қаражатының ағындарын алу, сол сияқты қаржы активтерін сату мақсатында да ұсталмайды.

Өтеуге дейін арналған қаржы активтері шартта көзделген ақша қаражаттарының ағындарын алу мақсатында ұсталады. Қазіргі уақытта қаржы активтерінің портфелін басқару кезінде, өтеу мерзімі 2 жылға дейінгі бағалы қағаздарды және салымдарды сатып алу кезінде, оның ішінде экспорттаушыларды қаржылық қолдауға бағытталған қызметтің негізі шеңберінде орналастырылатын, бизнес-модельге «Шарттық ақша ағындарын алу үшін ұстап қалу» Ретінде жатқызылған. Бұл ретте бағалы қағаздар бастапқы танылған кезде нарық конъюктурасына және бағалы қағаздар шығару шарттарына байланысты кез келген басқа бизнес-модельге жатқызылуы мүмкін.

Өтеуге дейін және сатуға арналған қаржы активтері шартта көзделген ақша қаражаттарының ағындарын алу мақсатында және активті сату арқылы ұсталады. Қоғамның қызметін ескере отырып, өтеу мерзімі 2 жылдан асатын бағалы қағаздар портфелін басқару кезінде Компания оларды сақтандыру жағдайлары бойынша ықтимал төлемдерді жүзеге асыру мақсатында, бағалы қағаздарды сату арқылы «Шарттық ақша ағындарын алу және/немесе сату үшін ұстап қалу» ретінде бизнес-модельге жатқызады.

Кредиттік рейтингтер «Standard&Poog's» кредиттік агенттігінің стандарттарына немесе басқа халықаралық агенттіктердің аналогтарына сәйкес ұсынылады.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша теңгемен номиналданған инвестициялық бағалы қағаздар бойынша жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемелері жылдық 5.15% - дан 15.35% - ға дейін өзгерді (2022 жылғы 31 желтоқсан: 4.1% - дан 15.35% - ға дейін).

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша АҚШ долларында көрсетілген инвестициялық бағалы қағаздар бойынша жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемелері жылдық 3.25% - дан 5.72% - ға дейін өзгерді (2022 жылғы 31 желтоқсан: 3.94%).

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша канадалық доллармен көрсетілген инвестициялық бағалы қағаздар бойынша жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемелері жылдық 5.38% құрады (2022 жылғы 31 желтоқсан: 4.31%).

2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша және басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын барлық инвестициялық бағалы қағаздар кредиттік тәуекелдің 1-сатысына жатқызылды. 9 «Қаржы құралдары» ХҚЕС сәйкес, 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша күтілетін кредиттік шығындарға арналған резервтер көлемі 2,725 мың теңгені құрады (2022 жылғы 31 желтоқсан: 1,901 мың теңге).

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания 1 Эмитенттің қаржы құралдарына иелік етті, бұл меншікті капиталдың 10% - дан астамын құрайды. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы эмитенттер бойынша қалдықтар көлемі 12,669,549 мың теңгені құрайды (2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: 26,373,252 мың теңге мөлшерінде қалдықтары бар 1 эмитент).

17. Шығарылған сақтандыру шарттары бойынша активтер мен міндеттемелер

2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы GMM және PAA бойынша LRC және LIC салыстыру:

	Жалпы бағалау моделіне сай қамтудың қалған бөлігі бойынша міндеттемелер		Сыйақыны бөлу әдісіне сай жабудың қалған бөлігі бойынша міндеттемелер			Сыйақыны бөлу әдісіне сай туындаған сақтандыру шығындары бойынша міндеттемелер		Барлығы
	Шығын компонентін қоспағанда	Шығын компоненті	Болашақ ақша ағындарының ағымдағы құны	Қаржылық емес тәуекелдің тәуекелдік түзетілімі	Жалпы бағалау моделіне сай туындаған сақтандыру шығындары бойынша міндеттемелер	Болашақ ақша ағындарының ағымдағы құны	Қаржылық емес тәуекелдің тәуекелдік түзетілімі	
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер 1 қаңтар 2023	4,594,902	11,457,213	392,710	-	9,598,551	517,248	-	26,560,624
Сақтандыру шарттары бойынша активтер 1 қаңтар 2023	(22,076)	-	(97,741)	-	-	-	-	(119,817)
сақтандыру бойынша кіріс:	(5,937,864)	-	(853,584)	-	-	-	-	(6,791,448)
Сақтандыру қызметтері бойынша шығыстар:								
пайда болған сақтандыру шығындары және сақтандыру қызметтері бойынша келтірілген өзге де шығыстар;	614,304		-	-	11,193,536	254,949	-	12,062,789
аквизициялық ақша ағындарының амортизациясы	-	-	-	-	-	-	-	-
өткен кезеңдердегі қызметтерге қатысты өзгерістер	-	-	-	-	1,135,048	(496,417)	-	638,631
Ауыр шарттар топтары бойынша залалдар және осындай залалдарды қалпына келтіру	-	(3,968,769)	-	-	-	-	-	(3,968,769)
Сақтандыру қызметтері бойынша шығыстардың жиыны	614,304	(3,968,769)	-	-	12,328,584	(241,468)	-	8,732,651
Сақтандыру қызметінің нәтижесі	(5,323,560)	(3,968,769)	(853,584)	-	12,328,584	(241,468)	-	1,941,203
шығарылған сақтандыру шарттары бойынша қаржылық шығыстар немесе кірістер	654,228	2,996,976	-	-	-	-	-	3,651,204
Жиынтық табыстың құрамында танылған сомалардың жиынтығы	(4,669,332)	(971,793)	(853,584)	-	12,328,584	(241,468)	-	5,592,407
кезеңдегі ақша ағындары:								-
шығарылған сақтандыру шарттары бойынша алынған сыйлықақылар (немесе ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша төленген)	4,937,368	-	844,466	-	-	-	-	5,781,834
аквизициялық ақша ағындарын қоспағанда, пайда болған сақтандыру шығындары бойынша төлемдер және шығарылған сақтандыру шарттары бойынша төленген (не ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша өтелген) сақтандыру қызметтері бойынша өзге де шығыстар;	-	-	-	-	(3,438,461)	-	-	(3,438,461)
аквизициялық ақша ағындары	-	-	-	-	-	-	-	-
Барлық ақша ағындары	4,937,368	-	844,466	-	(3,438,461)	-	-	2,343,373
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер 31 желтоқсан 2023	4,828,392	10,485,420	335,131	-	18,488,673	275,780	-	34,413,396
Сақтандыру шарттары бойынша активтер 31 желтоқсан 2023	(56,622)	-	(146,200)	-	-	-	-	(202,822)

«KazakhExport» экспорттық-сақтандыру компаниясы» АҚ
2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылға арналған қаржылық есептілікке ескертпелер

	Жалпы бағалау моделіне сай қамтудың қалған бөлігі бойынша міндеттемелер		Сыйақыны бөлу әдісіне сай жабудың қалған бөлігі бойынша міндеттемелер		Жалпы бағалау моделіне сай туындаған сақтандыру шығындары бойынша міндеттемелер	Сыйақыны бөлу әдісіне сай туындаған сақтандыру шығындары бойынша міндеттемелер		Барлығы
	Шығын компонентін қоспағанда	Шығын компоненті	Болашақ ақша ағындарының ағымдағы құны	Қаржылық емес тәуекелдің тәуекелдік түзетілімі		Болашақ ақша ағындарының ағымдағы құны	Қаржылық емес тәуекелдің тәуекелдік түзетілімі	
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер 1 қаңтар 2022	4,833,357	6,387,544	251,370	-	11,587,724	543,170	-	23,603,165
Сақтандыру шарттары бойынша активтер 1 қаңтар 2022	-	-	(56,511)	-	-	328	-	(56,183)
сақтандыру бойынша кіріс:	(3,797,458)	-	(757,271)	-	-	-	-	(4,554,729)
Сақтандыру қызметтері бойынша шығыстар:								
пайда болған сақтандыру шығындары және сақтандыру қызметтері бойынша келтірілген өзге де шығыстар;	512,661		-	-	8,085,986	(153,245)	-	8,445,402
аквизициялық ақша ағындарының амортизациясы	-	-	-	-	-	-	-	-
өткен кезеңдердегі қызметтерге қатысты өзгерістер	-	-	-	-	(3,142,351)	222,303	-	(2,920,048)
Ауыр шарттар топтары бойынша залалдар және осындай залалдарды қалпына келтіру	-	4,023,773	-	-	-	-	-	4,023,773
Сақтандыру қызметтері бойынша шығыстардың жиыны	512,661	4,023,773	-	-	4,943,635	69,057	-	9,549,127
Сақтандыру қызметінің нәтижесі	(3,284,797)	4,023,773	(757,271)	-	4,943,635	69,057	-	4,994,398
шығарылған сақтандыру шарттары бойынша қаржылық шығыстар немесе кірістер	98,597	1,045,897	-	-	-	-	-	1,144,494
Жиынтық табыстың құрамында танылған сомалардың жиынтығы	(3,186,200)	5,069,670	(757,271)	-	4,943,635	69,057	-	6,138,892
кезеңдегі ақша ағындары:								-
шығарылған сақтандыру шарттары бойынша алынған сыйлықақылар (немесе ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша төленген)	2,969,820		939,840				-	3,909,660
аквизициялық ақша ағындарын қоспағанда, пайда болған сақтандыру шығындары бойынша төлемдер және шығарылған сақтандыру шарттары бойынша төленген (не ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша өтелген) сақтандыру қызметтері бойынша өзге де шығыстар;					(6,932,809)	-94,652	-	-7,027,461
аквизициялық ақша ағындары							-	0
Барлық ақша ағындары	2,969,820	-	939,840	-	(6,932,809)	-94,652	-	-3,117,801
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер 31 желтоқсан 2022	4,594,901	11,457,214	392,709	-	9,598,551	517,248	-	26,560,622
Сақтандыру шарттары бойынша активтер 31 желтоқсан 2022	(22,076)	-	(97,741)	-	-	-	-	(119,817)

Есепті кезеңнің басына және соңына сақтандыру шарттарын бағалау компоненттерін салыстыру. РАА моделі бойынша бағаланатын сақтандыру шарттары бойынша қамтудың қалған бөлігі бойынша міндеттемелер салыстыруға енгізілмеген.

2023 ж.	болашақ ақша ағындарының ағымдағы құнын бағалау	Қаржылық емес тәуекелдің тәуекелдік түзетілімі	шартта көзделген қызметтер үшін маржа	Барлығы
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	18,894,358	5,688,319	1,585,237	26,167,914
Сақтандыру шарттары бойынша активтер	(649,089)	43,928	583,084	(22,076)
2023 жылғы 1 қаңтарға жиыны	18,245,269	5,732,247	2,168,321	26,145,838
ағымдағы кезеңдегі қызметтерге қатысты өзгерістер:				-
көрсетілген қызметтерді көрсету мақсатында пайда немесе залал құрамында танылған шартта көзделген қызметтер үшін маржа шамасы	-	-	(1,596,632)	(1,596,632)
Болашақ немесе өткен кезеңдердің қызметтеріне жатпайтын қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзетудің өзгеруі	-	(6,674,964)	-	(6,674,964)
тәжірибеге негізделген түзетулер	(103,326,022)	-	-	(103,326,022)
	(103,326,022)	(6,674,964)	(1,596,632)	(111,597,619)
болашақ кезеңдердің қызметтеріне қатысты өзгерістер:				-
шартта көзделген қызметтер үшін маржаны түзететін бағалардың өзгеруі	219,055	30,823	(249,878)	-
ауыр шарттар топтары бойынша залалдар және осындай залалдарды қалпына келтіру	(7,434,575)	(1,046,120)	-	(8,480,695)
бастапқыда кезең ішінде танылған шарттар	115,016,142	6,730,476	487,851	122,234,468
	107,800,621	5,715,179	237,973	113,753,774
өткен кезеңдердің қызметтеріне қатысты өзгерістер:				-
пайда болған сақтандыру шығындарына қатысты шарттарды орындау бойынша ақша ағындарындағы өзгерістер	638,632	-	-	638,632
Сақтандыру қызметі бойынша нәтиже	5,113,231	(959,785)	(1,358,659)	2,794,787
шығарылған сақтандыру шарттары бойынша қаржылық шығыстар немесе кірістер	2,611,644	842,790	196,770	3,651,204
Жиынтық табыстың құрамында танылған сомалардың жиынтығы	7,724,876	(116,995)	(1,161,890)	6,445,991
Басқа да өзгертулер	-	-	-	-
кезеңдегі ақша ағындары:				-
шығарылған сақтандыру шарттары бойынша алынған сыйақылар (немесе ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша төленген)	4,937,368	-	-	4,937,368
аквизициялық ақша ағындарын қоспағанда, пайда болған сақтандыру шығындары бойынша төлемдер және шығарылған сақтандыру шарттары бойынша төленген (не ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша өтелген) сақтандыру қызметтері бойынша өзге де шығыстар;	(3,438,461)	-	-	(3,438,461)
аквизициялық ақша ағындары	-	-	-	-
Барлық ақша ағындары	1,498,907	-	-	1,498,907
Барлығы 31 желтоқсан 2023	27,203,476	5,999,390	818,777	34,021,643
Соңындағы сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	28,083,594	5,571,324	423,347	34,078,265
Соңындағы сақтандыру шарттары бойынша активтер	(880,118)	428,067	395,430	(56,622)
Барлығы 31 желтоқсан 2023	27,203,476	5,999,390	818,777	34,021,643

2022 ж.				
	болашақ ақша ағындарының ағымдағы құнын бағалау	Қаржылық емес тәуекелдің тәуекелдік түзетілімі	шартта көзделген қызметтер үшін маржа	Барлығы
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	17,829,800	3,722,187	1,799,808	23,351,795
Сақтандыру шарттары бойынша активтер	(649,089)	43,928	583,084	(22,076)
2022 жылғы 1 қаңтарға жиыны	17,180,711	3,766,115	2,382,892	23,329,719
ағымдағы кезеңдегі қызметтерге қатысты өзгерістер:				-
көрсетілген қызметтерді көрсету мақсатында пайда немесе залал құрамында танылған шартта көзделген қызметтер үшін маржа шамасы	-	-	(1,334,918)	(1,334,918)
Болашақ немесе өткен кезеңдердің қызметтеріне жатпайтын қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзетудің өзгеруі	-	(2,640,119)	-	(2,640,119)
тәжірибеге негізделген түзетулер	3,758,343	-	-	3,758,343
	3,758,343	(2,640,119)	(1,334,918)	(216,694)
болашақ кезеңдердің қызметтеріне қатысты өзгерістер:				-
шартта көзделген қызметтер үшін маржаны түзететін бағалардың өзгеруі	220,839	83,717	(361,572)	(57,016)
ауыр шарттар топтары бойынша залалдар және осындай залалдарды қалпына келтіру	1,260,640	477,889	-	1,738,529
бастапқыда кезең ішінде танылған шарттар	1,664,030	3,687,556	1,855,312	7,206,898
	3,145,509	4,249,162	1,493,740	8,888,411
өткен кезеңдердің қызметтеріне қатысты өзгерістер:				-
пайда болған сақтандыру шығындарына қатысты шарттарды орындау бойынша ақша ағындарындағы өзгерістер	(2,920,048)	-	-	(2,920,048)
Сақтандыру қызметі бойынша нәтиже	3,983,804	1,609,043	158,822	5,751,669
шығарылған сақтандыру шарттары бойынша қаржылық шығыстар немесе кірістер	533,786	401,017	209,691	1,144,494
Жиынтық табыстың құрамында танылған сомалардың жиынтығы	4,517,589	2,010,060	368,513	6,896,162
Басқа да өзгертулер	-	-	-	-
кезеңдегі ақша ағындары:				-
шығарылған сақтандыру шарттары бойынша алынған сыйақылар (немесе ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша төленген)	2,969,820	-	-	2,969,820
аквизициялық ақша ағындарын қоспағанда, пайда болған сақтандыру шығындары бойынша төлемдер және шығарылған сақтандыру шарттары бойынша төленген (не ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша өтелген) сақтандыру қызметтері бойынша өзге де шығыстар;	(7,027,789)	-	-	(7,027,789)
аквизициялық ақша ағындары	-	-	-	-
Барлық ақша ағындары	(4,057,969)	-	-	(4,057,969)
Барлығы 31 желтоқсан 2022	17,617,928	5,776,176	2,751,405	26,145,510
Соңындағы сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	18,267,017	5,732,247	2,168,321	26,167,586
Соңындағы сақтандыру шарттары бойынша активтер	(649,089)	43,928	583,084	(22,076)
Барлығы 31 желтоқсан 2022	17,617,928	5,776,176	2,751,405	26,145,510

Ауырпалықты және ауыртпалықсыз шарттар бойынша ақпарат

<u>Шығарылған сақтандыру шарттары</u>	<i>2023 жылғы 31 желтоқсан</i>				<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>			
	Сатып алынған ауыртпалықсыз шарттар	Пайда болған ауыртпалықсыз шарттар	Туындаған ауыртпалықты шарттар	Барлығы	Сатып алынған ауыртпалықсыз шарттар	Пайда болған ауыртпалықсыз шарттар	Туындаған ауыртпалықты шарттар	Барлығы
<u>Болашақ ақша ағындарының ағымдағы құнын бағалау</u>								
Аквизициялық ақша ағындары	-	-	-	-	-	-	-	-
Шағымдар және басқа да тікелей байланысты шығындар	-	1,540,643	120,309,057	121,849,700	-	452,585	7,227,626	7,680,211
<u>Болашақ ақша ағындарының ағымдағы құнын бағалау</u>	-	1,540,643	120,309,057	121,849,700	-	452,585	7,227,626	7,680,211
Болашақ ақша ағындарының ағымдағы құнын бағалау	-	(2,466,637)	(4,366,920)	(6,833,557)	-	(2,451,424)	(3,564,757)	(6,016,181)
Қаржылық емес тәуекелдің тәуекелдік түзетілімі	-	438,143	6,292,333	6,730,476	-	143,527	3,544,029	3,687,556
CSM	-	487,851	-	487,851	-	1,855,312	-	1,855,312
Есепті кезеңде танылған шарттардан сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелерді ұлғайту	-	-	122,234,469	122,234,469	-	-	7,206,898	7,206,898

18. Меншікті капиталы

(а) Акционерлік капитал

мың теңге	Қарапайым акциялар 2023 ж.	Қарапайым акциялар 2022 ж.
Шығаруға рұқсат етілген қарапайым акциялар	92,000	92,000
Шығарылған және айналыстағы (қарапайым акциялар)	91,440	91,440
Акциялар саны	87,300	87,300
Номиналды құны, мың теңге	266	266
Акциялар саны	2,780	2,780
Номиналды құны, мың теңге	5,000	5,000
Акциялар саны	1,360	1,360
Номиналды құны, мың теңге	50,000	50,000
Шығарылды және толық төленді, мың теңге	105,100,000	105,100,000

(б) Капиталды басқару

Компания нормативтік актілерде белгіленген төлем қабілеттілігі маржасына қатысты Қазақстан Республикасының нормативтік талаптарының объектісі болып табылады.

Компания төлем қабілеттілігі маржасының жеткіліктілік нормативін кемінде 1-де сақтауға міндетті. Төлем қабілеттілігінің маржасы нақты төлем қабілеттілігінің маржасын ең төменгі қажетті төлем қабілеттілігінің маржасына бөлу арқылы анықталады. Төлем қабілеттілігінің ең төменгі маржасы таза тапқан сыйақыларды, төленген талаптарды және шетелдік қайта сақтандырушыларға берілген сыйақыларды қамтитын бірнеше факторлар негізінде есептеледі.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания төлем қабілеттілігі маржасының коэффициенттерін сақтады:

	2023 ж. мың теңге	2022 ж. мың теңге
Төлем қабілеттілігінің нақты маржасы	110,755,000	102,179,076
Төлем қабілеттілігі маржасының ең аз мөлшері	4,119,902	2,947,072
Төлем қабілеттілігі маржасы	26.88	34.67

(в) Дивидендтер

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Компания акционерлерінің компанияның дивидендтерін бөлу құқығы, егер таза табысты бөлу Компанияның төлем қабілетсіздігіне немесе дәрменсіздігіне әкеп соқпаса немесе Компанияның меншікті капиталының мөлшері бөлу нәтижесінде теріс болып, жинақталған залал туындаған жағдайда, ХҚЕС-қа сәйкес дайындалған Компанияның қаржылық есептілігінде көрсетілген бөлінбеген пайда мөлшерімен немесе ағымдағы жылдағы таза пайда сомасымен шектеледі.

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде 1,590,502 мың теңге немесе 91,440 дана акция үшін 17,393.94 теңге мөлшерінде дивидендтер жарияланды және төленді (2022 жылы: 1,408,393 мың теңге немесе 91,440 дана акция үшін 15,402.39 теңге).

(г) Күтпеген тәуекелдер резерві

2023 жылы «Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 26 желтоқсандағы қаулысына өзгерістер енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2019 жылғы 31 қаңтардағы №12 қаулысына сәйкес, бөлінбеген пайда құрамында 10,011,461 мың теңге (2022 жылы: 3,844,409 мың теңгеге төмендеу) мөлшерінде күтпеген тәуекелдер резервінің төмендеуі орын алды.

19. Тәуекелді ашу

Тәуекелдерді басқару Компания қызметінің негізінде жатыр және Компанияның операциялық қызметінің маңызды элементі болып табылады. Нарықтық тәуекел, несиелік тәуекел және өтімділік тәуекелі Компанияның өз қызметін жүзеге асыру процесінде кездесетін негізгі тәуекелдері болып табылады.

(а) Тәуекелдерді басқару саясаты мен рәсімдері

Компанияның тәуекелдерді басқару саясаты Компания ұшырайтын тәуекелдерді анықтауға, талдауға және басқаруға, тәуекелдер лимиттерін және тиісті бақылауларды белгілеуге, сондай-ақ тәуекелдер деңгейін және олардың белгіленген лимиттерге сәйкестігін тұрақты бағалауға бағытталған. Тәуекелдерді басқару саясаты мен процедуралары нарықтық жағдайдың, ұсынылатын өнімдер мен қызметтердің өзгеруін және пайда болатын ең жақсы тәжірибені көрсету мақсатында жүйелі түрде қайта қаралады.

Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқару жүйесінің дұрыс жұмыс істеуіне, негізгі тәуекелдерді басқаруға және тәуекелдерді басқару саясаты мен процедураларын мақұлдауға, сондай-ақ ірі мәмілелерді мақұлдауға жауапты.

Басқарма тәуекелдерді төмендету жөніндегі шараларды мониторингілеу және енгізу үшін жауапты болады, сондай-ақ Компанияның тәуекелдердің белгіленген шегінде қызметті жүзеге асыруын қадағалайды. Тәуекелдерді басқару департаменті басшысының міндеттеріне тәуекелдерді жалпы басқару және қолданыстағы заңнама талаптарының сақталуын бақылауды жүзеге асыру, сондай-ақ қаржылық және қаржылық емес тәуекелдерді анықтау, бағалау, басқару және есеп беру бойынша жалпы қағидаттар мен әдістердің қолданылуын бақылауды жүзеге асыру кіреді.

Ұйым шеңберінде сыртқы және ішкі қауіп факторлары анықталады және басқарылады. Тәуекел факторларының барлық тізбесін анықтауға және тәуекелдерді төмендету бойынша ағымдағы рәсімдердің жеткіліктілік деңгейін анықтауға ерекше назар аударылады.

Несиелік және нарықтық тәуекелдерді стандартты талдаудан басқа, тәуекелдерді басқару департаменті жекелеген бағыттар бойынша сараптамалық баға алу мақсатында операциялық бөлімшелермен тұрақты кездесулер өткізу арқылы қаржылық және қаржылық емес тәуекелдерге мониторинг жүргізеді.

(б) Нарықтық тәуекел.

Нарықтық тәуекел – бұл нарықтық бағалардың өзгеруі, мысалы, шетел валюталарының айырбас бағамдары, пайыз мөлшерлемелері және акция бағаларының өзгеруі Компания пайдасына немесе ондағы қаржы құралдарының құнына теріс әсер ететін тәуекел. Нарықтық тәуекел валюталық тәуекелден, пайыздық тәуекелден, кірістілік қисығының тәуекелінен және басқа нарықтық тәуекелдерден тұрады. Нарықтық тәуекел нарықтағы жалпы және нақты өзгерістерге және нарықтық бағалар мен валюта бағамдарының құбылмалылық деңгейінің өзгеруіне әсер ететін пайыздық, валюталық және үлестік қаржы құралдарына қатысты ашық позициялар бойынша туындайды.

Нарықтық тәуекелді басқарудың міндеті – қабылданған тәуекел үшін алынған кірісті оңтайландыруды қамтамасыз ете отырып, нарықтық тәуекелге ұшыраудың қолайлы параметрлерден асып кетпеуін басқару және бақылау.

Компания жеке қаржы құралдары бойынша портфельдің шамасына қатысты ашық позиция бойынша лимиттерді, пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру мерзімдерін, валюталық позицияны, шығындар лимиттерін белгілеу және олардың сақталуына тұрақты мониторинг жүргізу арқылы нарықтық тәуекелді басқарады.

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруінің алшақтығын бақылау арқылы нарықтық тәуекелдің құрамдас бөлігі болып табылатын пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелін басқару Компанияның таза пайыздық маржасының сыйақы мөлшерлемелерін өзгертудің әртүрлі стандартты және стандартты емес сценарийлеріне сезімталдығын бақылау процедурасымен толықтырылады.

(i) Сыйақы мөлшерлемелерінің өзгеру тәуекелі

Сыйақы мөлшерлемелерінің өзгеру тәуекелі – бұл нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруіне байланысты қаржы құралы бойынша әділ құнның немесе болашақ ақша ағындарының өзгеру тәуекелі. Компания оның қаржылық жағдайы мен ақша ағындарына нарықтық пайыздық мөлшерлемелер ауытқуларының әсеріне ұшырауға бейім. Мұндай ауытқулар пайыздық маржаның деңгейін жоғарылатуы мүмкін, бірақ олар оны төмендетуі мүмкін немесе пайыздық мөлшерлемелер күтпеген жағдайда шығындарға әкелуі мүмкін.

Сыйақы мөлшерлемелерінің өзгеру тәуекелі белгілі бір өтеу мерзімі бар қолда бар немесе болжанатын активтер өтеу мерзімі ұқсас қолда бар немесе болжанатын міндеттемелердің шамасы бойынша көп немесе аз болған жағдайларда туындайды.

Сыйақы мөлшерлемелерінің өзгеру тәуекелі негізінен сыйақы мөлшерлемелерінің өзгеруін мониторингтеу арқылы басқарылады. Баланстық құны 3,567,962 мың теңге (2022 жылғы 31 желтоқсан: 3,530,661 мың теңге) өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар үшін сыйақы мөлшерлемелерін қайта қарау мерзімдері 6 айға дейінгі кезеңде (2022 жылғы 31 желтоқсан: 2 айдан 6 айға дейін) болады.

Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын және пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздардың әділ құнының сыйақы мөлшерлемелерінің өзгеруіне әділ құнының өзгеруі нәтижесінде бір жылдағы таза пайданың және компанияның меншікті капиталының сезімталдығын талдау былайша ұсынылған (2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әрекет ететін позициялар және 100 базистік тармаққа табыстылық қисықтарының параллель төмендеуінің немесе өсуінің жеңілдетілген сценарийі негізінде құрастырылған):

	2023 жылғы 31 желтоқсан		2022 жылғы 31 желтоқсан	
	Пайда	Меншікті капиталы	Пайда	Меншікті капиталы
Мөлшерлемелерді ұлғайту жағына				
100 базистік тармаққа				
параллель жылжу	(13,681)	(398,785)	(5,032)	(608,520)
Мөлшерлемелерді азайту жағына				
100 базистік пунктке				
параллель жылжу	13,965	416,355	5,096	640,730

(ii) Валюталық тәуекел

Компанияның бірнеше шетел валютасында көрсетілген активтері мен міндеттемелері бар. Валюталық тәуекел – бұл валюта бағамдарының өзгеруіне байланысты қаржы құралы бойынша әділ құнның немесе болашақ ақша ағындарының өзгеру қаупі.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша валюталар бөлінісіндегі қаржылық активтер мен міндеттемелердің құрылымы мынадай түрде ұсынылуы мүмкін:

мың теңге	АҚШ				
	Теңге	доллары	рубль	Өзгесі	Барлығы
Активтер					
Ақша қаражаты және олардың баламалары	93,220,539	7,550,166	-	-	100,770,705
Банктердегі депозиттер	3,790,884	9,957,937	7,212,378	-	20,961,199
Бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар:	-	-	-	-	-
- басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша	23,018,374	-	-	281,450	23,299,824
- пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша	-	-	-	-	-
- амортизацияланған құн бойынша	1,018,504	5,025,727	-	-	6,044,231
Шығарылған сақтандыру шарттары бойынша активтер	202,822	-	-	-	202,822
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	910,985	-	-	-	910,985
Барлық активтер	122,162,108	22,533,830	7,212,378	281,450	152,189,766
Міндеттемелер					
Шығарылған сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	(34,412,024)	(288)	(1,084)	-	(34,413,396)
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	(65,573)	-	-	-	(65,573)
Басқа міндеттемелер	(136,681)	-	-	-	(136,681)
Барлық міндеттемелер	(34,614,278)	(288)	(1,084)	-	(34,615,650)
2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша таза позиция	87,547,830	22,533,542	7,211,294	281,450	117,574,116

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша валюталар бөлінісіндегі қаржылық активтер мен міндеттемелердің құрылымы мынадай түрде ұсынылуы мүмкін:

мың теңге	АҚШ			Өзгесі	Барлығы
	Теңге	доллары	рубль		
Активтер					
Ақша қаражаты және олардың баламалары	66,265,301	5,612,735	1	-	71,878,037
Банктердегі депозиттер	1,068,553	12,524,850	8,731,196	-	22,324,599
Бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар:					
- басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша	24,931,289	-	-	270,505	25,201,794
- пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша	808,847	-	-	-	808,847
- амортизацияланған құн бойынша	13,594,659	4,615,597	-	-	18,210,256
Шығарылған сақтандыру шарттары бойынша активтер	119,817	-	-	-	119,817
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	1,065,774	1,189	-	-	1,066,963
Барлық активтер	107,854,240	22,754,371	8,731,197	270,505	139,610,313
Міндеттемелер					
Шығарылған сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	(29,559,248)	(1,375)	-	-	(29,560,623)
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	(117,665)	(5)	-	-	(117,670)
Басқа міндеттемелер	(350,029)	(30,071)	-	-	(380,100)
Барлық міндеттемелер	(30,026,942)	(31,451)	-	-	(30,058,393)
2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша таза позиция	80,827,298	22,722,920	8,731,197	270,505	112,551,920

Қазақстандық теңге бағамының төмендеуі, келесі кестеде көрсетілгендей, 2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша мынадай валюталарға қатысты меншікті капиталдың және пайданың немесе залалдың бұдан әрі сипатталған ұлғаюына (азаяюына) әкеп соқтырар еді. Бұл талдау Компанияның көзқарасы бойынша есепті кезеңнің соңындағы жағдай бойынша мүмкін болатын валюта бағамдарының өзгеруіне негізделген. Талдау барлық басқа айнымалылар, әсіресе пайыздық мөлшерлемелер өзгеріссіз қалады дегенді білдіреді.

мың теңге	2023 ж.	2022 ж.
АҚШ доллары бағамының 30% өсуі (2023: 30%)	6,760,063	6,816,876
Рубль бағамының 30% өсуі (2023: 30%)	2,163,388	2,619,359
басқа валюта бағамының 10% өсуі (2023 ж.: 10%)	28,145	27,051

2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бұрын аударылған валюталарға қатысты қазақстандық теңге бағамының өсуі сома бойынша тең, бірақ барлық басқа айнымалылар өзгеріссіз қалатын шартпен белгі бойынша кері әсерге ие болар еді.

(в) Несиелік тәуекел

Несиелік тәуекел-бұл қарыз алушының немесе компанияның контрагентінің міндеттемелерді орындамауынан туындайтын қаржылық шығындар тәуекелі. Компания кредиттік тәуекелді шоғырландыру лимиттерін белгілеу және сақтау жөніндегі талаптарды қамтитын бекітілген саясаттар мен рәсімдерді қолдану арқылы кредиттік тәуекелді (танылған қаржы активтері және танылмаған шарттық міндеттемелер бойынша) басқарады. Қаржылық активтер мен міндеттемелерді басқару регламентін Басқарма қарайды және бекітеді.

Компания жекелеген контрагенттердің жай-күйіне тұрақты мониторинг жүргізеді және өзінің контрагенттерінің төлем қабілеттілігін тұрақты негізде қайта бағалауды жүргізеді. Жеке қарыз алушыларды талдаудан басқа, тәуекелдерді басқару департаменті несиелер мен нарықтық тәуекелдердің шоғырлануына қатысты жалпы инвестициялық портфельді бағалауды жүргізеді.

Кредиттік тәуекелдің ең жоғары деңгейі, әдетте, қаржылық жағдай туралы есепте және танылмаған шарттық міндеттемелер сомасында қаржы активтерінің баланстық құнында көрсетіледі. Активтер мен міндеттемелерді өзара есепке алу мүмкіндігі ықтимал несиелік тәуекелді төмендету үшін маңызды емес.

Есепті күнгі жағдай бойынша баланстық кредиттік тәуекелдің ең жоғары деңгейі мынадай түрде ұсынылуы мүмкін:

	2023 ж. мың теңге	2022 ж. мың теңге
АКТИВТЕР		
Ақша қаражаты және олардың баламалары	100,770,705	71,878,037
Банктердегі депозиттер	20,961,199	22,324,599
Инвестициялық бағалы қағаздар:		
- басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша	23,299,824	25,201,794
- пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша		808,847
- амортизацияланған құн бойынша	6,044,231	18,210,256
Шығарылған сақтандыру шарттары бойынша активтер	202,822	119,817
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	910,985	1,066,963
Тәуекелдің барлық максималды деңгейі	152,189,766	139,610,313

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияда оған қатысты несиелік тәуекелге ұшырау тәуекелдің максималды әсерінің 10% - нан асатын **бір** контрагент (2022 жылғы 31 желтоқсан - бір контрагент) болды. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы клиенттерге қатысты кредиттік тәуекелге ұшырау 65,980,315 мың теңгені құрайды (2022 жылғы 31 желтоқсан: 56,380,059 мың теңге).

(г) Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі – бұл Компанияның қаржылық міндеттемелерді орындауда қиындықтарға тап болу қаупі, ол бойынша есеп айырысу ақша қаражатын немесе басқа қаржылық активті беру арқылы жүзеге асырылады. Өтімділік тәуекелі активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдері сәйкес келмеген кезде пайда болады. Активтер мен міндеттемелердің өтеу мерзімі мен пайыздық мөлшерлемелері бойынша сәйкестік және/немесе бақыланатын сәйкессіздік өтімділік тәуекелін басқарудың негізгі нүктесі болып табылады. Жүргізілетін операциялардың алуан түрлілігі және олармен байланысты белгісіздік салдарынан активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдері бойынша толық сәйкестік қаржы институттары үшін әдеттегі практика болып табылмайды, бұл операциялардың табыстылығын арттыруға мүмкіндік береді, алайда шығындардың туындау тәуекелін арттырады.

Компания бұл тәуекелді өтімділік пен өтеу мерзімдері арасындағы алшақтықты тұрақты негізде бағалау арқылы жұмсартады.

Төменде қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер мен сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелерді қоспағанда, 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық міндеттемелерді өтеудің шарттық мерзімдері туралы ақпарат берілген:

мың теңге	1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан астам	Барлығы
Қаржылық активтер						
Ақша қаражаты және олардың баламалары	100,770,705	-	-	-	-	100,770,705
Банктердегі депозиттер	12,727,547	1,309,896	6,103,624	1,633,132	-	21,774,199
Инвестициялық бағалы қағаздар:						
- басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша	54,590	1,625,169	3,148,941	22,788,590	4,338,478	31,955,768
- амортизацияланған құн бойынша	-	86,866	6,124,746	565,086	-	6,776,698
2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық активтердің жиыны	113,552,842	3,021,931	15,377,311	24,986,808	4,338,478	161,277,370
Қаржылық міндеттемелер						
Басқа да қаржылық міндеттемелер	136,681	-	-	-	-	136,681
2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық міндеттемелердің жиыны	136,681	-	-	-	-	136,681

Төменде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық міндеттемелерді өтеудің шарттық мерзімдері туралы ақпарат берілген. Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер күтілетін өтеу мерзімдері негізінде ұсынылады. Сақтандыру шарттары бойынша резервтер қайта сақтандырушылардың таза үлестерімен ұсынылған:

мың теңге	1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан астам	Барлығы
Қаржылық активтер						
Ақша қаражаты және олардың баламалары	71,878,037	-	-	-	-	71,878,037
Банктердегі депозиттер	512,597	3,687,992	15,885,104	2,880,903	73,361	23,039,957
Инвестициялық бағалы қағаздар:						
- басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша	746,084	1,749,649	2,487,915	13,534,738	18,107,454	36,625,840
- пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша	-	49,434	858,281	-	-	907,715
- амортизацияланған құн бойынша	-	75,181	12,963,836	5,937,962	-	18,976,979
2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық активтердің жиыны	73,136,718	5,562,256	32,195,136	22,353,603	18,180,815	151,428,528

мың теңге	1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан астам	Барлығы
Қаржылық міндеттемелер						
Басқа да қаржылық міндеттемелер	175,427	130,905	73,768	-	-	380,100
2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық міндеттемелердің жиыны	175,427	130,905	73,768	-	-	380,100

(д) Актуарлық бөлім бойынша қосымша ескертпелер.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша болашақ шарттық ақша ағындарының келтірілген құнын бағалау

2023 жылғы 31 желтоқсан	Болашақ келісімшарттық ақша ағындарының ағымдағы құнын бағалау						Барлығы 31 желтоқсан 2023
	1 жыл және одан кем	1-2 жыл	2-3 жыл	3-4 жыл	4-5 жыл	5 жылдан астам	
Қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	516,088	394,897	-	-	-	-	910,985
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	(21,998,084)	(6,221,124)	(2,753,658)	(1,359,493)	(811,852)	(1,269,185)	(34,413,396)

* - сомалар ақшаның уақытша құнын ескере отырып көрсетілген. Дисконттау ақша ағыны кезеңнің ортасында болатынын жеңілдету негізінде қолданылады

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша болашақ шарттық ақша ағындарының келтірілген құнын бағалау

2022 жылғы 31 желтоқсан	Шарттық болашақ ақша ағындарының ағымдағы құнын бағалау						Барлығы 31 желтоқсан 2022
	1 жыл және одан кем	1-2 жыл	2-3 жыл	3-4 жыл	4-5 жыл	5 жылдан астам	
Қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	385,826	286,241	394,897	-	-	-	1,066,963
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	(18,546,954)	4,367,096	(6,221,124)	(2,753,658)	(1,359,493)	(2,046,491)	(26,560,623)

Өнім желісі бойынша таза инвестициялық кірістер мен таза қаржылық сақтандыру шығындарын талдау төменде келтірілген:

	Қарыздарды сақтандыру	
	2023	2022
Жасалған сақтандыру шарттарынан түсетін қаржылық кірістер (шығыстар)		
Есептелген пайыз	(3,434,550)	(1,374,838)
Ақшаның және өзге де қаржылық жорамалдардың уақытша құнының өзгеруі	(216,654)	(230,345)
Валюта бағамының өзгеруі	-	-
Жасалған сақтандыру шарттарынан түсетін қаржылық кірістер (шығыстар)	(3,651,204)	(1,605,183)
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттарынан түсетін қаржылық кірістер (шығыстар)	-	-
Есептелген пайыз	375,789	332,404
Ақшаның және өзге де қаржылық жорамалдардың уақытша құнының өзгеруі	4,591	(18,732)
Валюта бағамының өзгеруі	-	-
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттарынан түсетін қаржылық кірістер (шығыстар)	380,380	313,672
Таза қаржылық сақтандыру шығындары	(3,270,824)	(1,291,511)

Баланстық құнның болжамдардағы өзгерістерге сезімталдығын талдау.

	2023 жылғы 31 желтоқсан			
Болжамдағы өзгеріс	Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер бойынша жорамалдарды өзгертудің абсолютті әсері	Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер бойынша жорамалдардағы өзгерістердің салыстырмалы әсері	Сақтандыру шарттары бойынша активтер бойынша жорамалдарды өзгертудің абсолютті әсері	Сақтандыру шарттары бойынша активтер бойынша жорамалдардағы өзгерістердің салыстырмалы әсері
Ең жақсы баға ARC/LRC	15 313 812		56 622	
Контрагенттің дефолт ықтималдығы +5%	689 971	4,51%	(1 195)	-2,11%
Контрагенттің дефолт ықтималдығы -5%	(679 766)	-4,44%	1 291	2,28%
Контрагент дефолт болған жағдайдағы шығын +5%	118 073	0,77%	(180)	-0,32%
Контрагент дефолт болған жағдайдағы шығын -5%	(704 320)	-4,60%	1 288	2,27%
Әкімшілік шығыстар +10%	44 451	0,29%	(200)	-0,35%
Әкімшілік шығыстар -10%	(44 094)	-0,29%	513	0,91%
Шығындарды реттеу шығыстары +10%	607	0,00%	(4)	-0,01%
Шығындарды реттеу шығындары -10%	(607)	0,00%	4	0,01%
Тоқтату ықтималдығы +10%	(183 280)	-1,20%	(619)	-1,09%
Тоқтату ықтималдығы -10%	187 693	1,23%	646	1,14%
Инфляция қарқынының параллель ығысуы +1%	5 781	0,04%	(41)	-0,07%
Инфляция қарқынының параллель ығысуы -1%	(5 705)	-0,04%	41	0,07%
Дисконт мөлшерлемесінің параллель ығысуы +1%	(164 751)	-1,08%	271	0,48%
Дисконт мөлшерлемесінің параллель ығысуы -1%	170 082	1,11%	(270)	-0,48%

	2022 жылғы 31 желтоқсан			
Болжамдағы өзгеріс	Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер бойынша жорамалдарды өзгертудің абсолютті әсері	Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер бойынша жорамалдардағы өзгерістердің салыстырмалы әсері	Сақтандыру шарттары бойынша активтер бойынша жорамалдарды өзгертудің абсолютті әсері	Сақтандыру шарттары бойынша активтер бойынша жорамалдардағы өзгерістердің салыстырмалы әсері
Ең жақсы баға ARC/LRC	16 052 115		22 076	
Контрагенттің дефолт ықтималдығы +5%	724 746	4,51%	(35)	-0,16%
Контрагенттің дефолт ықтималдығы -5%	(726 410)	-4,53%	1 177	5,33%
Контрагент дефолт болған жағдайдағы шығын +5%	317 438	1,98%	-	0,00%
Контрагент дефолт болған жағдайдағы шығын - 5%	(758 200)	-4,72%	1 222	5,53%
Әкімшілік шығыстар +10%	35 891	0,22%	(4)	-0,02%
Әкімшілік шығыстар -10%	(35 734)	-0,22%	4	0,02%
Шығындарды реттеу шығыстары +10%	507	0,00%	(0)	0,00%
Шығындарды реттеу шығындары -10%	(507)	0,00%	0	0,00%
Тоқтату ықтималдығы +10%	(183 078)	-1,14%	(84)	-0,38%
Тоқтату ықтималдығы -10%	185 387	1,15%	83	0,38%
Инфляция қарқынының параллель ығысуы +1%	4 320	0,03%	(6)	-0,03%
Инфляция қарқынының параллель ығысуы -1%	(4 281)	-0,03%	6	0,03%
Дисконт мөлшерлемесінің параллель ығысуы +1%	(138 111)	-0,86%	114	0,52%
Дисконт мөлшерлемесінің параллель ығысуы - 1%	141 882	0,88%	(115)	-0,52%

Шартта көзделген қызметтер үшін маржаның болжамдардағы өзгерістерге сезімталдығын талдау

	2023 жылғы 31 желтоқсан			
Болжамдағы өзгеріс	Келісімшарттық қызметтер үшін маржа			
	Қайта сақтандырушының үлесін есепке алмағанда, болжамдардың өзгеруінің абсолютті әсері	Қайта сақтандырушының үлесін есепке алмағанда, болжамдардағы өзгерістердің салыстырмалы әсері	Қайта сақтандырушының үлесін ескере отырып, болжамдардағы өзгерістердің абсолютті әсері	Қайта сақтандырушының үлесін ескере отырып, болжамдардағы өзгерістердің салыстырмалы әсері
CSM ен үздік бағасы	1 006 432		999 152	
Контрагенттің дефолт ықтималдығы +5%	(123 473)	-12,27%	(123 205)	-12,33%
Контрагенттің дефолт ықтималдығы -5%	136 279	13,54%	136 011	13,61%
Контрагент дефолт болған жағдайдағы шығын а +5%	(38 759)	-3,85%	(38 758)	-3,88%
Контрагент дефолт болған жағдайдағы шығын -5%	135 271	13,44%	135 009	13,51%
Әкімшілік шығыстар +10%	(7 014)	-0,70%	(6 893)	-0,69%
Әкімшілік шығыстар -10%	7 059	0,70%	6 937	0,69%
Шығындарды реттеу шығыстары +10%	(56)	-0,01%	(55)	-0,01%
Шығындарды реттеу шығыстары -10%	56	0,01%	55	0,01%
Тоқтату ықтималдығы +10%	(54 394)	-5,40%	(54 088)	-5,41%
Тоқтату ықтималдығы -10%	56 617	5,63%	56 307	5,64%
Инфляция қарқынының параллель ығысуы +1%	(516)	-0,05%	(514)	-0,05%
Инфляция қарқынының параллель ығысуы -1%	508	0,05%	505	0,05%
Дисконт мөлшерлемесінің параллель ығысуы +1%	15 018	1,49%	15 015	1,50%
Дисконт мөлшерлемесінің параллель ығысуы -1%	(14 790)	-1,47%	(14 787)	-1,48%

	2022 жылғы 31 желтоқсан			
Болжамдағы өзгеріс	Шартта көзделген қызметтер үшін маржа			
	Қайта сақтандырушының үлесін есепке алмағанда, болжамдардағы өзгерістердің абсолютті әсері	Қайта сақтандырушының үлесін есепке алмағанда, болжамдардағы өзгерістердің салыстырмалы әсері	Қайта сақтандырушының үлесін ескере отырып, болжамдардағы өзгерістердің абсолютті әсері	Қайта сақтандырушының үлесін ескере отырып, болжамдардағы өзгерістердің салыстырмалы әсері
CSM ең үздік бағасы	2 168 321		2 081 654	
Контрагенттің дефолт ықтималдығы +5%	(55 973)	-2,58%	(55 356)	-2,66%
Контрагенттің дефолт ықтималдығы -5%	56 442	2,60%	55 825	2,68%
Контрагент дефолт болған жағдайдағы шығын +5%	(23 422)	-1,08%	(23 400)	-1,12%
Контрагент дефолт болған жағдайдағы шығын -5%	55 857	2,58%	55 254	2,65%
Әкімшілік шығыстар +10%	(6 758)	-0,31%	(6 512)	-0,31%
Әкімшілік шығыстар -10%	6 915	0,32%	6 669	0,32%
Шығындарды реттеу шығыстары +10%	(30)	0,00%	(29)	0,00%
Шығындарды реттеу шығындары -10%	30	0,00%	29	0,00%
Тоқтату ықтималдығы +10%	(66 642)	-3,07%	(64 074)	-3,08%
Тоқтату ықтималдығы -10%	67 260	3,10%	64 627	3,10%
Инфляция қарқынының параллель ығысуы +1%	(332)	-0,02%	(302)	-0,01%
Инфляция қарқынының параллель ығысуы -1%	335	0,02%	305	0,01%
Дисконт мөлшерлемесінің параллель ығысуы +1%	13 805	0,64%	14 490	0,70%
Дисконт мөлшерлемесінің параллель ығысуы -1%	(13 708)	-0,63%	(14 411)	-0,69%

Шартта көзделген қызметтер үшін пайданың болжамдардағы өзгерістерге сезімталдығын талдау

	2023 жылғы 31 желтоқсан			
Болжамдағы өзгеріс	Пайда			
	Қайта сақтандырушының үлесін есепке алмағанда, болжамдардағы өзгерістердің абсолютті әсері	Қайта сақтандырушының үлесін есепке алмағанда, болжамдардағы өзгерістердің салыстырмалы әсері	Қайта сақтандырушының үлесін ескере отырып, болжамдардағы өзгерістердің абсолютті әсері	Қайта сақтандырушының үлесін ескере отырып, болжамдардағы өзгерістердің салыстырмалы әсері
Пайда	5 641 125		5 240 875	
Контрагенттің дефолт ықтималдығы +5%	33 615	0,60%	13 575	0,26%
Контрагенттің дефолт ықтималдығы -5%	(46 530)	-0,82%	(26 438)	-0,50%
Контрагент дефолт болған жағдайдағы шығын +5%	199 185	3,53%	199 391	3,80%
Контрагент дефолт болған жағдайдағы шығын -5%	(53 813)	-0,95%	(33 487)	-0,64%
Әкімшілік шығыстар +10%	(8 757)	-0,16%	(8 950)	-0,17%
Әкімшілік шығыстар -10%	8 869	0,16%	9 062	0,17%
Шығындарды реттеу шығыстары +10%	(104)	0,00%	(107)	0,00%
Шығындарды реттеу шығындары -10%	104	0,00%	107	0,00%
Тоқтату ықтималдығы +10%	(333)	-0,01%	7 765	0,15%
Тоқтату ықтималдығы -10%	(1 742)	-0,03%	(9 955)	-0,19%
Инфляция қарқынының параллель ығысуы +1%	(1 496)	-0,03%	(1 539)	-0,03%
Инфляция қарқынының параллель ығысуы -1%	1 459	0,03%	1 501	0,03%
Дисконт мөлшерлемесінің параллель ығысуы +1%	26 797	0,48%	30 238	0,58%
Дисконт мөлшерлемесінің параллель ығысуы -1%	(28 355)	-0,50%	(31 909)	-0,61%

	2022 жылғы 31 желтоқсан			
Болжамдағы өзгеріс	Пайда			
	Қайта сақтандырушының үлесін есепке алмағанда, болжамдардағы өзгерістердің абсолютті әсері	Қайта сақтандырушының үлесін есепке алмағанда, болжамдардағы өзгерістердің салыстырмалы әсері	Қайта сақтандырушының үлесін ескере отырып, болжамдардағы өзгерістердің абсолютті әсері	Қайта сақтандырушының үлесін ескере отырып, болжамдардағы өзгерістердің салыстырмалы әсері
Пайда	(1 883 470)		(2 409 529)	
Контрагенттің дефолт ықтималдығы +5%	(310 275)	16,47%	(327 084)	13,57%
Контрагенттің дефолт ықтималдығы -5%	311 076	-16,52%	327 978	-13,61%
Контрагент дефолт болған жағдайдағы шығын +5%	(159 331)	8,46%	(161 562)	6,71%
Контрагент дефолт болған жағдайдағы шығын -5%	320 197	-17,00%	337 650	-14,01%
Әкімшілік шығыстар +10%	(5 902)	0,31%	(5 795)	0,24%
Әкімшілік шығыстар -10%	5 723	-0,30%	5 615	-0,23%
Шығындарды реттеу шығыстары +10%	(12)	0,00%	(10)	0,00%
Шығындарды реттеу шығындары -10%	12	0,00%	10	0,00%
Тоқтату ықтималдығы +10%	81 525	-4,33%	89 595	-3,72%
Тоқтату ықтималдығы -10%	(82 630)	4,39%	(90 966)	3,78%
Инфляция қарқынының параллель ығысуы +1%	(480)	0,03%	(503)	0,02%
Инфляция қарқынының параллель ығысуы -1%	491	-0,03%	513	-0,02%
Дисконт мөлшерлемесінің параллель ығысуы +1%	62 455	-3,32%	69 088	-2,87%
Дисконт мөлшерлемесінің параллель ығысуы -1%	(64 236)	3,41%	(71 124)	2,95%

20. Шартты міндеттемелер

(а) Сот талқылауы

Нарықта өзінің әдеттегі қызметін жүзеге асыру барысында Компания әртүрлі заңды талаптарға тап болады. Компания басшылығы сот ісін жүргізу нәтижесінде туындайтын Компания міндеттемелерінің түпкілікті шамасы (болған жағдайда) болашақта Компания қызметінің қаржылық жағдайларына елеулі теріс әсер етпейді деп пайымдайды.

(б) Шартты салық міндеттемелері

Қазақстанның салық жүйесі салыстырмалы түрде жаңа бола отырып, заңнамалық нормалардың, ресми түсіндірмелердің және сот шешімдерінің жиі өзгеруімен сипатталады, олар көбінесе анық емес және қарама-қайшы болып табылады, бұл оларды әртүрлі салық органдарының, соның ішінде ХҚЕС-ке сәйкес кірістерді, шығыстарды және қаржылық есептіліктің басқа баптарын есепке алу тәртібіне қатысты пікірлерді екіұшты түсіндіруге мүмкіндік береді. Салықтарды есептеудің дұрыстығына қатысты тексерулер мен тергеулерді ірі айыппұлдар салуға және пайыздар алуға құқығы бар әртүрлі деңгейдегі реттеушілер жүргізеді. Есепті кезеңдегі салықтарды есептеудің дұрыстығы келесі бес күнтізбелік жыл ішінде тексерілуі мүмкін, бірақ белгілі бір жағдайларда бұл мерзім ұзартылуы мүмкін.

Бұл мән-жайлар Қазақстандағы салықтық тәуекелдердің басқа елдерге қарағанда әлдеқайда жоғары болуына алып келуі мүмкін. Компания басшылығы қолданылатын салық заңнамасын, нормативтік талаптарды және сот шешімдерін өз түсінуіне сүйене отырып, салық міндеттемелері толық көлемде көрсетілген деп есептейді. Соған қарамастан, тиісті органдардың осы ережелерді түсіндіруі өзгеше болуы мүмкін және егер олар өз позицияларының заңдылығын дәлелдей алса, бұл осы қаржылық есептілікке айтарлықтай әсер етуі мүмкін.

21. Қаржылық активтер мен міндеттемелер: әділ құн және есепке алу жіктемелері

Әділ құнды бағалау активті сату кезінде алынатын немесе бағалау күніне нарыққа қатысушылар арасында ұйымдастырылған нарықта жүзеге асырылатын операция жағдайында міндеттемені беру кезінде төленетін бағаны анықтауға бағытталған. Дегенмен, бар белгісіздіктер мен бағалаудың субъективтілігіне байланысты әділ құн активтерді дереу сату немесе міндеттемелерді орындау мүмкін болатын құн ретінде қарастырылмауы керек.

Белсенді нарықтарда тізімделген қаржылық активтер мен міндеттемелердің әділ құны нарықтық баға белгілеулеріне немесе дилерлік баға белгілеулеріне негізделген. Барлық басқа қаржы құралдары үшін Компания бағалау әдістерін қолдана отырып, әділ құнды анықтайды.

Бағалау әдістерінің мақсаты активтерді сату немесе бағалау күніне нарыққа қатысушылар арасында міндеттемелерді беру бойынша ұйымдастырылған нарықта жүзеге асырылатын операцияның бағасын көрсететін әділ құнды бағалау тәсіліне қол жеткізу болып табылады.

Бағалау әдістеріне таза ағымдағы құнын бағалау және ақша ағындарын дисконттау модельдері, нарықтық баға белгілеулері белгілі ұқсас құралдармен салыстыру және басқа бағалау модельдері кіреді. Бағалау үшін пайдаланылатын пайымдаулар мен деректерге тәуекелсіз және базалық пайыздық мөлшерлемелер, несиелік спрэдтер және дисконттау мөлшерлемелерін, акциялар мен облигациялардың баға белгілеулерін, валюта бағамдарын, қор индекстерін, сондай-ақ күтілетін баға ауытқуларын және оларды салыстыруды бағалау үшін қолданылатын басқа түзетулер жатады.

Бағалау әдістері нарықтың тәуелсіз қатысушылары анықтайтын есепті күндегі жағдай бойынша қаржы құралының құнын көрсететін әділ құнды анықтауға бағытталған.

(а) Әділ құнды бағалау иерархиясы

Компания көрсетілген бағаларды қалыптастыру кезінде пайдаланылатын деректердің маңыздылығын ескеретін әділ құнды бағалаудың келесі иерархиясын пайдалана отырып, әділ құнды бағалайды:

- 1-деңгей: Бірдей қаржы құралдарына қатысты белсенді нарықтағы баға белгілеулер (түзетілмеген).
- 2-деңгей: 1-деңгейге қатысты баға ұсыныстарынан басқа деректер тікелей (яғни баға ұсыныстары) немесе жанама түрде (яғни баға ұсыныстарынан алынған деректер) қол жетімді. Бұл санат ұқсас құралдарға арналған белсенді нарықтардағы нарықтық баға белгілеулерін, белсенді деп саналмайтын нарықтардағы ұқсас құралдарға арналған нарықтық баға белгілеулерін немесе барлық пайдаланылатын деректер тікелей немесе жанама түрде бақыланатын бастапқы деректерге негізделетін бағалаудың басқа әдістерін қолданып бағаланатын құралдарды қамтиды.
- 3-деңгей: қол жетімді емес деректер. Бұл санатқа бақыланатын нарықтық деректерге негізделмеген ақпаратты пайдалана отырып бағаланатын құралдар кіреді, мұндай бақыланбайтын деректер құралды бағалауға айтарлықтай әсер етеді. Бұл санатқа ұқсас құралдарға арналған баға белгілеулер негізінде бағаланатын құралдар кіреді, оларға қатысты құралдар арасындағы айырмашылықты көрсету үшін елеулі бақыланбайтын түзетулерді немесе пайымдауларды пайдалану талап етіледі.

Бұл санатқа ұқсас құралдарға арналған баға белгілеулер негізінде бағаланатын құралдар кіреді, оларға қатысты құралдар арасындағы айырмашылықты көрсету үшін елеулі бақыланбайтын түзетулерді немесе пайымдауларды пайдалану талап етіледі.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша барлық қаржы құралдарының, басқа қаржы активтері мен басқа да қаржылық міндеттемелерден басқа әділ құны 2-деңгейге жатқызылды.

б) Есепке алу жіктемелері және әділ құны

Келесі кесте 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің баланстық және әділ құнын көрсетеді:

мың теңге	Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын	Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын	Пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын	Жалпы баланстық құн	Әділ құн
Ақша қаражаты және олардың баламалары	100,770,705	-	-	100,770,705	100,770,705
Банктердегі депозиттер	20,961,199	-	-	20,961,199	20,961,199
Бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар:	-	-	-	-	-
- басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша	-	23,299,824	-	23,299,824	23,299,824
- пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша	-	-	-	-	-
- амортизацияланған құн бойынша	6,044,231	-	-	6,044,231	5,713,583
Барлық активтер	127,776,135	23,299,824	-	151,075,959	150,745,311
Басқа да қаржылық міндеттемелер	(136,681)	-	-	(136,681)	(136,681)
Қаржылық міндеттемелер барлығы	(136,681)	-	-	(136,681)	(136,681)

Келесі кесте 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық активтер мен міндеттемелердің баланстық және әділ құнын көрсетеді:

мың теңге	Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын	Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын	Пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын	Жалпы баланстық құн	Әділ құн
Ақша қаражаты және олардың баламалары	71,878,037	-	-	71,878,037	71,878,037
Банктердегі депозиттер	22,324,599	-	-	22,324,599	22,324,599
Бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар:	-	-	-	-	-
- басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша	-	25,201,794	-	25,201,794	25,201,794
- пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша	-	-	808,847	808,847	808,847
- амортизацияланған құн бойынша	18,210,256	-	-	18,210,256	18,041,801
Барлық активтер	112,412,892	25,201,794	808,847	138,423,533	138,255,078
Басқа да қаржылық міндеттемелер	(380,100)	-	-	(380,100)	(380,100)
Қаржылық міндеттемелер барлығы	(380,100)	-	-	(380,100)	(380,100)

(с) Құнсыздану

Компания мынадай қаржы құралдары бойынша күтілетін кредиттік залалдар үшін бағалау резервін таниды:

- амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржы активтері (ақша қаражаты мен олардың баламаларын, банктердегі шоттар мен депозиттерді, амортизацияланған құн бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздарды қоса алғанда;
- басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық қаржы активтері.

Компания резерв сомасы 12 айлық күтілетін кредиттік залалдарға тең болатын мынадай құралдарды қоспағанда, барлық мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдарға тең сомада күтілетін кредиттік залалдарға бағалау резервтерін таниды:

- есепті күндегі жағдай бойынша кредиттік тәуекелі төмен борыштық инвестициялық бағалы қағаздар; және
- несиелік тәуекел бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай өспеген басқа қаржы құралдары.

Компания қарыздық инвестициялық бағалы қағаздың несиелік рейтингі әлемде қабылданған «инвестициялық сапа» рейтингінің анықтамасына сәйкес келсе, оның несиелік тәуекелі төмен деп санайды.

12 айлық күтілетін кредиттік шығындар – есепті күннен кейін 12 ай ішінде болуы мүмкін қаржы құралы бойынша дефолт оқиғалары салдарынан күтілетін кредиттік шығындардың бір бөлігі. 12 айлық күтілетін кредиттік шығындар танылатын қаржы құралдары «1-кезең» қаржы құралдарына жатады.

Бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залал қаржы құралы бойынша дефолттың барлық ықтимал оқиғаларының нәтижесінде оның бүкіл күтілетін қолданылу мерзімі ішінде күтілетін кредиттік залал ретінде айқындалады. Сатып алынған немесе жасалған кредиттік-құнсызданған активтер болып табылмайтын, олар бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар танылатын қаржы құралдары, «2-кезең» (егер қаржы құралы бойынша кредиттік тәуекел бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай өскен жағдайда, бірақ қаржы құралы кредиттік-құнсызданған болып табылмаса) және «3-кезең» (егер қаржы құралы кредиттік-құнсызданған болса) қаржы құралдарына жатады.

Кредиттік тәуекелдің едәуір артуы.

Қаржы құралы бойынша кредиттік тәуекелдің бастапқы танылған сәттен бастап елеулі түрде артуының орын алғанын бағалау кезінде Компания орынды және шамадан тыс шығындарсыз немесе күш-жігерсіз қолжетімді болатын негізделген және расталатын ақпаратты қарайды.

Бағалау сандық та, сапалық та ақпаратты, сондай-ақ Компанияның тарихи тәжірибесіне, кредиттік сапаны сараптамалық бағалауға және болжамды ақпаратқа негізделген талдауды қамтиды.

Бағалаудың мақсаты мыналарды салыстыру арқылы кредиттік тәуекелге ұшыраған позицияға қатысты кредиттік тәуекелдің елеулі түрде артуының орын алғанын анықтау болып табылады:

- есепті күнгі жағдай бойынша барлық мерзімнің қалған бөлігі үшін дефолт ықтималдығы; және
- кредиттік тәуекелге ұшыраған позицияны бастапқы тану кезінде уақыттың осы сәтіне қатысты есептелген барлық мерзімнің қалған бөлігі үшін дефолт ықтималдығы (егер орынды болса, мерзімінен бұрын өтеуге қатысты күтулердің өзгеруін ескере отырып түзетілген).

Кредиттік тәуекелдің едәуір артуының бар-жоғын анықтау.

Кредиттік тәуекелдің едәуір артуын айқындау өлшемшарттары портфельге байланысты әр түрлі және дефолт ықтималдығы көрсеткіші мәндерінің сандық өзгерістерін де, сапалық факторларды да, оның ішінде мерзімі өткен мерзімі бойынша «шектеуші» белгісін де қамтиды.

Кредиттік сапаны сараптамалық бағалау және мүмкін болған жерде тиісті тарихи тәжірибе негізінде Компания, егер бұған әсерін сандық талдау шеңберінде толық шамада уақтылы анықтау мүмкін болмайтын кредиттік тәуекелдің елеулі жоғарылауының индикаторы болып табылатын белгілі бір сапалық көрсеткіштер көрсетілсе, қаржы құралы бойынша кредиттік тәуекелдің елеулі артуы орын алды деген қорытынды жасай алады.

Компания несиелік тәуекелге ұшыраған белгілі бір позиция бойынша несиелік тәуекел бастапқы танылған сәттен бастап ішкі/сыртқы рейтингтің екі (немесе одан да көп) позициясына төмендеу болған жағдайда, ол бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай өсті деп санайды.

Бастапқы танылған сәттен бастап қаржы активі бойынша кредиттік тәуекелдің едәуір артқанын куәландыратын «шектегіш» белгісі ретінде Компания осы актив бойынша 30 күннен астам мерзім өткендігін есептейді. Мерзімі өткен берешек күндерінің саны толық сомада төлем алынбаған жағдай бойынша ең ерте күннен бастап күндер санын есептеу арқылы айқындалады.

Кредиттік тәуекелдің градация деңгейлері (рейтингілері).

Компания несиелік тәуекелге ұшыраған әрбір позицияға дефолт тәуекелін болжау үшін пайдаланылатын Standard&Poor 's, Fitch Ratings, Moody's Investors Services агенттіктерінің сыртқы рейтингі негізінде тиісті несиелік тәуекел рейтингін береді.

Несиелік тәуекел рейтингтері несиелік тәуекел нашарлаған сайын дефолт қаупі экспонент бойынша өсетіндей етіп анықталады және калибрленеді. Несиелік тәуекелге ұшыраған әрбір позиция контрагент немесе эмитент туралы қолда бар ақпарат негізінде бастапқы тану күніндегі белгілі бір несиелік тәуекел рейтингін білдіреді. Кредиттік тәуекелге ұшыраған позициялар мынадай деректерді талдауды көздейтін тұрақты мониторингке жатады:

- контрагенттер туралы ақпаратты мерзімді негізде талдау нәтижесінде алынған ақпарат, мысалы, аудиттелген қаржылық есептілік;
- Кредиттік рейтингтік агенттіктердің деректері, баспасөздегі жарияланымдар, сыртқы кредиттік рейтингтердегі өзгерістер туралы ақпарат.
- қарыз алушының қызметін немесе оның шаруашылық қызметін жүзеге асырудың саяси, нормативтік және технологиялық ортасындағы нақты және күтілетін елеулі өзгерістер;
- мерзімі өткен берешектің мәртебесі туралы ақпаратты қоса алғанда, төлемдер туралы ақпарат;
- қаржылық, экономикалық және қызметті жүзеге асыру шарттарының ағымдағы және болжамды өзгерістері.

Кредиттік-құнсызданған қаржылық активтер.

Әрбір есепті күнге Компания амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын қаржы активтерін және өзге жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын борыштық қаржы активтерін олардың кредиттік құнсыздануы тұрғысынан бағалауды жүргізеді. Қаржы активі осындай қаржы активі бойынша болашақ ақша қаражатының есеп айырысу ағындарына теріс әсер ететін бір немесе бірнеше оқиғалар болған кезде «кредиттік-құнсызданған» болып табылады.

Қаржы активінің кредиттік құнсыздануының куәлігі, атап айтқанда, мынадай бақыланатын деректер болып табылады:

- қарыз алушының немесе эмитенттің елеулі қаржылық қиындықтары;
- шарт талаптарын бұзу, мысалы дефолт немесе төлемнің мерзімін өткізіп алу;
- Компанияның өзге жағдайларда ол қарамайтын шарттарда қарызды немесе аванстық төлемді қайта құрылымдауы;
- қарыз алушының банкроттығы немесе өзге де қаржылық қайта ұйымдастырылуы ықтималдығының туындауы; немесе
- қаржылық қиындықтар нәтижесінде бағалы қағаздар үшін белсенді нарықтың жоғалуы.

Контрагенттің қаржылық жағдайының нашарлауы салдарынан шарттары қайта қаралған қаржы активі, әдетте, егер шартта көзделген ақша қаражаттарының ағындарын алмау тәуекелі айтарлықтай төмендегені және құнсызданудың басқа белгілері жоқ екендігі туралы дәлел болмаса, кредиттік-құнсызданған болып есептеледі.

Мемлекет борышкер болып табылатын мемлекеттік облигацияларға (өзге де қаржы активтеріне) инвестицияларды кредиттік құнсыздану мәніне бағалау кезінде Компания мынадай факторларды қарайды:

- облигациялардың кірістілігінде көрсетілген кредиттік қабілеттіліктің нарықтық бағасы;
- рейтингтік агенттіктер жасаған кредиттеу қабілеттілігін бағалау;
- елдің жаңа қарыз шығару үшін капитал нарықтарына шығу қабілеті;
- ұстаушылардың борышты ерікті түрде немесе мәжбүрлі түрде кешіру нәтижесінде шығынға ұшырауына әкеп соқтыратын борышты қайта құрылымдау ықтималдығы;
- мұндай елге «соңғы сатыдағы кредитор» ретінде қажетті қолдауды қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін халықаралық қолдау көрсету тетіктерінің болуы, сондай-ақ мемлекеттік органдар мен ведомстволардың жария мәлімдемелерінде көрсетілген осы тетіктерді пайдалану ниеті. Бұл осы механизмдердің тиімділігін бағалауды және саяси ниетке қарамастан қажетті критерийлерді сақтау қабілетінің болуын қамтиды.

Қайта құрылымдалған қаржылық активтер.

Тараптардың келісімі бойынша қаржы активінің шарттары қайта қаралған немесе қаржы активінің шарттары өзгертілген немесе қарыз алушының қаржылық қиындықтары себебінен қолданыстағы қаржы активі жаңасымен ауыстырылған жағдайда, осы қаржы активін тануды тоқтату қажеттілігі мәніне бағалау жүргізіледі және күтілетін кредиттік шығындар былайша бағаланады:

- Егер күтілетін қайта құрылымдау қолда бар активті тануды тоқтатуға әкелмесе, онда түрлендірілген қаржы активі бойынша ақша қаражатының күтілетін ағындары қолда бар актив бойынша ақша қаражатының толық алынбаған сомасының есебіне енгізіледі.
- Егер күтілетін қайта құрылымдау қолданыстағы активті тануды тоқтатуға алып келсе, онда жаңа активтің күтілетін әділ құны оны тануды тоқтату сәтінде қолданыстағы актив бойынша ақша қаражатының түпкілікті ағыны ретінде қаралады. Бұл сома қолданыстағы қаржы активі бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып, тануды тоқтатудың күтілетін күнінен есепті күнге дейінгі кезең үшін дисконтталатын қолданыстағы қаржы активі бойынша ақша қаражатын толық алмау сомасының есебіне енгізіледі.

Күтілетін кредиттік шығындарды бағалау.

Күтілетін кредиттік шығындар дефолттың басталу ықтималдығының дәрежесі бойынша мөлшерленген кредиттік шығындардың есептік бағасын білдіреді. Олар келесідей бағаланады:

- *есепті күнгі жағдай бойынша күтілетін барлық ақша қаражатын толық алмаудың келтірілген құны ретінде кредиттік-құнсызданбаған болып табылмайтын қаржы активтеріне қатысты* (яғни шартқа сәйкес Компанияға тиесілі ақша қаражатының ағындары мен Компания алуды күтетін ақша қаражатының ағындары арасындағы айырма);
- *есепті күнгі жағдай бойынша кредиттік-құнсызданған болып табылатын қаржы активтеріне қатысты:* активтердің жалпы баланстық құны мен ақша қаражатының болашақтағы есептік ағындарының келтірілген құны арасындағы айырма ретінде;

Күтілетін кредиттік шығындарды бағалаудағы негізгі бастапқы деректер келесі айнымалылардың уақытша құрылымы болып табылады:

- дефолт ықтималдығы (PD көрсеткіші);
- дефолт жағдайында шығын шамасы (LGD көрсеткіші);

- дефолт жағдайында тәуекелге ұшырайтын сома (EAD шамасы).

Бұл көрсеткіштер әдетте Standards&Poor 's және Moody' s зерттеулерінің деректері негізінде алынады. Олар төменде келтірілген болжамды ақпаратты көрсету үшін түзетіледі.

Дефолт ықтималдығының уақытша құрылымын құру.

Кредиттік тәуекел рейтингтері кредиттік тәуекелге ұшырайтын позициялар үшін дефолт ықтималдығының уақытша құрылымын құру кезіндегі негізгі бастапқы деректер болып табылады. Компания несиелік тәуекел рейтингіне байланысты талданатын несиелік тәуекелге ұшыраған позицияларға қатысты берешекке қызмет көрсету сапасы мен дефолт деңгейі туралы мәліметтерді жинайды. Компания сыртқы несиелік рейтингтік агенттіктерден алынған ақпаратты пайдаланады.

Компания несиелік тәуекелге ұшыраған позициялар үшін қалған кезеңдегі дефолт ықтималдығын және олардың уақыт бойынша өзгеруін күтуді бағалау үшін алынған деректерді талдайды.

Бұл талдау дефолт деңгейінің өзгеруі мен негізгі макроэкономикалық факторлардың өзгеруі арасындағы байланысты анықтауды және калибрлеуді, сондай-ақ кейбір басқа факторлардың дефолт қаупіне әсерін егжей-тегжейлі талдауды қамтиды. Компания басшылығының пікірінше, тәуекелге ұшыраған позициялардың көпшілігі үшін негізгі макроэкономикалық көрсеткіш ЖІӨ-нің өсуі болады.

Компания болжамды ақпаратты бағалау кезінде сараптамалық пайымдауды қолданады. Бұл бағалау, оның ішінде сыртқы көздерден алынған ақпаратқа негізделеді. Компания бұл болжамдарды дефолт ықтималдығын бағалауды түзету үшін пайдаланады.

«Дефолт» ұғымының анықтамасы

Қаржы активін Компания дефолт оқиғасы басталған қаржы активтеріне мынадай жағдайларда жатқызады:

- контрагенттің Компания алдындағы кредиттік міндеттемелері Компанияның кепілмен қамтамасыз етуді іске асыру (ол болған кезде) сияқты шараларды қолданбай толық көлемде өтелуі екіталай; немесе
- контрагенттің Компания алдындағы қарызы 90 күннен астам уақытқа кешіктірілді.
- актив өзінің міндеттемелері бойынша төлей алмауына байланысты контрагенттің банкроттығы нәтижесінде қайта құрылымдалуы мүмкін.

Қарыз алушының міндеттемелері бойынша дефолт оқиғасының басталуын бағалау кезінде Компания сандық факторларды ескереді, мысалы, мерзімі өткен берешектің мәртебесі және сол эмитенттің Компания алдындағы басқа міндеттемелері бойынша төлемеуі; сондай-ақ меншікті және сыртқы көздерден алынған өзге де ақпарат.

Қаржы құралы бойынша дефолт оқиғасының басталуын бағалау кезіндегі бастапқы деректер және мән-жайлардағы өзгерістерді көрсету үшін олардың маңыздылығы уақыт өте келе өзгеруі мүмкін.

PD, LGD және EAD көрсеткіштерін бағалау

PD коэффициенттерін құру үшін жеткілікті тарихи мәліметтер болмағандықтан, Moody ' s-тің ұзақ уақыт кезеңіндегі Сыртқы зерттеу деректері қолданылады (мысалы, 1984 және 2022 жылдар аралығындағы кезеңдегі орташа тарихи PD мәндері), PD коэффициенттері жаңартылған зерттеулер жарияланған кезде қайта есептелуі керек (әдетте жыл сайын).

Егер контрагенттің несиелік сапа рейтингі немесе несиелік тәуекелге ұшыраған позиция өзгерсе, онда бұл тиісті PD көрсеткіштерін бағалаудың өзгеруіне әкеледі. PD көрсеткіштері несиелік тәуекелге ұшыраған позициялардың шарттық өтеу мерзімдерін және мерзімінен бұрын өтеуге қатысты күтулерді ескере отырып бағаланады.

Компания контрагенттің түріне байланысты LGD бағалауын жүргізеді.

3-кезеңдегі немесе кредиттік-құнсызданған активтердегі позициялар үшін Компания жеке бағалау жүргізеді. Жеке бағалау контрагенттің операциялық қызметінің ақша ағындарын ескере отырып бағалануы мүмкін күтілетін ақша ағындарын талдауда көрінеді.

1 және 2-сатылардағы қаржылық активтерге қатысты LGD келесі 3 санаты қарастырылады:

- егер үкімет контрагент болса, LGD коэффициенті 0% - ға жуықтайды;
- егер қазақстандық банк контрагент болса, LGD коэффициенті 70% құрайды; және
- басқа контрагенттерге қатысты LGD коэффициенті Moody's компаниясының контрагенттің сыртқы рейтинг деңгейіне сәйкес өтемақы мөлшерлемелері туралы зерттеуі негізінде есептеледі. LGD коэффициенттері жаңартылған зерттеулер жарияланған кезде қайта есептелуі керек (әдетте жыл сайын).

Дефолт жағдайында тәуекел астындағы сома дефолт басталған күні кредиттік тәуекелге ұшыраған шаманың есептік бағасын білдіреді. Бұл көрсеткішті компания амортизацияны қоса алғанда, шарт талаптарына сәйкес осы шамадағы күтілетін өзгерістерді ескере отырып, есепті күнге ағымдағы шаманы негізге ала отырып есептейді. Қаржы активі үшін EAD шамасы жалпы баланстық құн болып табылады. Бағалы қағаздар бойынша EAD сатып алу құнын, ағымдағы есептелген сыйақыны және дисконт/сыйлықақыны қамтитын теңгедегі позицияның баланстық сомасы негізінде есептеледі.

Күтілетін кредиттік шығындарды бағалау үшін бастапқы ретінде сыртқы көздерден алынған салыстырмалы ақпарат пайдаланылған портфельдердің мысалдары төменде келтірілген.

мың теңге	несиелік тәуекелге ұшыраған позиция		Сыртқы көздерден алынған салыстырмалы ақпарат	
	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан	PD көрсеткіші	LGD көрсеткіші
Ақша қаражаты және олардың баламалары	100,770,705	71,878,037	S&P дефолт статистикасы 2023	Moody's/ Қазақстан ішіндегі позициялар үшін өтеу статистикасы
Банктердегі депозиттер	20,961,199	22,324,599		
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	23,299,824	25,201,794	Moody's дефолт статистикасы 2022	LGD дефолт қаржы институттарынан тарихи өтемақыларға негізделеді
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	6,044,231	18,210,256		

Қаржылық жағдай туралы есепте күтілетін кредиттік залалдар үшін бағалау резервін ұсыну

Күтілетін кредиттік залалдар үшін бағалау резервінің сомалары қаржылық жағдай туралы есепте былайша ұсынылған:

- *амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері:* осы активтердің жалпы баланстық құнының азаюы ретінде;
- *басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борыштық құралдар:* шығындарға арналған бағалау резерві қаржылық жағдай туралы есепте танылмайды, өйткені бұл активтердің баланстық құны олардың әділ құны болып табылады. Алайда шығындарға арналған бағалау резервінің шамасы әділ құнның өзгеру резервінің құрамында ашылады және танылады.

Есептен шығару

Кредиттер мен борыштық бағалы қағаздар оларды өтеудің негізді күтулері болмаған кезде есептен шығарылуға жатады (ішінара немесе толық сомада). Әдетте, бұл Компания қарыз алушыда есептен шығаруға жататын берешек сомасын өтеу үшін жеткілікті көлемде ақша қаражатының ағындарын генерациялай алатын активтер немесе кіріс көздері жоқ екенін анықтаған жағдай. Бұл бағалау әрбір актив үшін жеке орындалады.

Бұрын есептен шығарылған сомаларды өтеу пайда немесе шығын туралы есепте және өзге де жиынтық кіріс туралы «борыштық қаржы активтерінің құнсыздануынан болған шығындар» бабында көрсетіледі.

Есептен шығарылған қаржы активтеріне қатысты Компания тиесілі сомаларды өтеу жөніндегі саясатқа сәйкес берешекті өндіріп алу жөніндегі қызметті жүзеге асыруды жалғастыра алады.

(д) Шетел валютасындағы операциялар

Шетел валютасындағы операциялар операциялар жасалған күндерде қолданыста болған валюта бағамдары бойынша Компанияның функционалдық валютасына аударылады. Есепті күнгі жағдай бойынша шетел валютасында көрсетілген монетарлық активтер мен міндеттемелер есепті күні қолданыста болған валюта бағамы бойынша функционалдық валютаға аударылады. Шетел валютасында көрсетілген монетарлық активтермен және міндеттемелермен операциялардан түскен пайда немесе залал кезеңнің басындағы жағдай бойынша функционалдық валютадағы амортизацияланған құн, кезең ішінде тиімді сыйақы мен төлемдер мөлшерлемесі бойынша есептелген шамаға түзетілген және есепті кезеңнің соңындағы жағдай бойынша валюта бағамы бойынша функционалдық валютаға аударылған шетел валютасындағы амортизацияланған құн арасындағы айырманы білдіреді.

Әділ құн бойынша бағаланатын шетел валютасында көрсетілген монетарлық емес активтер мен міндеттемелер әділ құн айқындалған күндерде қолданыста болған валюта бағамдары бойынша функционалдық валютаға аударылады. Шетел валютасында көрсетілген және нақты шығындар бойынша көрсетілген монетарлық емес активтер мен міндеттемелер операция жасалған күні қолданыста болған валюта бағамы бойынша функционалдық валютаға аударылады.

22. Байланысты тараптар арасындағы операциялар

(а) Бақылау қатынастары

Компанияның бас кәсіпорны - «Бәйтерек» ұлттық басқарушы холдингі» АҚ. Компанияның түпкілікті акционері - Қазақстан Республикасының Үкіметі.

Компанияның бас кәсіпорны сыртқы пайдаланушыларға қол жетімді қаржылық есептілікті ұсынады.

(б) Аға басшы персонал атқаратын операциялар

2023 жылғы 31 желтоқсанда және 2022 жылы аяқталған он екі айдағы жалпы және әкімшілік шығыстардың құрамына енгізілген жалпы сыйақы сомасы:

мың теңге	2023 ж.	2022 ж.
Директорлар кеңесінің мүшелері	22,795	30,602
Басқарма мүшелері	199,819	194,777
	222,614	225,379

(в) Басқа да байланысты тараптардың қатысуымен жасалатын операциялар

Басқа байланысты тараптарға «Бәйтерек» тобына кірмейтін компаниялар кіреді.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің мемлекеттік кепілдігі

2023 жылғы желтоқсанда ҚР Қаржы министрлігі, «KazakhExport» ЭСК» АҚ және «Проблемалы кредиттер қоры» АҚ (бұрынғы «Активтерді оңалту және басқару жөніндегі компания») арасында сақтандыру төлемдері бойынша берешекті өтеуге байланысты оның міндеттемелерін қамтамасыз ету ретінде қолданылу мерзімі 10 жылға 129,200,000 мың теңге сомасына экспортты қолдау бойынша Қазақстан Республикасының мемлекеттік кепілдігін беру туралы келісім жасалды (2022 жылғы қыркүйекте қолданылу мерзімі 10 жылға 210,000,000 мың теңге) .

Компания алған мемлекеттік кепілдік Компания капиталына қосымша ақша құюсыз қабылданған сақтандыру міндеттемелерінің көлемін ұлғайтады. Алынған мемлекеттік кепілдіктердің жалпы сомасы 541,400,000 мың теңгені құрайды.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша басқа да байланысты тараптармен операциялар бойынша қалдықтар:

мың теңге	Сол топтың еншілес ұйымдары	Мемлекетпен Үлестес басқа да кәсіпорындар	Барлығы
Активтер			
Ақша қаражаты және олардың баламалары	7	-	7
Банктердегі депозиттер	7,166,207	-	7,166,207
Бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар:			
- басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша	-	12,669,542	12,669,542
- амортизацияланған құн бойынша	-	4,564,644	4,564,644
Шығарылған сақтандыру шарттары бойынша активтер	52,080	-	52,080
Кейінге қалдырылған салық активтері	-	54,744	54,744
Басқа активтер	-	821,323	821,323
Міндеттемелер			
Шығарылған сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	1,506,124	-	1,506,124
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	20,905	-	20,905
Ағымдағы салық міндеттемелері	-	162,156	162,156
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері		797,413	797,413
Басқа міндеттемелер	15,962	35,660	51,622

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша басқа да байланысты тараптармен операциялар бойынша қалдықтар:

мың теңге	Сол топтың еншілес ұйымдары	Мемлекетпен үлестес басқа да кәсіпорындар	Барлығы
Активтер			
Бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар:			
- басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша	-	18,412,693	18,412,693
- амортизацияланған құн бойынша	-	12,576,155	12,576,155
Шығарылған сақтандыру шарттары бойынша активтер	20,556	-	20,556
Ағымдағы салық активі	-	349,716	349,716
Кейінге қалдырылған салық активтері	-	82,192	82,192
Басқа активтер	-	728,493	728,493
Міндеттемелер			
Шығарылған сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	48,530	-	48,530
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	32,950	-	32,950
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері		149,849	149,849
Басқа міндеттемелер	18,028	21,731	39,759

Бұдан әрі ұсынылған сомалар 2023 және 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған он екі айдағы пайда немесе залал және өзге де жиынтық кіріс туралы есепке енгізілген:

	2023 ж.		2022 ж.	
	Сол топтың еншілес ұйымдары	Мемлекетпен үлестес басқа кәсіпорындар	Сол топтың еншілес ұйымдары	Мемлекетпен үлестес басқа кәсіпорындар
мың теңге				
Пайда				
Сақтандыру бойынша кіріс	114,215	-	170,702	-
Сақтандыру қызметтері бойынша шығыстар	(7,388)	226,601	(6,651)	(4,550,000)
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша таза шығыстар	16,361	-	82,657	-
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер	485,560	2,251,503	-	2,828,921
Қаржы активтерінің құнсыздануынан болған шығындар	(16,592)	-	-	-
Әкімшілік шығыстар	(189,992)	(111,775)	(172,744)	(75,782)
Басқа операциялық шығын, нетто	-	(82,444)	-	(51,171)
Табыс салығы бойынша шығыс	-	(1,560,434)	-	(1,352,160)

23. Есепті күннен кейінгі оқиғалар

2024 жылғы 23 қаңтарда Қазақстан Республикасының Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне экспорттық-кредиттік агенттік және шикізаттық емес тауарлардың (жұмыстардың, көрсетілетін қызметтердің) экспортын ілгерілету мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Заңға қол қойды.

Заң ҚР Мемлекет басшысының тапсырмасын орындау үшін әзірленді және «Бәйтерек» ұлттық басқарушы холдингінің жұмыс істеп тұрған еншілес компаниясы-«KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» АҚ базасында Қазақстанның экспорттық - кредиттік агенттігін құруды көздейді.

«KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» АҚ - экспорттық-кредиттік агенттіктің функцияларын жүзеге асыратын шикізаттық емес экспортты ілгерілету жөніндегі бірыңғай оператор.

Миссиясы - Қазақстанның шикізаттық емес экспортының өсуін қолдау.

«KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» АҚ экспорттаушыларға қолдау көрсету кезінде жұмыстың бірыңғай тәсілін қамтамасыз етеді.

Компанияның қызметтері ерікті және оларды Қазақстанның шикізаттық емес тауарлар өндіретін кез келген жұмыс істеп тұрған кәсіпорны пайдалана алады, оның жоспарлары халықаралық нарықта жұмыс істеу және өз бизнесін тәуекелдерден қорғау болып табылады.

«KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» АҚ өз қызметі шеңберінде отандық шикізаттық емес экспорттаушылардың немесе олардың шетелдік импорттаушыларының ықтимал шығындарының тәуекелдерін қабылдайды, экспорттық мәмілелерді іске асыру кезінде экспорттаушы мен импорттаушы арасындағы өзара іс-қимылдың қаржылық жағдайларын жақсартады.